Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Diplomová práce

Bc. Lukáš Kubík

Zákon a pořádek království Čosŏn v 18. století

Law and Order of the Chosŏn Kingdom during the 18th century

Praha 2018

Vedoucí práce: Mgr. Vladimír Glomb, Ph.D

Poděkování

Děkuji Mgr. Vladimíru Glombovi, Ph.D. za vedení práce a cenné rady. Také děkuji doc. PhDr. Miriam Löwensteinové, Ph.D. za laskavé připomínky a své rodině za podporu během studia.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 14. května 2018

……..

Lukáš Kubík

Klíčová slova (česky)

Čosŏn, zákon, zákoník, trestní právo, zákoník, tresty, Korea, vývoj, korejská společnost

Klíčová slova (anglicky):

Chosŏn, law, criminal law, criminal code, punishment, Korea, developement, Korean society

Abstrakt (česky)

Království Čosŏn bylo od svého vzniku kulturně a politicky spojeno s mingskou Čínou, od které převzalo psané zákoníky, trestní systém a administrativní strukturu. Přesto, právní systém obou států nebyl z různých důvodů jednotný. 18. století zaznamenalo největší rozkvět z hlediska trestněprávní legislativy a některými dnešními historiky je pojímáno jako nástup humanismu a osvícenství v Koreji. Tato diplomová práce se zabývá historickým vývojem trestního práva a psaných zákoníků v období království Čosŏn (14. – 18. století) a uvádí do problematiky trestního systému korejského státu v podobě, v jaké se nacházel na konci 18. století.

Abstract (in English):

Since its foundation, the kingdom of Chosŏn has been culturally and politically connected with the Ming China from which Chosŏn adopted written codes, penal system and administrative structure. At the same time, the legal system of the two states was not identical for various reasons. This differentiation has been increasing over the course of several centuries. The 18th century saw the greatest rise in terms of criminal legislation, and some of today's scholars view this period as the advent of humanism and enlightenment in Korea. This diploma thesis deals with the historical development of criminal law and written codes during the Chosŏn period (14th – 18th century), and with the issue of the Korean state penal system as it was at the end of the 18th century.

OBSAH

1 ÚVOD 10

1.1 VLÁDNOUT POMOCÍ OBŘADŮ ČI PROSAZOVAT ZÁKON? 14
1.2 CHARAKTER PRÁVNÍCH TEXTŮ 16
1.3 VÝVOJ TRESTNÍHO PRÁVA A KODIFIKACE 17
1.3.1 Rané období 18
1.3.2 Střední období 21
1.3.3 Pozdní období 23

2 *DÀ MÍNG LÜ* 26

2.1 TRESTNÍ ODPOVĚDNOST 29
2.2 TRESTNÍ SYSTÉM 29
2.2.1 Tabulka trestů 31
2.3 DESET OHAVNOSTÍ 31
2.4 RECIDIVA 32
2.5 STUPNĚ ZÁRMUTKU 33
2.6 PRIVILEGOVANÍ 33
2.7 VYKOUPENÍ 35

3 TÄMJŎNGNJUL ČIKHÄ 36

3.1 PROBLÉMY S PŘEKLADEM 37

4 *KJŎNGGUK TÄDŽŎN* 39

4.1 TRESTNÍ PRÁVO 40
4.2 DOBA PRO VYŠETŘOVÁNÍ 40
4.3 PRIVILEGOVANÍ 40
4.4 TRESTNÍ ODPOVĚDNOST 41
4.5 TRESTNÍ POSTUPY 41
4.6 DOBA VÝKONU TRESTU 42
4.7 ZNEUŽITÍ MOCI 42
4.8 KJŎNGGUK TÄDŽŎN ČUHÄ 43
4.8.1 Problémy s dědictvím 43
4.8.2 Nárůst kriminality 44

5 SOKTÄDŽŎN 45

5.1 STRUKTURA 46
5.2 ZMÍRNĚNÍ TRESTŮ 47

6 TÄDŽŎN TCHONGPCHJŎN 48

6.1 STRUKTURA 48
6.2 SYSTEMATIZACE 48

7 TRESTNÍ SYSTÉM 50

7.1 MUČENÍ 54
7.2 SPOLEČENSKÁ STRATIFIKACE 57
7.3 CENTRÁLNÍ VLÁDA 60
7.4 FUNKCE VLÁDNÍCH ORGÁNŮ 61
7.5 MÍSTNÍ SPRÁVA A ZÁKON 64

7.6 OBECNÍ SMLOUVY 65
8 ZÁVĚR 1
9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY: 6
PRAMENY 6
LITERATURA 7
10 SEZNAM ZKRATEK: 14
11 OBR. 1 15
12 OBR. 2 I
13 OBR. 3 II
14 OBR. 4 III
15 OBR. 5 IV
16 OBR. 6 V
PŘÍLOHA 1. CHRONOLOGICKÝ PŘEHLED HLAVNÍCH ADMINISTRATIVNÍCH KODEXŮ VIII
PŘÍLOHA 2. TABULKA EXILOVÝCH LOKACÍ IX

Předmluva

Přestože existuje relativně značné množství studií zabývajících se právní problematikou v období Čosŏn, vývojem trestního práva a jeho vztahu ke společnosti, jejich závěry jsou často diametrálně odlišné, politicky zabarvené, či se věnují pouze některým dílčím aspektům. V českém jazyce pak neexistuje jediná studie, která by se touto tematikou zabývala.

Tato diplomová práce si v osmi kapitolách klade za cíl nastínit vývoj trestního práva a psaných zákoníků v období království Čosŏn (od 14. do 18. století) a představit trestní systém korejského státu v podobě, v jaké se nacházel na konci 18. století - před obdobím rozsáhlých politických a společenských změn devatenáctého století. Cílem této práce bude představení komplexního pohledu na právní a společenskou problematiku v pozdním období Čosŏn, podle kterého je dnes nahlíženo na tradiční Koreu (Čosŏn). Prostřednictvím analýzy právních dokumentů se pokusím popsat, jakým způsobem se vyvíjelo právo a trestní systém korejského státu, jakým způsobem fungoval administrativní aparát a jakou roli v uplatnění práva hrála společenská stratifikace. Dále se alespoň částečně pokusím odpovědět na otázky: jaký byl vliv čínské právní tradice na korejskou a čím se situace v 18. století odlišovala od předchozích staletí.

Motivací pro sepsání této práce je také jistá zvídavost či snaha o pochopení současné společnosti v Korejské republice, která, ačkoli v posledních 50 letech zaznamenala ohromný politický vývoj a ekonomický růst, nezbavila se některých klíčových charakteristik společnosti pozdního období Čosŏn. Ať už se jedná o přístup legislativy k vládnoucí (aristokratické) vrstvě, nadměrné korupci ve státní správě, ideologickému vzdělávání či o byrokratický aparát přítomný snad ve všech aspektech korejského života. Při studiu korejské historie jsem si uvědomil, že některé tyto aspekty jsou velmi typické pro korejskou společnost a v průběhu dějin se až překvapivě málo změnily.

Práce se prostřednictvím dochovaných dobových pramenů, zejména dynastických análů *Čosŏn wangdžo sillok* 朝鮮 王朝 實錄, zákoníků *Dà Míng lǜ* 大明律, *Tämjŏngnjul čikhä* 大明律直解 a administrativních kodexů *Kjŏngguk tädžŏn* 經國大典, *Sok tädžŏn* 續大典 a *Tädžŏn tchongpchjŏn* 大典通編 a pomocí sekundární literatury pokusí interpretovat a odpovědět na výše stanovené cíle.

V úvodu této diplomové práce stručně uvádím do problematiky trestního práva, charakterizuji jednotlivé druhy právních textů a shrnuji jejich vývoj a důvod vzniku v období Čosŏn (do konce 18. století).

Druhá až šestá kapitola práce představuje vývoj, vznik a charakteristiku hlavních trestních a administrativních zákoníků, používaných ve zmíněném období (jmenovitě *Dà Míng lǜ, Tämjŏngnjul čikhe, Kjŏngguk tädžŏn, Soktädžŏn* a *Tädžŏn tchongpchjŏn*).

V poslední kapitole se pokouším interpretovat podobu trestního systému království Čosŏn na sklonu 18. století, popsat společenskou stratifikaci a postoj práva k jednotlivým společenským vrstvám a popsat fungování legislativního a administrativního aparátu na centrální a lokální úrovni.

V závěru diplomové práce předkládám shrnutí a závěry, ve kterých se alespoň částečně pokouším zodpovědět výše kladené otázky.

Pro přepis korejštiny je v práci použita česká vědecká transkripce, pro přepis čínštiny je použita transkripce pīnyīn, s výjimkou zažitých názvů osob a pojmů v populární transkripci, jako jsou například *Konfucius, Mencius* či *Sun-c'*.

Roky narození, úmrtí a vlády panovníků uvádím v závorce za jejich jménem a jménem v čínských znacích; znaky a roky jsou uváděny pouze při prvním výskytu. Pokud nebyly konkrétní roky dohledány, jsou nahrazeny otazníkem.

Pro citace z pramenů volím metodu uvádění názvu pramene, data či kapitoly do poznámek pod čarou, stejně tak i v případě citace či odkazu na sekundární literaturu, uvádím celé bibliografické údaje do poznámek pod čarou.

1 Úvod

Rok *Ohnivého (jangového) koně (pjŏngo, 1456),* druhý rok vlády krále Sedžoa*,* sedmý rok éry *Jîngtài*.

> „I Ge, Ha Ŭi-dži, Sŏng Sam-mun, Pak Čung-rim, Kim Mun-gi, Ju Ŭng-bu, Pak Čeng, Song Sŏk-dong, Kwon Ča-sin, Jun Jŏng-son, A Ka-dži, Pul-dŏk a další vytvořili frakci, zajali mladého krále a pokusili se řídit politiku naší země podle svých vlastních představ. Prvního dne šestého měsíce se společně pokusili o vzpouru. Jak přikazuje Velký zákoník, nechť jsou všichni roztrháni koňmi a jejich majetek nechť je zabaven,“
>
> přikázal král a dodal:
>
> „A Ka-dži a Pul-dŏk se toho nebudou účastnit. Potomci všech ostatních, nechť jsou všichni oběšeni. Jejich matky, dcery, manželky, prarodiče, bratři, sestry a manželky jejich synů, nechť jsou nenávratně vrženi do otroctví ve vzdálených provinciích a ti, kterým je méně než 16 let, nechť jsou vyhnáni do odlehlých oblastí do doby, než nabydou [příslušného] věku. Poté je bude čekat stejný osud.“
>
> Toto se dává na vědomí.
>
> „Na závěr se všichni úředníci sejdou na cestě před *Kunkigamem*[1] a utvoří kruh. I Ge a ostatní budou před všemi rozčtvrceni a jejich hlavy zde budou po tři dny vystaveny.”[2]

Tak zněl rozsudek nad klikou politiků, kteří v roce 1456 plánovali zavraždit krále Sedžoa 世祖 (1417 – 1468) a dosadit za něj právoplatného nástupce trůnu Tandžonga 端宗 (1441 – 1457). [3] Ve známost do dějin vešel tento incidend jako „*smrt šesti mučedníků“ Sajuksin* 死六臣. Svým provedením a rozsahem to byl jeden z nejkrutějších

1 Vojenská zbrojnice v Sŏulu na místě dnešního Samčchŏndongu.
2 Sedžo sillok 2 (1456) 6/8 – 2.
3 Tandžong byl vnuk krále Sedždŏnga a právoplatný dědic královského trůnu. Ve svých 12 letech, po smrti svého otce Mundžonga, usedl na trůn jako jeho nástupce. Díky nízkému věku za něj vládl premiér In Hwangbo. Sedžo byl druhý syn krále Sedžonga, a po smrti Mundžonga přinutil mladého Tandžonga odstoupit z trůnu. Politická klika okolo ministra In Hwangboa pak naplánovala převrat, vraždu Sedžoa a dosazení mladého Tandžonga znovu na trůn.

trestů, které můžeme v dějinách království Čosŏn vůbec pozorovat. Podle dobových pramenů bylo popraveno, zotročeno nebo jinak potrestáno něco mezi 500 až 800 osobami.

Veřejnou popravu je třeba chápat jako politický rituál, který svým způsobem patří k obřadům, kterými se projevuje moc. Potrestáním těchto rebelů, kteří znevážili jeho autoritu, král Sedžo vykonal svou pomstu veřejně, aby tím obnovil svoji suverenitu. Mučení, poprava a vystavení jejich těl na veřejnosti tak plnilo právně politickou funkci a navrátilo zpět rovnováhu moci do rukou suveréna. Tím trest ale nekončil. Jeho ohromný rozsah měl sloužit jako odstrašující příklad pro všechny, kteří by se o něco podobného v budoucnu měli pokusit. Vládce dal najevo, že za jakýkoliv čin, který ohrožuje jeho suverenitu, nenese zodpovědnost pouze jeho aktér svým majetkem, tělem a životem. Zodpovědnost ponese i jeho příbuzenská pokrevní linie.

Přestože bylo potrestání motivováno osobními ambicemi a touhou po pomstě (a král Sedžo je dodnes brán z pohledu trestní legislativy království Čosŏn jako jeden z nejkrutějších vládců tohoto období), byl tento rozsudek zcela adekvátní a přesně následoval Zákoník Velkých Mingů. Jednalo se o trest nejvyšší, trest za plánování povstání *móufân* 謀反,[4] které spadalo do kategorie 10 nejzávažnějších zločinů. Tyto zločiny byly v Číně trestány pomalým odřezáváním kusů masa z těla odsouzeného a v korejské podobě se trest vykonával podle závažnosti rozčtvrcením koňmi či vozy zaživa, či posmrtně.[5]

Vývoj a podstata právních systémů, které v průběhu historie lidské společnosti vznikaly, má podobný, ne-li stejný základ ve vývoji lidské společnosti a vytváření kulturních a společensko-politických hodnot. Právě tyto kulturní odlišnosti jednotlivých civilizací hrají významnou roli pro pochopení teorie práva. Týká se to i čínské civilizace a její kultury, jež měla tendence se šířit, ovlivňovat a v některých případech i zcela asimilovat kultury ostatních civilizací. Čínu je tak částečně možné vnímat jako obrovskou kulturní sféru či okruh, který svými myšlenkami ovlivňoval okolí. Pokud chceme hovořit o právu v Číně, bylo to především právo trestní. Hlavním účelem zákonů bylo co nejpřesněji stanovit trest, který dotyčného postihne za porušení pravidel stanovených zákonem. Pro vývoj zákonů a trestního práva v Číně byly nejdůležitější dva myšlenkové směry: *konfucianismus* a *legismus*, myšlenkové směry rozvíjející se od období *Válčících států* (403 – 256 př.n.l). Tyto myšlenkové směry chápaly zákon jako nástroj k řízení státu a lidu, postrádající jakýkoliv etický rozměr. V ostatních názorech se ale odlišovaly. Základ čínského práva nepochybně vycházel z legismu, případně z prostředí, které mu bylo myšlenkově blízké. Praktická

4 DML, 6. Oddíl, článek 278.
5 Více viz kapitola 3.

aplikace teoretických konceptů legismu, byť logicky domyšlených ad absurdum, se ale musela střetávat s tradičními zvyklostmi a normami, které s nimi byly většinou v přímém rozporu. Výsledná podoba čínského práva tak přejala řadu prvků původních tradic, jejichž idealizovanou formu prosazovali konfuciáni.[6]

Do této kulturní sféry Číny patřil i Korejský poloostrov a historie korejského národa je s ní velice úzce spjata. Korejská historie práva a psaných zákoníku byla již od nejstarších státních útvarů na Korejském poloostrově ovlivněna čínskou právní tradicí. Pravděpodobně nejstarší dochovaný záznam o právu na Korejském poloostrově pochází z čínské kroniky *Hanshu* 漢書 (sepsána v letech 36 – 111 n. l.). Ta zmiňuje bájného panovníka Jizi 箕子(kor. Kidža), který měl údajně vládnout státu Chaoxian 朝鮮 v 11. století př.n.l.,[7] kde zavedl Osm článků/zákonů *Kŭmpchaldžo* 禁八條:

> Císař Wu propustil celý *Chaoxian*, *Jemäk*, *Xuantu* a *Lelang*[8] a barbary Gou li (句驪). Když morální cesta *dao* 道 v Yin 殷 (pozdní Shang) upadala, Jizi odešel do Chaoxianu. Začal učit lid obřadům *lì* 禮 a smyslu pro správné *yě* 義, kultivaci polí, pěstování hedvábí a tkaní. Pokud by lid Lelang Chaoxianu porušil zákazy Osmi článků, potom: zabije-li někdo člověka, ihned zaplatí smrtí. Když zraní druhého, zaplatí obilím, ten, kdo něco ukradne, tomu bude zabaven majetek a jeho manželka a děti budou poslány do otroctví, z kterého se mohou vyplatit za 500 000 mincí.[9]

Korejské vnímání práva a zákonů lze popsat jako proces postupného přejímání čínských právních vlivů, které započalo v období Tří království, zesílilo v období Sjednocené Silly a období Korjŏ, až posléze dosáhlo takřka úplné identifikace s čínským, resp. konfuciánským právním diskurzem v období Čosŏn.[10] Jazykem práva a zákonů se stala rétorika čínských předloh a výjimky z nich byly argumentovány na základě analogií, rituálních precedentů nebo logiky čínské tradice. Nikoli odkazy na korejskou identitu či zvyklosti.[11] Takto fungující právní systém vydržel funkční až do reforem *kabo*. Při pohledu

---

6 MARŠÁLEK, Jakub. Vůně ctnosti a zápach trestů. Zákon a právo v archaických kulturách. Praha, 2010. S. 63.

7 Korejsky nazýván jako Kidža Čosŏn (箕子朝鮮) bájný státní útvar na území severu Korejského poloostrova, který je datován do období 1120 – 194 př.n.l. Je sporné, zda zde zmiňovaný Chaoxian opravdu ležel na Korejském poloostrově a měl s ním nějakou spojitost nebo zda tato zmínka nebyla využita pozdějšími historiky z Korja a Čosŏnu pro vlastní ideologické potřeby.

8 Čtyři hanské správní celky na území Korejského poloostrova

9 Han Shu/ Dìlǐ zhì xià/103 [漢書/地理志下/103]. Dostupné online na www.ctext.org

10 GLOMB, Vladimír. *Zákon a postoj k němu v korejském konfucianismu*. Zákon a právo v archaických kulturách. Praha, 2010. S. 83.

11 Ibid. s. 91.

na historický vývoj práva v Koreji lze pozorovat, že oproti nacionalistickému diskurzu některých korejských badatelů nebyly na Korejském poloostrově nikdy zákoníky kodifikovány na základě tradičního zvykového práva Korejců. Zvykové právo nebylo nikdy v korejských dějinách natolik silné, aby ovlivnilo vývoj práva trestního, a korejské dějiny jsou od počátku pravděpodobně spojeny s přebíráním čínské kultury. Nejedná se pouze o problematiku Koreje jako takové, ale i státy Dálného východu ležící v dosahu vlivu čínské civilizace byly ovlivněny její právní kulturou skrze polycentrické cirkulace zákoníků a právních textů. William Shaw [12] zachází v této tezi ještě dále, když uvádí názor, že konfucianismus není nic jiného, než název pro právní systémy v těchto zemích. Je však třeba podotknout, že identifikace s čínskou právní kulturou nebyla absolutní a lze vypozorovat, že čím delší časové období uběhlo od založení království Čosŏn, tím se nůžky představující právní systém v obou státech oddělovaly. Způsobovaly to jak politické změny v mezinárodní sféře, kdy vznik království Čosŏn byl spojen mingskou dynastií a po jejím pádu a nástupu mandžuské dynastie upadal vliv čínské kultury na království, tak vnitropolitické události, které formovaly politický vývoj země.

12 SHAW. Wiliam. *Social and Intellectual Aspects of Traditional Korean Law*, 1392–1910, v Traditional Korean Legal Attitudes, ed. Bong Duck Chun et al. (Berkeley: Institute for East Asian Studies, University of California, Berkeley, 1980), s. 18.

1.1 Vládnout pomocí obřadů či prosazovat zákon?

Debata o vztahu mezi obřady a právem utvářela charakter právních systémů čínské kulturní sféry. Ta je od nejstarších dochovaných písemných pramenů spojena s pojmem *li* 禮 s významem „*náležité chování*“ či „*obřady*“. Původní smysl tohoto výrazu označoval obětování duchům nebo alespoň vykonávání obětí jako náboženskou praxi.[14] Se vznikem konfucianismu dostal pojem *li* nový význam, a to že obřady *li* jsou prostředek k utváření mravního charakteru jedince a celé společnosti.[15] Konfuciánští myslitelé se od nejstarších dob snažili určit, jaký vztah mezi sebou obřady a zákon mají. V původním Konfuciově pojetí byl vznik zákonů vnímán spíše jako reakce na úpadek charismatického ideálu panovníka, který nestačí vládnout svým příkladem. Pokud to bylo nezbytné, bylo možné používání zákonů, ale jejich nadužívání bylo podrobeno kritice. Proti řízení lidu prostřednictvím zákonů stavěl vládu prostřednictvím charismatické síly *de* a vyzdvihoval význam zvykových etických norem *li*, které odvozoval od moudrých a ctnostných vládců dávnověku.[16] Tyto normy měly etický rozměr, zároveň udržovaly hierarchii v rámci společnosti a rozdíly mezi vysoce a nízce postavenými. Mencius pohlížel na *li* jako na součást mravního charakteru lidstva a zákon byl podle něj odpovědí na selhání vykonání rituálu. Sun-c‘ nahlížel na *li* jako na kritickou složku procesu přeměny lidské přirozenosti v něco, co je dobré. Využití *li* má za následek řád a harmonii samotného kosmu, reprezentovaného Nebesy, zemí a člověkem.[17] Sun-c‘ chápal, že zákon a trest jsou založené na podstatě obřadů *li* a spolu tvoří dvojici, která slouží k řízení státu a společnosti.[18]

Tento vztah mezi obřady *li* a zákonem byl předmětem filozofických debat i na Korejském poloostrově a ovlivnil jak podobu zákoníku, tak koncept, jakým byl zákon vnímán v období Čosŏn. Jako vzor, ukazující směr, jakým se tato debata v pozdním období Čosŏnu ubírala, mohou sloužit názory dvou literátů, I Ika 李瀷 (1681 – 1763) a Čŏng Jagjŏnga 丁若鏞 (1762 – 1836). I Ik vnímal zákon a trest jako podpůrný nástroj k obřadům, jež mají vést člověka k správnému společenskému chování. Zákony jej regulují „z vnějšku“ a pouze pokud je tomu nutné. Přesto, lidská mysl má své limity a obou metod je

14 LIŠČÁK, Vladimír. Konfuciánství od počátků do současnosti. Dějiny-pojmy-osobnosti. Academia. Praha, 2013. s. 199.
15 Ibid. s. 200
16 MARŠÁLEK, Jakub. Vůně ctnosti a zápach trestů. Zákon a právo v archaických kulturách. Praha, 2010. S. 63.
17 LIŠČÁK, Vladimír. Konfuciánství od počátků do současnosti. Dějiny-pojmy-osobnosti. Academia. Praha, 2013. s. 200
18 PAK, Tongin. Kongmäng jepŏpkwan ŭi sängsŏng kwa pjŏnhwa,” [박,동인. 공맹 예법관의 생성과 변화.] Sŏgang inmun nonch’ong 32 (December 2011), 64-5.

čas od času třeba.[19] Čŏng Jagjŏng naopak vnímal obřady a zákon jako sobě ekvivalentní veličiny, které se navzájem doplňují ve své funkci. Obřady *li* podle něj sloužily k civilizování či vychování člověka a zákon jako výzva k dobrému chování pod hrozbou trestu.[20]

Tento vztah mezi obřady a zákonem je předmětem debaty i mezi současnými autory, zabývajícími se právní historií období Čosŏn. Jedním z prvních historiků, který se tímto vztahem začal v 60. letech 20. století zabývat, byl Hahm Pyong-choon (Ham Pjŏngčchun), který vyjádřil názor, že v právním systému Čosŏnu měly obřady převážně vyšší platnost než zákon. Argumentoval tím, že etické impulsy, jako například morální přemlouvání a konfuciánská nechuť potrestat, převažovala daleko více než síla zákona. Hahm vyobrazuje Čosŏn jako společnost, která se vyhýbala soudním sporům a kterou ovládaly obřady a struktura mezilidských vztahů.[21] Tuto tezi částečně napadl William Shaw, který argumentoval pozorováním obrovského množství soudních sporů a podotýkal, že se nejednalo o převahu rituálů, ale že rituály vytvářely spolu se zákonem symbiózu. Obřady a zákon fungovaly odděleně, ale ve chvíli, když byl rituál porušen, tak ho nahradil zákon. Shaw také připomínal, že mnoho učenců z období Čosŏn vyjadřovalo svůj obdiv k čínské legistické tradici.[22] Tuto tezi podporuje i Marie Seong-hak Kim, která podotýká, že zákon byl v Čosŏnu fundamentálně trestní, ale zaměřoval se na to, jak napravit morální přečiny společnosti, která se měla chovat podle rituálů. Ideální vztah mezi těmito dvěma koncepty reprezentuje situace, kdy rituály vládnou společnosti a zákony je následují.[23] Anders Karlsson k tomu zdůrazňuje, že takto definovaný vztah mezi obřady a zákonem je možno vnímat až od pozdního období Čosŏn, počínaje právními reformami krále Jŏngdžoa a charakterem jeho vlády.[24]

19 PAK, Čongčchŏn. *Tchägje jehak kwa kŭngi silhakča ŭi jehak - Tchägje·sŏngho·tasan ŭl čungsimŭro*. [박,종천. 태계 예학과 근기 실학자의 예학. 태계. 성호.다산을 중심으로] Kukhak jŏngu 21. (December 2012), 122-23.

20 I, Jŏngčchun. *Tasan ŭi jehak kwa pokčä jesŏl*. [이,영춘. 다산의 예학과 복재 예설] Čosŏn sidä sahakpo 5 (1998), 179.

21 K jeho postoji vůči této problematice viz: HAHM, Pyong-choon. Korea Jurisprudence, Politics and Culture. Seoul, 1986. s. 95-97.

22 Více viz.: SHAW, William. Legal Norms in a Confucian State. Berkeley, 1981. s. 14 – 21.

23 Více viz.: KIM, Marie, Seong-hak. Law and Customs in Korea. Cambridge University Press. New York, 2012. S. 41 – 59.

24 Více viz KARLSSON, Anders. "Must we really cut people's toes off to up-hold the law?": Confucian Statecraft, Punishment and the Body in Chosŏn Korea. Tasanhak 24ho. Sŏul, 2014. pp. 107 - 147

1.2 Charakter právních textů

V čínském (a přeneseně tedy i v korejském) právním diskurzu existovaly dva základní druhy právních textů, jež z dnešního pohledu plnily charakter zákoníků. Administrativní kodexy *dian* 典 (kor. *čŏn*) a trestní zákoníky *lü* 律 (kor. *jul).* Pojem *dian* přibližně od období středověku označoval kompilaci všech normativních dokumentů užívaných státní administrativou, a rozdělených podle jednotlivých úředních divizí státní samosprávy. V českém jazyce lze význam pojmu *dian* vyjádřit termínem *kodex,* či sbírka *právních a administrativních norem*.

Pojem *huidan* 大典 (kor. *tädžŏn*) „*Velký kodex*“ pak označoval druh rozsáhlých administrativních kánonů, které z dnešního pohledu plnily funkci psané konstituce státu. Velké kodexy obsahovaly obecná pravidla a předpisy pro spravování vlády a systematicky rozčleněné rozsáhlé administrativní předpisy určené jednotlivým vládním institucím.

Pojem *lü* 律 naopak označoval právní dokument, jenž měl charakter trestního zákoníku. *Lü* ve jménu suveréna vynášel (v téměř posvátném smyslu) rozsudky nad životem a smrtí lidu v podnebesí. Charakteristikou trestních zákoníků *lü* byla určitá neměnnost, kdy se při kompilaci (na rozdíl od administrativních kodexů) počítalo s jejich nadčasovým charakterem. Trestní zákoníky *lü* představovaly funkčně vyvinutý trestní systém s relativně menším počtem jednotlivých článků zákona oproti administrativním kodexům. V dějinách Dálného východu byl pravděpodobně nejvlivnějším trestním zákoníkem *lü* hanský zákoník *Hanlü* 唐律, jenž vznikl v první polovině 7. století v říši Han. Ten sloužil jako hlavní model i pro vznik Zákoníku Velkých Mingů *Dà Míng lǜ* 大明律. Tyto trestní zákoníky byly sestaveny podobně jako administrativní, tj. jednotlivé zákony byly členěny podle funkcí jednotlivých vládních institucí, ale oproti administrativním kodexům vždy obsahovaly obecnou část definující tresty a obecné principy uplatňování zákonů *Míng lì lǜ* 名例律 (kor. *Mjŏngjerjul*), která vymezovala základní pravidla pro uplatňování zákonů, trestní systém, trestní odpovědnost a klasifikovala zločiny na základě kategorií, včetně kategorie kardinálních zločinů.

Další formou právních textů v období Čosŏn byly královské edikty *sugjo* 受敎, které často eklekticky obsahovaly trestní, administrativní a různé jiné předpisy, v závislosti na charakteru vlády panovníka. V šestnáctém století se královské edikty *sugjo* začaly objevovat ve formě kompilací (například *Kaksa sugjo* 各司受敎 z roku 1576), které byly vydávány jako doplňky společně s velkými kodexy. Korejští autoři jejich funkci často označují

termínem *čŏnjulčchegje* 典律體系 tj. administrativně právním systémem. Edikty *sugjo* z dnešního pohledu sloužily podobně jako novely zákona.

V 17. století se také podle vzoru čínských předloh začal objevovat nový druh právních dokumentů – soubor výběru ze soudních sporů *Sasong jučchü* 詞訟類聚. Jednalo se o výběr zaznamenaných soudních sporů a kriminálních případů od počátku království, které s komentáři obsahovaly postupy pro řešení sporů a uplatňování zákonů. Jejich hlavní funkcí bylo sloužit jako příručky pro úřední aparát. V 18. století pak pokračováním této tradice vznikly dvě rozsáhlé kompilace: *Čchukwandži* 秋官志 (Záznamy ministerstva trestů) a *Simnirok* 審理錄 (Záznamy z pozorování vlády).

1.3 Vývoj trestního práva a kodifikace

Období Čosŏn je z hlediska historického vývoje práva a společnosti možné rozdělit na 3 historické doby: rané období (konec 14. až 15. století), střední období (16. až 17. století) a pozdní období (18. a 19. století). V raném období 15. století a v pozdním období 18. století lze pozorovat největší rozkvět ve vývoji trestněprávní legislativy. 15. století se stalo obdobím formujícím ideologii a charakter korejského státu. 18. století se pak po období imdžinských válek (konec 16. století) a mandžuských nájezdech (polovina 17. století), jež zanechaly Čosŏn ve společensko-ekonomické krizi, stává obdobím neobvyklého rozkvětu legislativy, společenských a ekonomických reforem v období vlády králů Jŏngdžoa 英祖[25] a Čŏngdžoa 正祖[26]. 18. století do určité míry představuje reprezentativní pohled na tradiční Koreu a to, jakým způsobem ji dnes vnímáme. 18. století dalo po více než 300 letech od vzniku Velkého kodexu správy státu *Kjŏngguk tädžon*, vzniknout dvěma novým zákoníkům (*Sok tädžŏn* a *Tädžŏn tchongpchjŏn*). Ty vznikly v období, kdy se ideologická snaha obou vládců snažila přiblížit konfuciánským ideálům, a kdy frakcionalismus politické scény byl natolik rozsáhlý, že za sebou zanechával rozsáhlé politické čistky a kontroverze téměř v každé dekádě. Toto období je mezi některými dnešními historiky pojímáno jako nástup humanismu a osvícenství v Koreji.

25 Žil v letech 1694 až 1776, vládl v letech 1724 až 1776.
26 Žil v letech 1752 až 1800, vládl v letech 1776 až 1800.

1.3.1 Rané období

Raným obdobím Čosŏn je obecně nazýváno období od založení nové *dynastie I* I Sŏnggjeem 李成桂 (1335 - 1408) v roce 1392 do konce 15. století. Bylo to období, kdy se formovala nová dynastie a její ideologie, infrastruktura státu a administrativní instituce. Rané období bylo zakončené vznikem vlastního administrativního kánonu - Velkého kodexu správy státu *Kjŏngguk tädžŏn* 經國大典 v roce 1485.

Když v roce 1368 Zhu Yuanzhang 朱元璋 (1328 – 98) oficiálně deklaroval založení dynastie *Ming* (*Dà Ming* 大明), kontroloval fakticky většinu území na jihu země a trvalo mu ještě více než 20 let, aby rozšířil svoji kontrolu na území celé Číny, expandoval do Mongolska a založit tributární vztahy s okolními státy[27], čímž legitimizoval svoji vládu. V roce 1388 si Mingové začali nárokovat i celé severovýchodní území Korja s odůvodněním, že zde v minulosti byl vojenský okruh *Ssangsŏng* (*Ssangsŏng čchonggwanbu*, 雙城摠管府) pod správou mongolské dynastie *Jüan* (元朝, 1271 - 1368). Král Korja Kongjang 恭讓王 (1345 - 1349) se proto rozhodl zmobilizovat armádu, kterou v čele s Čchö Jŏngem 崔瑩 (1316 – 1388) a I Sŏngjeem jako jeho zástupcem vyslal proti Mingům. I Sŏnggje však od celého počátku prosazoval promingskou politiku a s tímto tažením nesouhlasil. Proto celou armádu v oblasti poblíž řeky Ja-lu (Amnok) obrátil, téměř bez boje provedl *coup d'état* a v průběhu dalších čtyř let založil nové království Čosŏn.

Království bylo od svého počátku politicky spojeno s mingskou dynastií a tento vztah ovlivnil i jeho legislativní vývoj na dalších 500 let. Čosŏn zvolilo taktiku podřízení se velkému[28] a zcela uznalo nadřízenost Mingů a jejich kultury. Zároveň si ale dokázalo zanechat samostatnost vlastních hranic a vlastní státnosti. Mingové na rozdíl od mongolů království neobsadili vojenskou silou ani zde neměli trvale usazené své jednotky. Korejský král uznal mingského císaře jako univerzálního vládce podnebesí a pasoval sebe samého do postavení rovného mingskému princi, užívajícího titul krále - *wang* 王.[29] Součástí transformace nové dynastie podle čínského vzoru bylo i převzetí administrativního a legislativního aparátu. Tři roky po vzniku království, v roce 1395, vznikl výklad Zákoníku Velkých Mingů, *Tamjŏngnjul čikhä* 大明律直解, přeložený do grafemického písma *idu*.[30]

27 Jednalo se o Liuqiu, Champa, Siam, Vietnam.
28 V historické literatuře označováno termínem sadä 事大 s významem: „sloužit velkému“. V širším kontextu tento pojem označuje politickou taktiku Koreje vůči Číně.
29 Wang 王 král vůči císaři hwangdže 皇帝
30 Více viz PUCEK, Vladimír. GLOMB, Vladimír. *Klasická korejština*. Varia. Praha, 2013. s. 14.

Ten sloužil jako hlavní trestní zákoník dynastie až do reforem v roce *kabo*. Jeho použití nebylo nikdy zcela univerzální a již v počátcích království máme záznamy, které poukazují na problematiku cizího zákoníku v korejském prostředí. Nikdy však nebyl zcela nahrazen jiným zákoníkem. V abstraktním slova smyslu by se dalo říct, že Zákoník Velkých Mingů sloužil jako funkční rámec či systém, na kterém byl postupně vybudován právní systém Čosŏnu. Nebyl to ani jediný čínský zákoník, který byl v Koreji používaný. Kromě něj měli literáti a úředníci k dispozici i všechny ostatní dostupné zákoníky předchozích dynastií a právní texty k rozhodování. Například během 15. století nechala vláda několikrát vytisknout tchangské a jüanské zákoníky, které museli kandidáti na nižší úřednické zkoušky *julgwa*[31] studovat. V případě rozhodnutí verdiktu měly ostatní zákoníky často stejnou váhu jako zákoník Mingů.[32] Díky diplomatickým misím z Číny, obzvláště hojným v průběhu 15. století, v Koreji cirkulovaly i ostatní mingské edikty a právní texty. Nutno podotknout, že tyto texty byly častokrát lépe zachované a studované než v Číně. Zákoník Velkých Mingů tak, přestože sloužil jako hlavní zákoník dynastie, nikdy nebyl zcela rigidně aplikován. Korejská společnost si z něj a ostatních čínských právních dokumentů vzala pouze to, co potřebovala, a to, co nebylo možné prakticky použít, nějakým způsobem vždy přeměnila.

Na konci 14. století se také na velice krátkou dobu objevuje malé množství právních expertů *julhak* 律學. Číst právo nebylo dostupné pro veřejnost a jeho studium bylo součástí technických zkoušek *čapkwa* 雜科. Ty stály na nižší úrovni prestiže, na rozdíl od těch literátských, a právo nebylo součástí studia ani na státní konfuciánské akademii. Společenské postavení nedávalo jejich absolventům pravomoci prosazovat změny či vývoj v aktuálním právu a jejich činností byla příprava potřebných dokumentů pro soudní řízení. Činnost těchto právních expertů byla zakázána ke konci 15. století.[33]

V roce 1394 vznikl vlastní administrativní kodex – Kodex správy království *Čosŏn kjonggugdžŏn* 朝鮮經國典, který sestavil na příkaz krále Tchädžoa učenec Čŏng Todžŏn 鄭道傳 (1342 – 1398),[34] jenž stál i za dalšími právními texty raného období. Z dnešního pohledu se jednalo o první psanou ústavu nově vzniklého státu, která odůvodňovala jeho založení novou dynastií a Mandát nebes jejího zakladatele Tchädžoa. V první části kodex

31 Zkoušky julgwa 律科 byly součástí technických státních zkoušek čapkwa 雜科. Více k tématu technických úřednických zkoušek v Koreji viz: PARK. Eugene, Y. *Old Status Trappings in a New World: The „Middle People" (Chungin) and Genealogies in Modern Korea*. Journal of Family History. 2013. Vol. 38. Nebo CHOE. Yong-Ho. *Commoners in Early Yi Dynasty Civil Examinations: An Aspect of Korean Social Structure.* 1392-1600. The Journal of Asian Studies. Vol. 33, No. 4. (Aug., 1974) strany 661 – 631.
32 KIM, Marie, Seong-hak. *Law and Customs in Korea*. Cambridge University Press. New York, 2012. s. 50
33 Ibid., s. 30
34 JŎNG, Čŏngjŏl. *Sin Hanguk pŏpdžŏnsa*. [영, 정열. 신 한국 법전사. 건국대학교 출판부. 서울, 2015] Nové dějiny korejských právních textů. Kŏnguk tähakjo čchulpchanbu. Sŏul, 2015. s 103

vysvětloval Tchädžoovu genealogii a návaznost na zakladatelské mýty - bájného Tanguna, původ názvu království, jež se odvolávalo na legendární postavu Kidžy a pozdější stát Üman Čosŏn a návaznost na tři královské rody z období *Tří království* (Pakssi, Sŏkssi a Kimssi).[35] Druhá část byla po vzoru *Obřadů Zhoů* (*Zhou li*) rozdělena na 6 kodexů *čŏn* 典 podle jednotlivých funkcí ministerstev, tj.: *čchi* 治; *pu* 賦; *je* 禮; *čŏng* 政; *hŏn* 憲; a *kong* 工. Tento model byl v pozdějších kodexech změněn podle vzoru mingského zákoníku na 6 ministerstev.[36]

V roce 1395 následovala kompilace administrativních ediktů Příklady spravování pomocí písma *Kjŏngdže mungam* 經濟文鑑. V roce 1397 nechal král Tchädžo jako poslední administrativní dokument za své vlády vydat Šest kodexů správy státu *Kjŏngdže jukčŏn* 經濟六典. [37] Všechny tyto kodexy vytvořil pro Tchädžoa Čŏng Todžŏn a svým ideologickým charakterem ovlivnily podobu vlády království. Za vlády krále Tchädžonga v roce 1408 vznikla novela stávajících kodexů: dodatek ke kodexu *Sokčŏn* a za vlády krále Sedžonga *Tŭngnok* v roce 1426. Jednalo se o kompendia královských ediktů a příkazů, které byly přidány k Šesti kodexům správy státu. V dnešním jazyce by se daly nazvat novelou zákona. Jejich administrativní charakter demonstroval fakt, že všechny tyto texty byly vydávány společně jako doplňky k *Tämjŏngnjul čikhä,* tj. k Zákoníku Velkých Mingů.[38]
Z hlediska právního vývoje pak, rané období zakončuje vznik Velkého kodexu správy státu *Kjŏngguk tädžŏn* 經國大典, vlastní administrativní kánon. Ten vznikl po desetiletí příprav v roce 1485 s cílem naplit funkce všech dosavadních dokumentů z hlediska administrativního i trestního.

35 Ibid
36 Viz kapitola o Zákoníku Velkých Mingů.
37 JŎNG, Čŏngjŏl. *Sin Hanguk pŏpdžŏnsa*. [영, 정열. 신 한국 법전사. 건국대학교 출판부. 서울, 2015] Nové dějiny korejských právních textů. Kŏnguk tähakjo čchulpchanbu. Sŏul, 2015. s. 120
38 Ibid

1.3.2 Střední období

Období 16. a 17. století bylo z hlediska korejské historie jedním z nejdynamičtějších. Počátek politického frakcionalismu na královském dvoře a upevnění dědičného systému v průběhu 16. století zakončily imdžinské války. V 17. století pak bylo svědkem pádu mingské říše a nástupu mandžuské dynastie Čching. To přineslo několik vojenských tažení na Korejský poloostrov. Všechny tyto události výrazně ovlivnily korejskou společnost a podepsaly se i na vývoji korejského práva. V 17. století lze vlivem těchto událostí pozorovat nebývalý nástup kriminality, obrovské změny v ekonomické situaci a snahy se s tím vypořádat.

Předzvěst těchto změn lze nalézt v poslední vydané novele zákoníku 15. století – Záznamy změn Velkého kodexu *Tädžŏn songnok* 大典續錄, jež nechal připravit král Sŏngdžong v roce 1492. Ten byl vydán ve svazku společně s Velkým kodexem správy státu a obsahoval mimo jiné i několik článků z hanského a tangského zákoníku.[39] Nejobsáhlejší novely obsahoval kodex o vojenství (zvláště pak pro námořnictvo), správa vojenských přístavů a systém organizace armády. Pro lepší pochopení stručné shrnutí:

Korejský poloostrov byl od pádu mongolské nadvlády v pozdním Korju (v druhé polovině 14. století) terčem rozsáhlých pirátských nájezdů *wägu* 倭寇, kteří plenili jeho přímořské oblasti, okrádali, unášeli a zabíjeli místní obyvatelstvo, vykrádali komunitní sýpky a kontrolovali námořní obchodní trasy. Neustálé nájezdy *wägu* byly jedním z hlavních důvodů pádu Korja a nástupu nové dynastie I, jejíž zakladatel I Sŏnggje se před vojenským převratem a svržením posledního krále Korja proslavil bojem proti nim. Nově založené království Čosŏn se muselo od svého vzniku s tímto problémem vnitřně vyrovnávat a stát musel vyvinout funkční zahraniční politiku, která mu umožňovala jak prevenci, tak obranu svého obyvatelstva. V roce 1419 podniklo království úspěšné a do té doby největší vojenské tažení na ostrov Cušima. Po vyjednáváních v roce 1420 dostal klan Só ovládající Cušimu monopol na kontrolu veškerého obchodu mezi Japonskem a Koreou, a to pod podmínkou, že zamezí nájezdům pirátů *wägu* na korejská území. Království zároveň postupně otevřelo tři přístavy v okolí města Pusan, kde se vytvořily malé komunity japonských obchodníků a námořníků, kteří měli povolení cestovat a obchodovat. Z hlediska obchodních, kulturních a diplomatických vztahů to bylo jedno z nejproduktivnějších období v korejsko-japonské historii. I přes diplomatická řešení se tyto tři japonské přístavy v Koreji staly během 16.

39 JŎNG, Čŏngjŏl. *Sin Hanguk pŏpdžŏnsa*. [영, 정열. 신 한국 법전사. 건국대학교 출판부. 서울, 2015] Nové dějiny korejských právních textů. Kŏnguk tähakjo čchulpchanbu. Sŏul, 2015. s. 172

století svědky několika povstání místních komunit a polovojenských tažení na korejská pobřeží ze strany pirátů. Tyto události vedly k výraznému omezení obchodu mezi Koreou a Japonskem a způsobily další nájezdy pirátů *wägu,* kteří byli na obchodu s Koreou závislí. Toto období vyvrcholilo tzv. *imdžinskými válkami* (korejsky *Imdžin wäran* 壬辰倭亂 tj. „*invaze skřetů v roce černého (vodního) draka*" či „*invaze Japončíků v roce imdžin*") na konci 16. století, při kterých hrály znalosti korejského pobřeží a námořní flotily pirátů *wägu* zásadní roli.

Tyto události se vepsaly i do právních a administrativních dokumentů. *Tädžŏn songnok* například zákonem předepisoval metody a materiály pro stavění lodí a nedodržení těchto předpisů bylo považováno za zločin.[40] Objevil se také systém rotujících stráží, kdy jednotlivé vojenské pluky měly velitele strategicky umístěné v hlavním městě. Bylo to převážně z důvodu politického dohledu.[41]

Další fenomén, který se vepsal do právních textů v tomto období a ovlivnil jejich podobu, byly spory o severní hranici království a nájezdy džürčenských[42] kmenů na korejská území, trvající až do poloviny 17. století. Ty postupně ustaly až s nástupem qingské dynastie[43] v Číně. Vliv těchto problémů lze pozorovat i v dalších novelách zákona z 16. století, jako jsou Záznamy pozdějších změn Velkého kodexu *Tädžŏn husongnok* 大典後續錄 z roku 1543 a Velký kodex správy státu opatřený komentářem *Kjŏngguk tädžŏn čuhä* 經國大典註解 z roku 1555, který mimo jiné obsahoval poprvé zákonem stanovená pravidla regulující manželské a nemanželské potomky, narozené ze svazku různých společenských vrstev.[44]

Poslední novela zákona před imdžinskými válkami proběhla v roce 1576, kdy král Sŏndžo nechal vydat *Kaksa sugjo* 各司受教. Jednalo se o vybrané královské edikty určené jednotlivým úřadům (*hansŏngbu*, *čangnjewŏn*) a šesti ministerstvům.[45]

Za vlády Sŏndžoa vznikl ještě další, nový druh právních dokumentů – soubor výběru ze soudních sporů *Sasong jučchü* 詞訟類聚. Jednalo se o výběr zaznamenaných soudních

40 JŎNG, Čŏngjŏl. *Sin Hanguk pŏpdžŏnsa*. [영, 정열. 신 한국 법전사. 건국대학교 출판부. 서울, 2015] Nové dějiny korejských právních textů. Kŏnguk tähakjo čchulpchanbu. Sŏul, 2015. s. 175

41 Jednalo se o opatření, které fakticky bránilo vojenským převratům stejným způsobem, jak jej provedl I Sŏnggje. Tento systém se později nevyplatil při Imdžinských válkách, kdy byla korejská armáda naprosto neschopná jakékoliv obrany proti japoncům.

42 Džürčeni, korejsky *jŏčin* 女真 bylo označení pro tunguzská etnika obývající severní hranici Korejského poloostrova a oblast Mandžuska, dnešní severovýchodní Čínu. Problémy se severní hranicí království se začaly objevovat po pádu mongolské říše a trvaly až do nástupu mandžuské dynastie Qing.

43 Velká říše Qing 大清國 (1636 – 1912)

44 Viz kapitola 3

45 Více o funkcích jednotlivých ministerstev a úřadech viz kapitola 7

sporů od počátku království, včetně jejich správného řešení podle jednotlivých zákoníků. Cílem tohoto výběru bylo vytvořit příkladový text, který by v případě řešení soudních sporů sloužil úřednictvu jako vzorový model či precedent, jak byl podobný případ správně vyřešen v minulosti. V 18. století pak pokračováním této tradice vznikly dvě rozsáhlé kompilace: *čchukwandži* 秋官志 (Záznamy ministerstva trestů) a *Simnirok* 審理錄 (Záznamy z pozorování vlády).

1.3.3 Pozdní období

Oproti 17. století, kdy vlivem politických událostí nevznikl téměř žádný zásadní právní text, který by zásadně změnil právní diskurz v Čosŏnu, 18. století se stalo svědkem obrovského rozkvětu jak v legislativě, tak v postavení člověka v ní. Tento rapidní nárůst právních textů lze nicméně, pozorovat již na konci 17. století, kdy v roce 1698 nechal král Sukčŏng 肅宗 (1661 – 1720) vydat *Záznany z vybraných Královských ediktů - Sugjo čimnok* 受教輯錄. Po imdžinských válkách se jednalo o první rozsáhlejší kompilaci královských ediktů, které by nějakým způsobem novelizovaly legislativu státu. Rozsáhlost změn se ale týkala pouze administrativních předpisů, a z hlediska trestního práva se nejednalo o žádné zásadní úpravy. To se změnilo s nástupem krále Jŏngdžoa, jehož korunovace způsobila značné kontroverze na královském dvoře Čosŏnu. Jŏngdžo byl druhým synem krále Sukdžonga a jeho konkubýny Suk, jež pocházela z nejnižší společenské vrstvy *čchŏnminů.* Po nástupu jeho bratra, krále Kjŏngdžonga 景宗 (1688 – 1724), na trůn v roce 1720, byl Jŏngdžo politickou machinací zvolen jako jeho nástupce. Kjŏngdžŏng od počátku své vlády trpěl vážnými zdravotními problémy a v roce 1724 zemřel. Jeho nástupcem se stal Jŏngdžo, což zbudilo výrazné diskuse na královském dvoře a další frakční boje. Celé období vlády Jŏngdžoa, které trvalo 52 let, bylo ovlivněno debatou o legitimitě jeho vlády.

První zmínku o motivaci vytvořit nový zákoník lze nalézt v roce 1730, kdy se Jŏngdžo podle záznamů v dynastických análech vyjádřil, že jeho přáním je a aktualizovat *Kjŏngguk tädžŏn*, protože úředníci konají nedbale při vynucování zákona údajně kvůli tomu, že je neadekvátní a zastaralý. V roce 1743 nechal vydat *Nově představené záznamy z Vybraných královských ediktů*, *Sinbo sugjo čimnok* 新補受教輯錄, které představily celkem 89 nových paragrafů zákona.[46] V roce 1746 vznikl po více než 200 letech nový administrativní kánon

46 JŎNG, Čŏngjŏl. *Sin Hanguk pŏpdžŏnsa*. [영, 정열. 신 한국 법전사. 건국대학교 출판부. 서울, 2015] Kŏnguk tähakjo čchulpchanbu. Sŏul, 2015. s. 243

království, *Dodatek k Velkému kodexu* - *Soktädžŏn* 續大典. Období vlády Jŏngdžoa se stalo svědkem drastických změn v trestně-právní legislativě a poprvé v dějinách Čosŏnu je možné pozorovat jistý humanistický pohled na člověka. Dynastické anály *Čosŏn wangdžo sillok* jsou v tomto období plné debat o zmírnění trestů. Příkladem může posloužit záznam z roku 1733, kdy král zakázal trest vypalováním *nakhjŏng*:

Rok *kovového (jangového) koně* (*kjŏngo,* 1733), devátý rok vlády krále Jŏngdžoa, jedenáctý rok éry *Yōngzhèng.*

> Král zakázal používat trest vypalováním (*nakhjŏng*) při výslechu zločince. Toho dne byl král u lékárníka na moxování. Po stu jehlách přikázal zastavit léčbu.
>
> „Zjistil jsem, že vydržet další moxování je čím dál tím těžší, a při tom jsem si vzpomněl na vyšetřování podezřelých spojených s povstáním v roce 1728[47] a hnulo mi to myslí," prohlásil král a pokračoval:
>
> „Od dávných dob bylo vyměřování trestů v rukách zákona. Pokud jsou tresty vykonávány bez řádného soudu, tak je to proti humanitě trestání, i když tím lze jednoduše docílit rychlého přiznání. I v dávných dobách, přestože existovaly mimosoudní praktiky, používaly se jen zřídka, a i my bychom měli konat podle příkladu předchozích dynastií. Již jsem zakázal drcení (*apsŭl*) kolen v roce 1725 a následoval jsem rady svých ministrů a zakázal ohýbání nohou (*čuri*) v hlavním městě v minulém roce. Zbývá pouze vypalování. Naposled, když jsem přikázal výslech Kim Wŏnpchala[48], použili jsme vypalování k jeho přiznání vzhledem k závažnosti jeho činu. Nepřiznal se a zemřel bídnou smrtí. Copak neznáme v zákoně víc případu, jako když hanský císař Wen a tangský císař Tàizōng zakázali užívání těchto praktik? Proto, stejně jako jsem zakázal drcení kolen a ohýbání nohou, přikazuji, aby odteď bylo vypalování navždy zakázáno."[49]

47 Povstání v roce *musin* (1728), kdy se skupina rebelů podporovaná politickou frakcí pokusila vojenským převratem svrhnout krále Jŏngdžoa a narušit jeho politickou integritu. Více o této události viz. JACKSON, Andrew David. *The 1728 Musin Rebellion. Politics and Plotting in Eighteen-Century Korea*. University of Hawaii Press. Honolulu, 2016.
48 Jeden z odsouzených z povstání v roce 1728, který byl obviněn za distribuci plakátů hlásajících proti králi Jŏngdžoovy.
49 Jŏngdžo sillok 9 (1733) 8/22-1

Období vlády krále Jŏngdžoa tak kromě politických kontroverzí o jeho právoplatném nástupnictví a případu popravy jeho syna Sadoa[50] zanechalo nejzásadnější změny v trestním právu od konce 15. století. Jŏngdžo postupně zakázal většinu způsobů mučení, jako bylo drcení kolen apsŭl, vypalování *nakhjŏng*, ale zpřísnil i postihy při zneužití moci úředníků, zodpovědných za vymáhání práva. Jeho vnuk a nástupce Čŏngdžo v této humanistické tradici částečně také pokračoval a 39 let od vzniku *Soktädžŏnu* nechal v roce 1785 vydat další administrativní kodex, *Tädžŏn tchongpchjŏn* 大典通編.

Na konci 18. století se také začínají objevovat případy zabývající se trestáním křesťanství, které začalo na Korejský poloostrov pronikat ve druhé polovině 18. století. Přestože *Soktädžŏn* i *Tädžŏn tchongpchjŏn* obsahovaly zákony zabývající se stykem a obchodem s cizinci, také šířením šamanských praktik, ve většině případů byly na křesťany uplatňovány zákony ze Zákoníku Velkých Mingů. Vzorovým případem může sloužit incident z roku 1791 nazývaný *sinhä pakhä* 辛亥迫害, kdy byli dva jangbanští úředníci, kteří konvertovali ke katolictví, popraveni za zničení obřadních tabulek svých předků. Tento případ se stal precedentem pro další jednání státu vůči křesťanům.[51] Dva články ze Zákoníku Velkých Mingů byly pravidelně citovány v protikřesťanských případech. Prvním byl jeden z deseti nejhorší zločinů plánovat zradu *moban* 謀反[52] a druhý článek 279, tedy psát ďábelské nápisy a zaklínadla *čojosŏjoŏn* 造妖書妖言.[53]

V druhé polovině 18. století také vznikly dva zásadní texty pro studium společnosti a právního vývoje v období Čosŏn, Záznamy ministerstva trestů *Čchukwandži* 秋官志 a Záznamy z pozorování vlády *Simnirok* 審理錄. Jednalo se o rozsáhlé časosběrné kompilace, které zaznamenávají kriminální případy v tomto období.

50 K případu popravy korunního prince Sadoa více viz: HABOUSH, JaHyun. DEUCHLER, Martina. *Culture and the State in the Late Choson Korea*. Harvard University Asia Center. Harvard, 2002.
51 ROUX, Pierre-Emmanuel. *The Great Ming Code and the Repression of Catholics in Choson Korea.* Acta Koreana. Vol. 15. June. Tägu. 2012. s. 73 – 106.
52 Více viz kapitola 2
53 K problematice perzekuce katolíků ve zmíněném období viz: ROUX, Pierre-Emmanuel. *The Great Ming Code and the Repression of Catholics in Choson Korea*. Acta Koreana. Vol. 15. June. Tägu. 2012. s. 73 – 106.

2 *Dà Míng lǜ*

Zákoník Velkých Mingů *Dà Míng lǜ* 大明律 (dále jen *DML*) byl svým rozsahem a komplexností jedním z nejdůležitějších zákoníků v historii čínského práva. Svým charakterem navazoval na předchozí čínské zákoníky, převážně na tangský *Táng lü* 唐律 a strukturou následoval zákoník předchozí dynastie Jüan *Dà Yuán Tongzhi* 大元通制.[54] V Koreji byl *DML* znám již od konce období Korjŏ a království Čosŏn na něm od svého založení vystavělo svůj právní systém. Kromě Koreje *DML* výrazně ovlivnil právní systémy v Japonsku a ve Vietnamu. *DML* vznikl jako výsledek snah o sociální reformy, které následovaly po nástupu nové dynastie Ming v roce 1368 založené Zhu Yuanzhangem 朱元璋[55] a ve své finální podobě byl oficiálně vyhlášen v roce 1397. Právní instituce a jejich rekonstrukce byly zásadní pro založení nové dynastie a reflektovaly císařovu snahu zachránit svět prostřednictvím propracovaných morálních reforem, díky kterým mohl podle konfuciánských ideálů „pást lid a vládnout říši". Zákoník Velkých Mingů byl výsledkem těchto snah. Zároveň do velké míry převzal systém a fungování státních institucí, který po mongolské dynastii zůstal. Tyto faktory pak určily podobu zákoníku. Původní model státní struktury tří úřadů a šesti ministerstev má původ vzniku v období dynastie Han[56], kde jsou císaři podřízeny Tři úřady: kancléřství *ménxiàshěng* 門下省, sekretariát *zhōngshūshěng* 中書省 a úřad pro státní záležitosti *shàngshūshěng* 尚書省. Pod *shàngshūshěng* spadalo šest ministerstev 六部, a to: ministerstvo pro správu *lìbù* 吏部; ministerstvo příjmů *hùbù* 戶部*;* ministerstvo obřadů *lǐbù* 禮部; ministerstvo války *pīngbù* 兵部*;* ministerstvo trestů *xíngbù* 刑部 a ministerstvo veřejných prací *gōngbù* 工部. Systém byl změněn a císař založil Velký sekretariát *Nèigé* 內閣, který převzal kontrolu nad všemi ministerstvy.[57]

Zákoník v procesu svého vzniku prošel celkem pěti podobami. První z roku 1367 nebyl ještě oficiálně vyhlášen. Za ním následovaly verze z roku 1374; 1379 a z roku 1389, jež nejsou dochované. Většina odborníků, zabývajících se touto problematikou, zmiňuje, že

54 JIANG, Yonglin. DA MING LU; *The Great Ming Code, Translated and Introduced*. University of Washington Press. Washington, 2005. s. 36.
55 Císař Hongwu 洪武, žil v letech 1328 – 1398.
56 漢朝, 206 až 220 př.n.l.
57 JIANG, Yonglin. DA MING LU; *The Great Ming Code, Translated and Introduced*. University of Washington Press. Washington, 2005. s. 36.

právě tato verze byla převzata v Čosŏnu v roce 1395, jelikož se od finálního vydání *DML* liší několika články.[58] Ve své finální podobě byl *DML* vydán v roce 1397.

DML obsahoval 7 zákoníků *lü* 律, rozdělených podle funkce jednotlivých ministerstev s celkem 30 paragrafy a 460 články. Struktura *DML* vypadala následovně:

1. Tresty a obecné principy uplatňování zákonů Mìng lilü 名例律
    a. Paragraf 1. 47 článků
2. Zákoník správy *Lìlù* 吏律
    a. Paragraf 2. Pravomoc úředníků. 15 článků
    b. Paragraf 3. Formy úředních listin. 18 článků
3. Zákoník financí *Hùlù* 戶律
    a. Paragraf 4. Dvory a povinnosti. 15 článků
    b. Paragraf 5. Pozemky a obydlí. 11 článků
    c. Paragraf 6. Manželství. 18 článků
    d. Paragraf 7. Sýpky a sklady. 24 článků
    e. Paragraf 8. Různé daňové poplatky. 19 článků
    f. Paragraf 9. Peněžní půjčky. 3 články.
    g. Paragraf 10. Obchodní transakce. 5 článků.
4. Zákoník rituálů *Lǐlù* 禮律
    a. Paragraf 11. Obětiny. 6 článků
    b. Paragraf 12. Normativní ustanovení. 20 článků
5. Zákoník vojenství *Bīnlù* 兵律
    a. Paragraf 13. Ochrana paláce. 19 článků
    b. Paragraf 14. Řízení armády. 20 článků
    c. Paragraf 15. Mýta a převozy. 7 článků

58 Více k této otázce viz úvodní kapitola v Ibid.

d. Paragraf 16. Konírny a pastviny. 11 článků

e. Paragraf 17. Poštovní, dopravní a kurýrní stanice. 18 článků

6. Zákoník trestů *Xínglù* 刑律

a. Paragraf 18. Krádeže a loupeže. 28 článků

b. Paragraf 19. Vraždy. 20 článků

c. Paragraf 20. Rvačky a násilnosti. 22 článků

d. Paragraf 21. Slovní urážky. 8 článků

e. Paragraf 22. Spory. 12 článků

f. Paragraf 23. Úplatkářství. 11 článků

g. Paragraf 24. Podvody a padělání. 12 článků

h. Paragraf 25. Cizoložství. 10 článků

i. Paragraf 26. Různé přečiny. 11 článků

j. Paragraf 27. Vězení a útěky. 8 článků

k. Paragraf 28. Odsouzení a uvěznění. 29 článků

7. Zákoník veřejných prací *Gōnglù* 工律

a. Paragraf 29. Výstavba. 9 článků

b. Paragraf 30. Říční hráze.[59]

Při bližším pohledu lze *DML* rozdělit na dvě části. První část, respektive první zákoník Tresty a obecné uplatňování zákonů ve 47 článcích, představuje trestní systém a ukazuje základní principy jeho použití na jednotlivé zločiny. Stanovuje deset nejhorších zločinů trestaných smrtí, stupně zármutku, věk a způsobilost k trestní odpovědnosti. Ve druhé části řeší konkrétní zákony, omezení a administrativní předpisy pro jednotlivá ministerstva. Všechny články v *DML* mají společnou charakteristiku: stanovují co je a není zakázané a uvádějí pravidla, kterými bude porušení zákona napraveno, resp. stanovují trest

59 JIANG, Yonglin. DA MING LU; *The Great Ming Code, Translated and Introduced*. University of Washington Press. Washington, 2005. s. 36.

či sankci. Přestože zákoník nespecifikoval právní definici toho, co je zločin, z jeho obsahu to lze alespoň částečně vyvodit. Zločin v pohledu *DML* byla činnost porušující základní společenský řád, na němž je postaven základ civilizace. Touto činností bylo podle *DML* například zabíjení či ublížení na zdraví. Zločin zároveň představovala činnost, která porušovala stanovené zákony. *DML* zakazoval určovat tresty na základě analogií, tj. jakákoliv činnost porušující zákony byla zločin a měla být potrestána. Činnost, která neporušovala žádný zákon, nebyla zločin.

2.1 Trestní odpovědnost

V otázce trestní odpovědnosti *DML* pracoval s dvěma kategoriemi: věkem a příčetností. Minimální hranice trestní odpovědnosti byla stanovena na věk 7 let a maximální na věk 90 let. K tomu *DML* rozlišoval dvě další věkové kategorie, podle kterých byla určena míra trestu v případě spáchání zločinu. První kategorie snižovala trest pro ty ve věku mezi 70 až 79 lety a 11 až 15 lety. V případě spáchání zločinu trestaného doživotním vyhnanstvím či méně závažnějšího lze zažádat od prominutí trestu. Do této kategorie automaticky spadali i zdravotně postižení. Druhá kategorie platila pro věk mezi 80 až 89 lety a 8 až 10 lety. Při spáchání vraždy, rebelie či pobuřování, se odsouzení mohli odvolat k císařskému dvoru. Při spáchání krádeže či ublížení na zdraví bylo možné zažádat o prominutí trestu.[60] Z hlediska příčetnosti se rozlišoval a sestupně trestal zločin z úmyslu, zavinění z nedbalosti, zavinění z důvodu chybování a zavinění z neznalosti.[61]

2.2 Trestní systém

Systém trestů následoval tradici pěti trestů *wǔ xíng* 五刑, které byly považovány za nejstarší způsob trestání. Původně se jednalo o amputaci nohou *yuè* 刖, uříznutí nosu *yì* 劓, pořezání na těle *zhuó* 琢, tetování *qíng* 黥, kastrace a další. Jejich původ lze nalézt v Knize dokumentů 書經:

> „Lidé Miao nepoužívali duchovní sílu (*ling*) a byli řízeni tresty (*xing*). Vytvořili pět krutých trestů (*wu xing*), které nazvali zákony (*fa*). Zabíjeli nevinné a byli

60 DML §1 článek 21
61 DML §1 článek 2; §23 článek 302

prvními, kteří nadměrně užívali uříznutí nosu, uříznutí uší, kastraci a tetování. Se všemi, kdo podléhali trestům, se zacházelo bez rozdílů, a nečinily se výjimky v případě těch, kteří mohli nabídnout omluvu. Lid byl postupně ovlivněn tímto stavem a stal se temným a bez řádu. Nebyl upřen na důvěryhodnost (*xin*) a porušoval přísahy (*shi*) a dohody (*meng*). Lid trpící krutými tresty oznámil svoji nevinu Pánu nahoře. Pán nahoře shlédl na lid a shledal, že mezi ním není vůně ctnosti *de*, nýbrž pouze zápach trestů.“[62]

Původních pět trestů a jejich podoba se v průběhu dějin neustále vyvíjely, koncept však zůstal stejný snad ve všech čínských zákonících. *DML* pět trestů určoval podle stupně závažnosti zločinu. Drobné zločiny a lehké přestupky byly trestány bitím lehkou holí *chī* 笞 do hýždí zločince. Podle závažnosti zločinu dostal odsouzený od 10 do 50 ran. Vážnější zločiny byly trestány bitím těžkou holí *zhàng* 杖, podle závažnosti zločinu dostal odsouzený od 60 do 100 ran. Závažné zločiny byly trestány nucenými pracemi *tú* 徒, kdy byl odsouzený podle zločinu odsouzen k pracím například v solných dolech, tavení železa či v dolech v rozmezí od 1 do 3 let. K tomuto trestu se většinou také vázal trest bitím těžkou holí v rozmezí od 60 do 100 ran. Čtvrtý z trestů, bylo vypovězení *liú* 流, čili nucený odchod do exilu na vzdálenosti od 2000 do 3000 *li*[63] s bitím 100 ranami holí. Poslední a nejtěžší z trestů byl trest smrti *sǐ* 死 jenž byl běžně vykonáván ve dvou podobách: oběšením v méně závažných případech a dekapitací ve závažných případech. Kromě těchto standardizovaných trestů nařizoval *DML* i další, historicky používané tresty. Zločinci byli v případě prvního odsouzení, většinou trestáni tetováním, nebo se jim uřezávaly končetiny. Trest smrti nekončil pouze dekapitací, nejzávažnější zločiny, spadající do kategorie kardinálních zločinů, se trestaly tzv. smrtí plátkováním *língchí* 凌遲, kdy byly odsouzenému posmrtně či zaživa z těla pomalu odřezávány kusy masa.[64] Kromě trestů *DML* specifikoval a standardizoval nástroje určené k jejich vykonávání. Jejich rozměry, materiál a způsob použití jsou následující.[65]

*62*Shujing, Kapitola Luxing.
63 Li 里, čínská jednotka vzdálenosti. 1 *li* byla přibližně polovina kilometru.
64 Více informací o tomto způsobu potrestání a jeho historický vývoj mapuje v anglickém jazyce publikace: BROOK, Timothy. BOURGON, Jerome. *Death by a Thousand Cuts*. Harvard University Press. 2008.
65 Více viz JIANG, Yonglin. DA MING LU; *The Great Ming Code, Translated and Introduced*. University of Washington Press. Washington, 2005.

2.2.1 Tabulka trestů

Chī 笞 Bití lehkou holí	*Zhàng* 杖 Bití těžkou holí	*Tú* 徒 Nucené práce	*Liú* 流 Exil	*Sǐ* 死 Trest smrti
10 ran	60 ran	1 rok, 60 ran	2000 *li*, 100 ran	Oběšení
20 ran	70 ran	1,5 roku, 70 ran	2500 *li*, 100 ran	Dekapitace
30 ran	80 ran	2 roky, 80 ran	3000 *li*, 100 ran	
40 ran	90 ran	2,5 let, 90 ran		
50 ran	100 ran	3 roky, 100 ran		

2.3 Deset ohavností

Deset ohavností *shí ě* 十惡, tvořilo kategorii nejzávažnějších zločinů tradičně pojímaných v čínské společnosti. Z obecného hlediska se jednalo o zločiny, které ohrožovaly suverenitu panovníka, státní integritu a porušovaly základní společenskou hierarchii. Byly to nejhorší zločiny, při jejichž spáchání byl trest stejný pro všechny, včetně privilegovaných, nebylo možné podat petici a nezáleželo na věku. *DML* je formuloval v prvním paragrafu následovně:

1. *Móufân* 謀反 plánovat povstání
2. *Móudànì* 謀大逆 plánovat velké pobuřování
3. *Móupàn* 謀叛 plánovat zradu
4. *Ě nì* 惡逆 zle neuposlechnout[66]
5. *Bú dào* 不道 předčasně zchátrat[67]
6. *Dà bú jìng* 大不敬 být velmi neuctivý
7. *Búxiàowèi* 不孝謂 nazývat bez synovské oddanosti
8. *Búmù* 不睦 být nepřátelský

66 Termín Bú dào lze přeložit několika způsoby, kupř. „nenásledovat cestu“ či „sejít z cesty“, užívám zde nicméně překlad „předčasně chátrat“, tak jak jej překládá David Sehnal v knize SEHNAL, David. LAOZI. Varia. Praha, 2012.
67 DML §1 článek 2

9. *Búyì* 不義 nemít smysl pro správné
10. *Nèiluàn* 內亂 být uvnitř neuspořádaný

Plánování povstání *móufân* znamenalo plánovat povstání proti státnímu režimu Plánovat velké pobuřování *móudànì* znamenalo ničení císařských hrobek, chrámů, paláců a obecně majetku císaře. Plánovat zradu *mòupàn* znamenalo vlastizradu, útěk do jiného státu či vyzrazení informací jinému státu. Zle neuposlechnout *ě nì* znamenalo nedodržení pravidel synovské oddanosti, tj. zranit či zabít své rodiče či prarodiče; zabít či zranit svého manžela či jeho starší příbuzné; starší bratry a sestry. Předčasně zchátrat *bù dào* znamenalo zabít tři a více nevinných lidí; poškodit tělo oběti po spáchání vraždy; sbírat jeho tělesné orgány. Být velmi neuctivý *dà bú jìng* znamenalo chovat se neúctivě k císaři nebo k jeho rodině; krást předměty určené obětinám; padělat císařské pečeti; chybně připravit císařskou medicínu; chybně připravit jídlo pro císaře a špatně spravovat císařské lodě. Nazývat bez synovské oddanosti *búxiàowèi* znamenalo týrat vlastní rodiče či prarodiče; porušit období smutku; pomluvit či obvinit vlastní rodiče či prarodiče; registrovat novou rodinu či majetek. Být nepřátelský *búmù* znamenalo zranit či soudit se s vlastním manželem či se staršími příbuznými. Nemít smysl pro správné *búyì* znamenalo zabít nadřízeného, učitele či úřeníka, prodat příbuzné do otroctví. Být uvnitř neuspořádaný *nèiluàn* znamenalo spáchat smilstvo s příbuznými do čtvrtého kolena nebo s konkubínami vlastního otce či praotce (pro ženy, pokud k tomu daly souhlas).

2.4 Recidiva

Opětovné konání trestné činnosti poté, co byl pachatel odsouzen a potrestán za spáchání jiného či stejného předcházejícího trestného činu *DML* žádným způsobem neupravoval, tj. v případě spáchání opakované trestné činnosti byl trest udělen podle jednotlivých článků *DML* a trest se nijak nenavyšoval.[68] Výjimku nicméně tvořilo úřednictvo[69], vojenský personál[70] a spáchání trestné činnosti odcizení, či krádeže[71]. V těchto případech se každý další trest za opakovanou trestnou činnost navyšoval až od trestu smrti oběšením.

68 DML §1 článek 25
69 DML §14 článek 237; §23 článek 375
70 DML §14 článek 230 a 238
71 DML §18 článek 292

2.5 Stupně zármutku

Stupně zármutku mezi příbuzenstvem hrály jednu z nejdůležitějších rolí při rozhodování závažnosti trestu. Při smrti člena rodiny či příbuzného bylo třeba dodržovat období smutku. Čím bližší a starší příbuzný byl, tím delší období smutku zákon předepisoval. Během tohoto období byl dotyčný zproštěn služby, oslav všeho druhu, hudby, alkoholu atd. Tento systém nejenže definoval délku smutečního období, oděv, který měl dotyčný/ná nosit, ale také určoval stupeň trestu při zločinu mezi příbuznými. V případě vraždy, újmě na zdraví nebo napadení, čím bližší příbuzenský vztah měl pachatel s obětí, tím vážnější byl trest. Například zabití vlastních rodičů nebo prarodičů byl jeden z nejzávažnějších zločinů, jeden ze čtyř ohavností.[72] Pro zločiny jako krádež naopak platilo: čím blíže je příbuzenský vztah mezi pachatelem a obětí, tím menší je trest. *DML* stanovoval 5 stupňů a 8 úrovní příbuzenského (žalového) vztahu:

1. *Zhancui* – 3 roky zármutku (potomci za rodiče, prarodiče, manželka za manžela)
2. *Zicui* – 1 rok (vnuk za prarodiče, rodiče za syny, manžel za manželku)
3. *Dagong* – 9 měsíců (za vdanou dceru, strýce, bratrance)
4. *Xiaogong* – 5 měsíců (za rodiče manželky, sourozence matky, manželky bratra)
5. *Simma* – 3 měsíce (za nevlastního syna)

2.6 Privilegovaní

Kromě příbuzenských vztahů hrálo zásadní roli na uplatňování práva sociální postavení člověka ve společnosti. *Osm diskutovaných skupin Bā Yì* 八議, udělovalo vládnoucí elitě soudní procedurální výsady. V případě zločinu, který nespadal do kategorie deseti ohavností, spáchaných člověkem spadajícím do těchto osmi kategorií, musel být zločin nahlášen trůnu zapečetěným dokumentem a pouze císař mohl jako jediný rozhodnout, zda bude probíhat vyšetřování či nikoliv. Běžný úřednický aparát neměl pravomoc zahájit soudní řízení. Mezi těchto osm diskutovaných skupin spadali pokrevní příbuzní císařské rodiny, zasloužilí císařovi sluhové, zasloužilí státní činitelé, hodnostáři, vysocí úředníci,

72 DML §23 článek 307. Stejné pravidlo platilo i v případě zabití pána otrokem.

potomci předchozích dynastií, talentovaní či zasloužilí státu. [73] V případě spáchání zločinu státním úředníkem, a to pro všechny z hlavního města a úředníky 5. stupně a výše, musela být příslušným úřadem zaslána petice císařskému dvoru, jež rozhodl, zda bude úředník vyšetřován či nikoliv. Pokud se jednalo o úředníka nižšího stupně (6. stupeň a nižší) byl vyšetřován příslušným úřadem, výsledek vyšetřování a trestní rozsudek nicméně musel být schválen císařským trůnem.[74] Odlišná pravidla platila pro vojenské úředníky či hodnostáře. V případě spáchání zločinu vojenským úředníkem jakéhokoliv stupně, tj. 6. a níže, musela být císařskému trůnu zaslána petice s žádostí o vyšetřování. Žádný úřad nemohl zahájit vyšetřování vojenského úředníka či hodnostáře bez císařovy autorizace. [75] V případě odsouzení doživotním exilem se u vojenských hodnostářů trest měnil na exil vojenský, tj. odchod z armády.[76]

Další skupinu, kterou *DML* měřil jiným metrem, byli státem zaměstnaní umělci, muzikanti, studenti astronomie a ženy pracující v císařském paláci. V případě spáchání trestné činnosti trestané doživotním exilem byl jejich trest snížen na 100 ran těžkou holí a 4 roky veřejných prací. Studenti astronomie, kteří již dosáhli vzdělání, při kterém mohli vykonávat určitou činnost spojenou s astronomií a ženy pracující v císařském paláci byli v případě spáchání trestné činnosti trestaní doživotním exilem a potrestáni 100 ranami těžkou holí. Zbytek trestu jim byl prominut.[77]

Kromě privilegia existoval ještě jeden důvod, jak bylo možné snížit trest rozsudku. V případě, že se odsouzený musel starat o své rodiče či prarodiče z důvodu nemoci či stáří, byl mu trest v případě vykonání trestné činnosti trestané doživotním exilem, snížen na 100 ran velkou holí a zbytek trestu prominut.[78]

73 DML §1 článek 3 a 4.
74 DML §1 článek 5; 6; 9.
75 DML §1 článek 6
76 DML §1 článek 10
77 DML §1 článek 19
78 DML §1 článek 18

2.7 Vykoupení

Další možností vedoucí ke změně rozsudku nabízel *DML* vykoupení se určitou částkou či nucenými pracemi. Zločiny, z kterých bylo možné se vykoupit, spadaly do 8 kategorií:

1. Zločiny trestané bitím lehkou holí spáchané úředníky všech kategorií.

2. Zločiny trestané bitím lehkou holí spáchané vojenskými úředníky.

3. Zločiny spáchané úředníky v době, kdy ještě nesloužili v úřadě.

4. Zločiny trestané doživotním exilem či nucenými pracemi v případě že jsou pachatelovi rodiče či prarodiče staří, nemocní či neschopni se o sebe postarat a nejsou jiní rodinní členové, kteří by se o ně postarali. (Tyto zločiny mohly být vykoupeny po trestu 100 ran těžkou holí.)

5. Zločiny trestané nucenými pracemi nebo doživotním exilem spáchané studenty astronomie, kteří se již naučili řemeslu. (Tyto zločiny mohly být vykoupeny po trestu 100 ran těžkou holí.

6. Zločiny trestané nucenými pracemi nebo doživotním exilem spáchané ženou. (Tyto zločiny mohly být vykoupeny po trestu 100 ran těžkou holí. Při vykonání trestu bitím bylo ženám dovoleno nosit spodní oblečení, pokud se nejednalo o zločin smilstva.)

7. Zločiny trestané doživotním exilem nebo lehčí spáchané osobami staršími 70 let nebo mladšími 15 let či tělesně postiženými. Zranění spáchané starším 80 let nebo mladším 10 let.

8. Způsobení smrti či poranění vlivem nedbalosti. Peníze, jimiž se dotyčný vykoupil, jsou darovány rodině oběti.

3 Tämjŏngnjul čikhä

Zákoník Velkých Mingů byl v Koreji znám již v posledních letech Korja. Dokazují to záznamy v Dějinách Korja *Korjŏsa*, které zmiňují debaty na královském dvoře o jeho krutosti a které jej porovnávají s tangským zákoníkem. Přestože po založení království nechal v roce 1394 vydat král Tchädžo vlastní administrativní kodex – Kodex správy království *Čosŏn kjonggukčŏn* 朝鮮經國典, již od založení sloužil *DML* jako trestní zákoník. Protože se jednalo o text psaný v čínském jazyce, ti, kteří mu skutečně porozuměli, byli zúženi na okruh elitních literátů v ní vzdělaných. Pro lepší porozumění a šíření jej nechal Tchädžo v 1395 přeložit do grafemického systému *idu*[79], jenž využíval fonetické podoby znaků k zápisu korejštiny. Tak vzniklo Vysvětlení Zákoníku Velkých Mingů *Tämjŏngnjul čikhä* 大明律直解 (dále jen *TMJ*).[80] Překladem byli pověřeni literáti Ko Sagjŏng 高士褧 (?-?) a Kim Či 金祉 (?-?).

TMJ se od Zákoníku Velkých Mingů odlišoval v několika částech a obsahoval 456 článků. (oproti 460 v *DML*). S největší pravděpodobností se jednalo o překlad vydání z roku 1385, kdy *DML* nebyl ještě zcela dokončen. Při bližším pohledu na jeho text vychází najevo, že se nejedná pouze o překlad do *idu*. *DML* a *TMJ* nejsou identické zákoníky. *TMJ* byl v překladatelském procesu upraven na korejské prostředí z důvodu snazšího používání. Odlišují se v něm například názvy jednotlivých úřadů, úřednické tituly, rodinná terminologie, které byly pozměněny podle korejského vzoru. Nejednalo se ani o překlad definitivní a překlad do *idu* nebyl nikdy zcela jednotný. *DML* v neustálém procesu překladu a úprav. V roce 1404 vydal král Tchädžong další přepracované vydání, v roce 1431 vydal král Sedžong *Tämjŏngnjuljŏkhä* 大明律譯解, překlad *DML* opatřený poznámkami. Ten byl vydán společně s několika vybranými články z tangského zákoníku.[81] Ve zkratce by se dalo říci, že každé století zanechalo alespoň jeden překlad *DML*.

79 Více viz PUCEK, Vladimír. GLOMB. Vladimír. *Klasická korejština*. Varia. Praha, 2013. s 14.

80 Přestože zde používám název *Tämjŏngnjul čikhä* 大明律直解, jenž je běžně používán i odborné dostupné literatuře, DML začal být takto nazýván až během japonské koloniální nadvlády (1910 – 1945) japonskými historiky z důvodu rozlišení od původního Dà Míng lǜ. Jenž byl v království Čosŏn bežně nazýván korejským čtením čínských znaků, tj. Tä Mjŏngnjul.

81 ČO, Čiman. *Tämjŏnnrjul čikhe wa sedžongŭi gukkakjŏngjŏng*. [조, 지만. 대명률직해 (大明律直解)와 세종의 국가경영.] Sanhakhjŏmnjŏktan. Sedžŏnglidŏsipjŏnguso. Jŏdžu tähakjo. Jŏdžu, 2016. s. 20.

3.1 Problémy s překladem

Problémy s překladem čínského zákoníku se v dynastických análech objevují již od prvního vydání. Jedním příkladem budiž například událost z roku 1412 v provincii Punghä (dnešní Hwanghädo), kde došlo vyšetřování krádeže úrody z místního pole. Při vyšetřování nastal totiž problém s převodem v Koreji běžně používaných jednotek objemu na jednotky čínské v *DML*. *DML* používal jednotku objemu *mu* 畝, jež nebyla při překladu převedena do korejských jednotek *pu* 負, jež znamenala pouze přibližně ½ objemu oproti čínským. Vyšetřovatelé si po dopadení pachatele a výměře jeho trestu neuvědomili tuto skutečnost a trest vyměřili na 80 ran lehkou holí. Státní rada *Ŭidžŏngbu* 議政府 při přezkoumání tohoto případu nicméně dospěla k závěru, že při vyměření trestu měli vyšetřovatelé převést čínské jednotky z *DML* na korejské a měl být vyměřen 40 ran lehkou holí.[82]

Změny v překladu se netýkaly pouze administrativních názvů a titulů. Čím déle byl *DML* používán, tím více vycházelo najevo, že zcela neodpovídá zažitým zvykům a některé jeho články jsou v korejském prostředí jednoduše těžko proveditelné. Změny se týkaly i samotných trestů, které ačkoliv, jak jsem zmínil v předchozí kapitole, sice nebyly v Koreji nikdy zcela založené na zvykovém právu, přesto zažité zvyky a zákony zděděné od Korja přece jen částečně trestní systém ovlivnily. Příkladem může být právo na odpuštění *sokhjŏng* 贖刑, kdy bylo možné se za určitých podmínek z trestu vykoupit penězi či nucenými pracemi.[83] Při srovnání *DML* a *TMJ* vychází najevo, že *TMJ* daleko více zohledňoval sociální postavení zločince a nejnižším společenským vrstvám byla odepřena možnost se vykoupit finančně, pouze nucenými pracemi.[84] Chudí byli trestáni daleko přísněji a částky za vykoupení se v jednotlivých obdobích odlišují.

Jiné tresty byly naopak v *TMJ* zcela změněny, jedná se především o trest plátkováním *língchí* 凌遲 (korejsky čteno jako *nŭngčchi*)[85], jehož krutost byla diskutována již za Korja a neexistují ani záznamy že by byl tento trest v Koreji kdy používán. Od prvního vydání *TMJ* byl text v zákoníku nahrazen trestem *Kŏjŏl čchŏčcham* 車裂處斬[86], tj. být

82 Tedžong sillok (1432) 12/15
83 Viz. Kapitola Zákoník Velkých Mingů
84 ČO, Čiman. *Tämjŏngrjul čikhä wa Sedžongŭi kukkagjŏngjŏng*. [조, 지만. 대명률직해 (大明律直解)와 세종의 국가경영.] Sanhakhjŏmnjŏktan. Sedžŏnglidŏsipjŏnguso. Jŏdžu tähakjo. Jŏdžu, 2016. s. 3.
85 V celém znění byl trest nazýván nŭngči čchŏsa 凌遲處死
86 SIM, Čäu. *Čosŏn šide neungčičchosahjŏng čibhängui šilsangkwa kŭ tchŭkčing.* [심, 재우. 조선시대 능지처사사형 집행의 그 특징] Sahwe jŏksa če90čip. 2011. s. 155.

roztrhán tažnými vozy.[87]

Dalším trestem z *DML*, jenž činil korejským úředníkům potíže, byl trest vyhnanství, poslání do nuceného exilu. *DML* stanovoval vzdálenosti od 1000 do 3000 *li*. V případě Korejského poloostrova by to znamenalo poslat zločince daleko za hranice vlastního státu. V prvním vydání nebyl tento problém ještě nijak řešen a nebyla ani určena místa, kam měl být odsouzenec vyhnán. Sedžongovo vydání z roku 1430 již obsahovalo převod vzdáleností, které měly být aplikovány v případě tohoto trestu. Vzdálenost 3000 *li* byla převedena na 900 *li*, vzdálenost 2500 *li* na 750 *li* a vzdálenost 2000 *li* na 600 *li* v Koreji.[88] Podle závažnosti zločinu pak byla stanovena vzdálenost a provincie, do které byl dotyčný vyhnán. Jednalo se většinou o opuštěné místo či malou ves v přímořských oblastech či na ostrově. V průběhu sedmnáctého a osmnáctého století se objevily tři nové stupně trestu vyhnanství, které byly určené královské rodině a vysoce postaveným úředníkům. Nejzávažnějším stupněm bylo poslání do exilu s celou rodinou na vzdálenost 1000 *li*. Lehčí forma tohoto trestu vyhnala odsouzeného na místo méně vzdálené od hlavního město, kdy směl být odsouzený v kontaktu s místním úřadem a nejtěžší forma tohoto trestu vyhnala odsouzeného co nejdále od hlavního města do horských oblastí na severu či na vzdálený ostrov, do místa, kde nebyl jediný úřad.[89]

87 Příkladem budiž poprava šesti mučedníků *Sajuksin* uvedena v předmluvě. Podle DML by měli být všichni popraveni za vlastizradu trestem *Lingchí*.
88 Sedžong sillok (1430) 12/11
89 AN, Sŏnghun. KIM, Sŏngton. *Čosŏnšidäŭi hjŏngsapŏpče jŏngu čchongčchikŭi hjŏndä hjŏngsaŏp pchjŏngdžee ttarŭn čäčŏngnip.* [조선시대의 형사법제 연구 총칙의 현대 형사법 편제에 따른 재정립] A Study on Criminal Legislation in Joseon Dynasty Era : Restructure of General Provision in line with Contemporary Criminal Law System. Korean institute of criminology. Sŏul, 2015. s 150.

4 *Kjŏngguk tädžŏn*

Přestože přeložený Zákoník Velkých Mingů sloužil spolu s vlastními administrativními kodexy a královskými výnosy jako funkční právní systém, s postupem času od vzniku království vyvstala potřeba pro souborné kompendium, které by obsahovalo jak administrativní předpisy, tak i ty trestní. Dosavadní administrativní systém zděděný po Korju a velmi ovlivněný mongolskou dynastií se v průběhu první sta let království Čosŏn postupně přizpůsoboval vyvíjející se státní ideologii a politice království. Problémy s užíváním cizího zákoníku a eklektismus královských výnosů a předpisů daly vzniknout snaze o vytvoření jednotného kánonu. Výsledkem této snahy byl vznik Velkého kodexu správy státu *Kjŏngguk tädžŏn* 經國大典 (dále jen *KGTJ*).

Prvotní impuls, který inicioval vznik Velkého kodexu, dal pravděpodobně král Sedžo po svém násilném převzetí trůnu. V roce 1460 vydal příkaz k vytvoření nového kodexu o daních[90] a do roku 1468 nechal postupně připravit skupinou literátů v čele s Čchö Hangem 崔恒 (1409 – 1474), který se mimo jiného podílel i na vzniku korejského písma, a Kim Kukgwangem 金國光 (1415 – 1480) 6 administrativních kodexů pro jednotlivá ministerstva, které souhrnně pojmenoval Velký kodex správy státu.[91] Kvůli Sedžoově náhlé smrti v roce 1469 ale tento velký kodex nikdy nebyl oficiálně vyhlášen. Ve své finální podobě vyšel až o 16 let později po značných změnách za vlády krále Sŏngdžonga v roce 1485 pod názvem Velký kodex roku ŭlsa (dřevěného hada) *Ŭlsa tädžŏn* 乙巳大典. [92] Původní Sedžoův název *Kjŏngguk tädžŏn* se začal používat až v pozdějších obdobích dynastie.

Svou strukturou a charakterem *KGTJ* přesně kopíroval *DML*. Byl řazen podle modelu šesti ministerstev na šest jednotlivých kodexů:

1. Kodex státní správy (personálu) *Idžŏn* 吏典 - 29 paragrafů ,
2. Kodex financí (daní) *Hodžŏn* 戶典 - 30 paragrafů,
3. Kodex obřadů (ritů) *Jedžŏn* 禮典- 61 paragrafů,
4. Kodex vojenství *Pjŏngdžŏn* 兵典 – 51 paragrafů,
5. Kodex trestů *Hjongdžŏn* 刑典 – 28 paragrafů,
6. Kodex (veřejných) prací *Kongdžŏn* 工典 - 14 paragrafů.

90 Sedžo sillok 21 6/7/17 II
91 Sedžo sillok 14/7/22 Kimjo
92 Sŏngdžong sillok 173 15/12/4 IV

KGTJ převzal i podobu státní ústavy, již nastínil Čŏng Todžŏn v Kodexu správy království *Čosŏn kjonggukčŏn* 朝鮮經國典.

4.1 Trestní právo

Trestní kodex *Hjŏngdžŏn* 刑典 obsahoval 28 paragrafů. První paragraf trestního kodexu formuloval, že pro vyšetřování a trestání platí Zákoník Velkých Mingů.[93] Ostatní články pak určovaly okolnosti ohledně délky vyšetřování zločinu, uvěznění, vyšetřovacího nástroje, věk a trestní odpovědnost, průběh soudního řízení, ale také reguloval vztahy a hierarchii mezi vrstvami společnosti, svazky mezi lidmi z různých společenských vrstev a jejich potomky, soukromé otroky, palácové otroky (a jejich potomky). Zároveň stanovil počty otroků pro jednotlivá ministerstva, úřady a okresy.

4.2 Doba pro vyšetřování

Doba na vyšetření trestné činnost byla v trestním zákoníku stanovena na 30 dní při závažném zločinu trestaném smrtí; 20 dní v případě, že se jednalo o zločin trestaný vyhnanstvím či nucenými pracemi a 10 dní pro zločin trestaný bitím holí. Doba vyšetřování začínala ode dne přijetí všech dokumentů potřebných pro vyšetřování.[94] V případě spáchání zločinu závažnějšího, než byl trest bitím holí, byl zločinec vzat do vazby.

4.3 Privilegovaní

KGTJ rozlišoval míru aplikování trestů mezi jednotlivými společenskými vrstvami a obecně platilo, že čím výše byl zločinec postaven na hierarchickém žebříčku, tím mírnější zacházení a tresty pro něj platily a naopak, pro společensky nejníže postavené zločince platily tresty daleko přísnější. Zároveň explicitně zmiňoval, že ten, kdo nebude konat podle příkazu svého nadřízeného (pána), bude potrestán. Potomek, manželka, konkubína či otrok, kteří neuposlechnou příkaz či nebudou konat podle vůle svých rodičů, hlavy rodiny či pána mohou být potrestáni až 100 ranami malou holí. Zároveň mohou být vyšetřováni a obviněni

93 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §1. (用大明律)
94 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §2. (決獄日限); článek 1. až 3.

z protistátní konspirace.[95] Zákonem bylo předepsáno i nosit oblečení určené adekvátnímu společenskému statutu a bylo přísně zakázáno nosit oblečení odlišné.[96] Bylo tedy zákonem jasně dáno, že ten, kdo poruší společenský kód, bude potrestán. Výjimku tvořili například členové úřednických rodin, buddhističtí mniši, členové palácové kuchyně či palácoví služebníci, kdy v případě spáchání trestné činnosti, stejně jako v *DML*, bylo nejdříve potřeba nahlásit jejich konání panovníkovi, který musel dát souhlas se zahájením vyšetřování a finálním verdiktem. Zvláštní opatření platila i pro případ, kdy bylo například třeba provést vyšetřování v buddhistickém klášteře, k čemuž bylo také třeba souhlasu krále.[97] Buddhističtí mniši, úředníci vyšší 7. stupně či příbuzní královské rodiny byli vyšetřováni bez uvěznění. Stejně tak ti, kteří se starali o své rodiče či prarodiče.[98]

4.4 Trestní odpovědnost

Minimální věková hranice trestní odpovědnosti nebyla *KGTJ* přesně stanovena, v tom případě nicméně platí pravidlo prvního paragrafu, tj. užití *DML*, jenž ji stanovil na věk 7 let. *KGTJ* ale na rozdíl od *DML* nerozlišoval 3 věkové kategorie trestní způsobilosti a měl pouze jednu: ti, kterým bylo více než 70 let a méně než 15 let v případě spáchání zločinu jiného, než je vražda či krádež, nebudou uvězněni a nebudou tetováni.[99]

4.5 Trestní postupy

Kromě trestního systému převzatého z *DML* trestní kodex definoval i postupy pro zajetí a nástroje pro vyslýchání zločince. Jako základní nástroj pro výslech sloužila normou stanovená dřevěná hůl, kterou v případě výslechu měli vyšetřovatelé bít podezřelého do míst pod koleno. Bití nesmělo přesahovat více než 30 ran najednou. V případě potřeby vyššího počtu ran bylo třeba schválení od krále. To ale platilo pouze pro společensky výše postavené. V případě výslechu prostého a nízkého lidu (*čchŏnmin*), otroků, muzikantů, řezníků apod.), měli vyšetřovatelé v podstatě volnou ruku a nebylo třeba králova souhlasu. V případě vyšetřování a výslechu úředníka nebo jinak veřejně činné osoby či osobu blízkou králi,

95 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §16. (告尊長); článek 1. a 2.
96 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §17. (禁刑); článek 8.
97 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §3. (囚禁); články 1. až 5.
98 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §3. (囚禁); články 5. až 9.
99 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §3. (囚禁); článek 8

KGTJ bylo nařízeno královo schválení a zavedení protokolu o výslechu.[100] Výslech (mučení) podezřelého se směl provádět v intervalu jednou za tři dny. Výkon samotného trestu po přiznání a vynesení rozsudku byl stanoven v intervalu deseti dnů od výslechu.[101]

4.6 Doba výkonu trestu

KGTJ vymezoval období, v kterých bylo možné tresty provádět a v kterých ne. Tresty obecně nebylo možné vykonávat v období velkých obřadů, slavností, první den v měsíci, v polovině měsíce, osmý a třetí den v měsíci, v období oslav králova narození či členů královské rodiny, a to jeden den před a jeden den po nich. Trest smrti se nesměl vykonávat v období dešťů a ve dnech, kdy nebylo jasné nebe.[102]

4.7 Zneužití moci

Zneužití moci bylo podle *KGTJ* také částečně regulováno. V případě, že byl trest udělen „lehkomyslně“ a bez dostatečných důkazů, byl úředníkovi, jenž ho udělil, stanoven trest sto ran lehkou holí a tři roky nucených (veřejných) prací. V případě úmrtí odsouzeného za těchto okolností dostal odpovědný úředník doživotní zákaz úřadu a sto ran lehkou holí.[103] Platilo to i pro věznění vyšetřovaných pachatelů. Pokud v důsledku špatného zacházení při uvěznění vyšetřovaný zemřel, bylo na způsobení jeho smrti pohlíženo jako na těžký zločin. Vězení obecně mělo být podle *KGTJ* dobře spravováno a porušení všech předpisů bylo trestáno sto ranami holí.[104] Zajímavostí je, že vzetí do vazby v případě Koreje nikdy nesloužilo pro nápravy, ve kterém odsouzený vychovává trest odnětí svobody. V dálněvýchodním právním systému trest odnětí svobody, kromě trestu vyhnanství a nucených prací, neexistoval a vazba sloužila jako místo, kde byl vyšetřovaný zadržen do doby, než byl vynesen a vykonán rozsudek, tj. sloužila pouze krátkodobému pobytu při vyšetřování.

100 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §4. (推斷); články 1. až 13.
101 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §4. (推斷); články 14. až 17.
102 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §5. (禁刑日); článek 1.
103 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §6. (濫刑); článek 1.
104 KGTJ, Hjŏngdžŏn. §8. (恤囚); články 1. až 6.

4.8 Kjŏngguk tädžŏn čuhä

V roce 1554 pověřil král Mjŏngdžong 明宗 (1534 – 1567) učence An Uiho 安瑋 (1491 – 1563) a Min Čŏna 閔荃 (??) aby vybrali problematické části *KGTJ* a opatřili je komentářem. V roce 1555 vyšel Velký kodex správy státu opatřený komentářem *Kjŏngguk tädžŏn čuhä* 經國大典註解 (dále jen *KGTC*).[105] Vybráno bylo 62 paragrafů z *KGTJ*, které byly stejně seřazeny znovu do šesti kodexů: 16 paragrafů pro kodex státní správy, 11 paragrafů pro kodex financí, 7 paragrafů pro kodex obřadů, 8 pro vojenský kodex, 18 paragrafů pro trestní kodex a 2 paragrafy pro kodex prací. Nejvíce komentářů se dostalo kodexu financí a trestnímu kodexu.

4.8.1 Problémy s dědictvím

Spíše, než o vysvětlení těžko pochopitelných částí *KGTJ* se jednalo o jeho novelu. Novelu, která odrážela aktuální společensko-politické změny. 16. století bylo dějištěm několika literátských čistek, díky kterým se král Mjŏngdžong stal ve svých 12 letech králem. Debata o čistém původu a dědictví začala hrát zásadní roli právě v tomto období. *KGTC* byl reakcí na tyto společenské změny a byl také prvním velkým kodexem, který začal upravovat dědičné otroctví. Poprvé se zde objevila zákonem stanovená pravidla regulující manželské a nemanželské potomky narozené ze svazku různých společenských vrstev. Takto narození potomci nazývající se *sŏŏl* 庶孼 byli považováni za nezákonné a náležel jim společenský status matky, nikoliv otce. Nebyli tím pádem považováni za právoplatné dědice, nemohli skládat úřednické zkoušky a byli vystaveni silné společenské diskriminaci.[106] V případě, že se potomek narodil ze svazku s veřejným otrokem, zákoník přikazoval ho okamžitě nahlásit na úřad pro otroky *Čangnjewŏn*, který si dítě v určitém věku[107] vzal do svých služeb. Jeho majitelem byl stát, nikoliv rodiče. Pokud se jednalo o potomka ze svazku svobodného člověka se soukromým otrokem, dítě bylo třeba také nahlásit na úřad pro otroky, jeho pánem ale zůstal ten, komu patřila otrokyně.[108] Pokud tento „nezákonný potomek“ nebyl nahlášen, při zjištění těchto okolností zákoník trestal oba rodiče.

---

105 KGTC; předmluva (經國大典註解序)
106 Více k této problematice viz studie: DEUCHLER, Martina. *The Confucian Transformation of Korea: A Study of Society and ideology.* Harvard University Asia Center. Cambridge, 1992
107 KGTC zmiňoval věk 16 let.
108 KGTC; Hjŏngdžŏn. §3; články 1. až 4.

4.8.2 Nárůst kriminality

Kromě dědičného otroctví *KGTC* zaznamenává i dobové problémy, které postihovaly korejské obyvatelstvo. Počátkem 15. století upadala frekvence nájezdů *wägu*, kteří tvořili stálý přísun problémů od 12. století, a objevil se nový problém, nájezdy džürčenských kmenů na severní hranici království. Trestní kodex *hjŏngdžŏn* byl rozšířen o články, které explicitně zmiňovaly problémy s Džürčeny. Například ten, kdo bude přistižen pří kradení za hranicemi království v džürčenských oblastech, nebo s Džürčeny bude obchodovat, bude jim prodávat zakázané věci,[110] bude potrestán oběšením.[111] Další zpřísnění se týkala daní a kodex financí měl hned po trestním nejvíce komentářů (16). Důsledkem daňových regulací bylo 16. století svědkem několika povstání a nárůstu kriminality. Například povstání v provincii Hwangä v letech 1559 až 1562 vedené Im Kkŏkčŏngem 林𠯿正 (?-1562)[112] bylo iniciováno novelami zákona a zpřísněním regulace a výběru daní.[113]

110 Jednalo se například o ženšen, léčivé byliny, látky a kůže.
111 KGTC; Hjŏngdžŏn. §1 (贓盜); články 1. a 2.
112 Im Kkŏkčŏng se mimo jiné proslavil tím, že zabíjel bohaté jangbany a jejich majetek dával chudým lidem. Stal se jednou z inspirací pro román Hong Kildong.
113 JŎNG, Čŏngjŏl. *Sin Hanguk pŏpdžŏnsa.* [영, 정열. 신 한국 법전사. 건국대학교 출판부. 서울, 2015] Kŏnguk tähakjo čhulpchanbu. Sŏul, 2015. s. 170

5 Soktädžŏn

Vlivem politické situace nezanechalo 17. století téměř žádný právní text, jenž by významně novelizoval legislativu. Až na jeho sklonu, v roce 1698, nechal král Sukčong 肅宗 (1661 – 1720) vydat *Záznamy z vybraných královských ediktů - Sugjo čimnok* 受教輯錄. 18. století pak zažilo obrovský rozkvět v legislativě, zejména v období vlády králů Jŏngžoa a Čŏngdžoa.

První zmínku o motivaci vytvořit novelu zákona lze nalézt v roce 1730, kdy král Jŏngdžo kritizoval úředníky z nedbalého vynucování zákona z důvodu jeho zastaralosti a vyjádřil přání aktualizovat *Kjŏngguk tädžŏn*.[114] Přípravy nového zákoníku začaly v roce 1740, kdy nechal Jŏngdžo sestavit úřad *Čchančipčchŏng* 纂輯廳. Ten byl zodpovědný za sběr dosavadních královských ediktů a sepsání nového zákona. Každé z šesti ministerstev mělo v tomto úřadu svého zástupce, aby se podílel na zpracování příslušných článků zákona, spadajících pod jeho ministerstvo.

Dodatek k Velkému kodexu - Soktädžŏn 續大典 byl oficiálně vyhlášen v roce 1746 po šesti letech příprav.

Jŏngdžo se pro vznik nového zákoníku nechal inspirovat tvorbou *Kjŏngguk tädžŏnu* a několikrát při jeho tvorbě zmínil obdiv ke králi Sedžoovi slovy, že pokud chce napodobit vládu císařů Yaoa a Shuuna, musí nejdříve následovat vlády svých předchůdců.[115] Vznik *Soktädžŏnu* ovlivnila potřeba legislativních změn, které by odpovídaly společensko-ekonomickým a politickým změnám v 17. a 18. století. Anders Karlsson uvádí další důvod vzniku *Soktädžonu,* a to ideologickou motivaci Jŏngdžoa. Jŏngdžo se několikrát v dochovaných pramenech odvolává k legendárním (ideálním) panovníkům Číny a Koreje a obhajuje svůj vlastní mandát.[116] *Soktädžŏn* měl tak podle Karlssona sloužit jako odkaz Jŏngdžoovy dobré vlády. Tento argument podporuje například záznam dynastických análů z roku 1744, kdy nechal Jŏngdžo vyhotovit své dva portréty:

> „Důvodem vyhotovení těchto portrétů není to, abyste se na ně jen dívali. Je to proto, aby pozdější generace (lidé) na ně shlížely a následovaly cestu mých Velkých instrukcí *Tähun* 大訓. Teď, když byl dokončen *Soktädžŏn*, dodatek

114 Jŏngdžo sillok 6 (1730) 12/19
115 Jŏngdžo sillok 6 (1730) 12/19
116 KARLSSON, Anders. *Code Compilation and Dynastic Rejuvenation in Late Choson Korea.* Conference paper. 2017 Annual AKSE konference Prague. Praha, 2017.

k pěti obřadům státu *Sogorjeŭi* 續五禮儀 a Velké instrukce *Tähun* 大訓, přestože to bude trvat, dokud nezestárnu, musím dokončit své poslání.“[117]

Ideologickou motivaci nového zákoníku mimo jiné přímo zmiňuje i předmluva *Soktädžonu*:

> Náš král miluje lid, váží si majetku a zdědil politiku svých předchůdců. (…) To, co Konfucius nazýval záměrem a skutkem svých předchůdců a naplnění synovské oddanosti. A tak (náš král) zakázal stlačování kolen, vypalování a zmírnil trest rodinného vyhnanství do hraničních oblastí. Jeho morální skutky rozkvétají a nyní je připravený přijmout mandát nebes. Zakáz tělesných trestů císaře Wena není ve své velikosti dostatečný, a proto vaši ministři čekají na vládu bez trestů císařů Yaoa a Shuuna.[118]

5.1 Struktura

Soktädžon dodržoval stejnou strukturu jako *KGTJ*, tj. byl rozdělen na 6 administrativních kodexů podle funkcí jednotlivých ministerstev. Od *KGTJ* se odlišoval celkem v 136 nových paragrafech. Největší změny zaznamenaly kodex o financích *idžŏn* a kodex o vojenskství *pjŏngdžŏn*, který se na rodíl od *KGTJ* daleko více věnoval obraně státu, regulaci zbraní a udržování vojenských pevností. V kodexu o financích se objevují zákony upravuící černých trh převážně s ženšenem a drahým nábytkem a nepovolené obchodování s Qingy a Japonci.[119] Obchod s Japonci bez povolení byl při zjištění okamžitě trestán dekapitací.[120]

Další změnou v kodexu o financích byl zákon přikazující těm, kteří cestují v delegaci do Číny, nahlásit všechno zboží, které dovážejí a přivážejí.

117 Jŏngdžo sillok 20 (1744) 12/11
118 STJ, Sok Tädžŏn sŏ
119 JŎNG, Čŏngjŏl. *Sin Hanguk pŏpdžŏnsa.* [영, 정열. 신 한국 법전사. 건국대학교 출판부. 서울, 2015] Kŏnguk tähakjo čhulpchanbu. Sŏul, 2015. s. 278
120 Ibid

5.2 Zmírnění trestů

Hlavním rozdílem mezi nově vzniklým *Soktädžŏnem* a *Velkým kodexem správy státu* byl přístup k uplatňování trestů. První článek v trestním kodexu *hjŏngdžŏn* již neobsahoval formulaci, že pro vyšetřování a uplatňování trestů platí *Zákoník Velkých Mingů*, ale zmiňoval, že pro vyšetřování a trestání platí nejdříve *Kjŏngguk tädžŏn* a poté *Zákoník Velkých Mingů*.[121]

Z hlediska trestního práva zaznamenal *Soktädžŏn* obrovské změny v přístupu práva k lidské bytosti. Trestní kodex *hjŏngdžŏn* obsahoval rozsáhlé revize a vymizely z něj některé tresty jako například tetování, nazývané *čadžahjŏng* 刺字刑, jímž byli bežně trestáni zloději. Kromě tetování zmizely i ostatní výslechové metody, které poškozovaly lidské tělo. Jednalo se hlavně o tlačení kolen *apsŭlhŏng* 壓膝刑, vypalování *nakhjŏng* 烙刑, což byly tradičně užívané metody při výslechu podezřelého. Další zásadní změnou bylo kolektivní pojímání trestl, které jasně určoval *Zákoník Velkých Mingů*. *Soktädžŏn* například zrušil princip uplatňování kolektivního vyhnanství *čŏnkasabjŏnjul* 全家徙邊律.

Změny byly i v procedurálních postupech při vyšetřování a vynesení rozsudku. Všechny soudní rozsudky, i ty nižší, musely být každých 10 dní zasílány Královskému sekretariátu a jednotlivé úřady a ministerstvo trestů muselo také každých 10 dní vykazovat králi zprávy o jejich činnosti. Trest smrti nesměl v žádném případě proveden bez králova konečného verdiktu.

121 STJ. Hjŏngdžŏn, §1.

6 Tädžŏn tchongpchjŏn

Po 39 letech od vzniku *Soktädžŏnu* vznikl za vlády krále Čŏngdžoa v roce 1785 další administrativní kodex *Tädžŏn tchongpchjŏn* 大典通編. Přípravy na jeho vznik začaly v roce 1784, kdy Čŏngdžo obnovil činnost úřadu *Čchančipčchŏng* 纂輯廳, jenž byl vytvořen kvůli vzniku *Soktädžŏnu*. Literáti zodpovědní za jeho kompilaci měli na příkaz krále sebrat a kompilovat všechny královské edikty vydané od vzniku *Soktädžŏnu*.

6.1 Struktura

Tädžŏn tchongpchjŏn, na rozdíl od *Soktädžŏnu,* nebyl nově sepsaný zákoník. Jednalo se o kompilaci sebraných královských ediktů, které vznikly v době od sepsání *Soktädžŏnu*. Ty byly znovu seřazeny podle 6 administrativních kodexů společně s články z *KGTJ* a *Soktädžŏnu* do jednoho svazku. Jednotlivé články pak byly označeny podle zákoníku, z kterého pocházely. Původní články pocházející z *KGTJ* byly označeny znakem *wŏn* 原, články pocházející ze *Soktädžŏnu* byly označeny znakem *sok* 續 a nově přidané články zákona byly označeny znakem *čŭng* 增. Nejvíce nových článků obsahoval kodex o vojenství *pjŏngdžŏn* (265) a kodex úřednictva *idžŏn* (212). Trestní kodex *hjŏngdžŏn* obsahoval 60 nových článků. Celkem se objevilo 723 nových článků, které rozšiřovaly *KGTJ* a *Soktädžŏn*.[122]

6.2 Systematizace

Oproti změnám v *Soktädžŏnu* nepředstavoval *Tädžŏn tchonpchjŏn* natolik rozsáhlé změny v trestním zákoníku. Lze zde ale pozorovat určitou systematizaci procesu vyšetřování a daleko více kladený důraz na dodržování všech předpisů. Například policie v hlavním městě, nazývaná *pchodočchŏng* 捕盜廳, musela vést úřední záznamy o všech vyšetřovaných zločincích a pravidelně je odevzdávat úřadům.[123]

Dále zde byla daleko více regulovaná možnost se z určitých zločinů vykoupit, a *Tädžŏn tchonpchjŏn* zakazoval možnost nechat se vykoupit ze zločinu druhou osobou

122 JŎNG, Čŏngjŏl. *Sin Hanguk pŏpdžŏnsa*. [영, 정열. 신 한국 법전사. 건국대학교 출판부. 서울, 2015] Nové dějiny korejských právních textů. Kŏnguk tähakjo čchulpchanbu. Sŏul, 2015. s. 280
123 TJP. Hjŏngdžŏn pchodočchang

(například rodiči nebo manželkou). Při porušení byli zúčastnění obvinění z porušování královských příkazů.[124] Z hlediska práv podezřelých ze zločinu lze pozorovat určitou snahu o jejich ochranu a při překročení stanovené lhůty pro vyšetřování zločinu byli úředníci, již se na vyšetřování podíleli, vyšetřováni.[125]

V případě, že zadržený podezřelý ze zločinu utekl z vězení, byl jeho správce (či náčelník okresu, ve kterém se to událo) okamžitě zbaven funkce a podezřelý byl v případě dopadení okamžitě potrestán za zločin, z kterého byl vyšetřován.[126] Zpřísnění se uplatňovalo i v případě krádeže. Zločinec, který byl v minulosti odsouzen za krádež, byl v případě spáchání jakéhokoliv dalšího zločinu a dopadení okamžitě popraven dekapitací.

124 TJP. Hjŏngdžŏn.
125 Ibid
126 Ibid

7 Trestní systém

Trestní systém království Čosŏn podzního období představoval propracovanou soustavu způsobů trestání, vyslýchání a zacházení se zločinci. Jejich původ, jak jsem zmínil v předchozích kapitolách, lze nalézt v tzv. pěti trestech, převzatých ze Zákoníku Velkých Mingů. Nejnižší trest a nejlehčí možná varianta trestu, udělovaná za nejméně závažné zločiny, bylo bití lehkou holí, nazývané *tchähjŏn*g 笞刑. Bití bylo aplikováno v rozmezí 10 až 50 ran do oblasti hýždí. Standardizovaná hůl, určená k vykonání tohoto trestu, měla mít v průměru 0,5 cm na užším konci a 0,7 cm na konci širším, s délkou přibližně 106 cm.[128]

Bití těžkou holí, nazývané *čanghjŏng* 杖刑, bylo považován za středně závažný trest, jemž se trestaly závažnější zločiny a přestupky. Trest byl udělen rozmezí od 60 do 100 ran do oblasti hýždí. Hůl měla stanovené rozměry průměru, 0,7 cm na užším konci a 1 cm na širším konci a délku 106 cm.[129] Tyto dva tresty mohli udělovat i místní správci a guvernéři provincií, bez dalšího schválení úřadů.

Do kategorie závažných trestů spadaly nucené práce, nazývané *tohjŏng* 徒刑 a nucený odchod do vyhnanství *juhjŏng* 流刑.

Tohjŏng byl trest, kdy byl odsouzený poslán buď do solných dolů, dolů na železo, nebo na jiné fyzicky náročné práce.[130] Délka trestu byla stanovena v závislosti na podstatě trestného skutku v rozmezí od 1 do 3 let, s možností odvolání či prodloužení trestu po uplynutí jednoho roku. Tento trest byl vždy vykonáván společně s bitím těžkou holí, a to v rozmezí od 60 do 100 ran. Udělit tento trest mohlo pouze ministerstvo trestů, které podle rodného místa odsouzeného stanovilo místo a provincii, kam bude odsouzený do 10 dnů od vynesení rozsudku poslán.

128 AN, Sŏnghun. KIM, Sŏngton. *Čosŏnšidäŭi hjŏngsapŏpče jŏngu čchongčchikŭi hjŏndä hjŏngsaŏp pchjŏngdžee ttarŭn čäčŏngnip*. [조선시대의 형사법제 연구 총칙의 현대 형사법 편제에 따른 재정립] A Study on Criminal Legislation in Joseon Dynasty Era : Restructure of General Provision in line with Contemporary Criminal Law System. Korean institute of criminology. Sŏul, 2015.
129 ibid
130 Rozsah nucených prací byl v TMJ určen následovně: „Ten, kdo je poslán do solných dolů (*jŏmdžang*), musí denně odevzdat 3 *kŭny* soli. Ten, kdo je poslán do železných dolů (*jačchaldžang*) musí denně odevzdat 3 *kŭny* železné rudy. (Tämjongnjul čikhä. Mjŏngjerjul. Torjučchŏnsadžibang.)

Nucený odchod do vyhanství, *juhjŏng* 流刑 byl trest udělovaný většinou v souvislosti s politickou funkcí odsouzeného či porušení úředních předpisů. Podle závažnosti zločinu pak byla stanovena vzdálenost a provincie, do které byl dotyčný vyhnán. Jednalo se většinou o opuštěné místo či malou ves v přímořských oblastech či na ostrově. V průběhu 17. a 18. století se objevily tři nové stupně odsouzení exilem, které byli určené královské rodině a vysoce postaveným úředníkům. Nejzávažnějším stupněm bylo vyhnanství s celou rodinou na vzdálenost 1000 li (tj. na severní hranice státu). Lehčí forma tohoto trestu vyhnala odsouzeného na místo méně vzdálené od hlavního města, kdy směl být odsouzený v kontaktu s místním úřadem. Dále pak existovala forma tohoto trestu, kdy byl odsouzený vyhnán co nejdále od hlavního města do horských oblastí na severu či na vzdálený ostrov. Místo nesmělo mít v okolí jediný úřad, tj. odouzený nemohl být s nikým ve styku.[131][132][133] I s tímto trestem byl odsouzený bit 100 ranami těžkou holí.

Přirozeně nejtěžším trestem byl trest smrti, nazývaný *sahjŏng* 死刑. Zákoník Velkých Mingů předepisoval dva způsoby usmrcení odsouzeného: oběšení *kjo* 絞 a dekapitaci *čcham* 斬. Trest smrti se nesměl vykonávat na jaře a v létě. Pouze v obzvláště závažných případech, tj. při spáchání zločinu spadajícího do kategorie 10 ohavností, byl odsouzený popraven i v těchto ročních obdobích.[134] Poprava ve správném období se nazývala *täsi*, poprava mimo stanovené období pak *puldäsi*. V případě trestu smrti muselo být vyšetřování případu provedeno třikrát a výsledek musel být nahlášen přes Královský sekretariát přímo králi. Král jako jediný mohl rozhodnout o životě či smrti. Pokud byl trest smrti vykonán bez rozhodnutí krále, úředník, jenž tak učinil, byl potrestán.

Nejtěžším možnou variantou trestu smrti byla podle Zákoníku Velkých Mingů takzvaná smrt plátkováním, *nŭngdžičchŏsa* 凌遲處死. Při této metodě popravy byly odsouzenému z těla zaživa postupně odřezávány kusy masa. Tímto způsobem měly být trestány všechny zločiny spadající do kategorie deseti ohavností. V království Čosŏn však nebyl tento trest

131 AN, Sŏnghun. KIM, Sŏngton. *Čosŏnšidäŭi hjŏngsapŏpče jŏngu čchongčchikŭi hjŏndä hjŏngsaŏp pchjŏngdžee ttarŭn čäčŏngnip*. [조선시대의 형사법제 연구 총칙의 현대 형사법 편제에 따른 재정립] A Study on Criminal Legislation in Joseon Dynasty Era : Restructure of General Provision in line with Contemporary Criminal Law System. Korean institute of criminology. Sŏul, 2015. s 150.
132 K exilovým místům viz Obrazová příloha č. 1.
133 Z pramenů jsou známy např. ostrovy Hŭksando, Čchudžado, Čŏldo či vojenské pevnosti na severních hranicích státu.
134 Zde se dle mého názoru, popravy nesměli vykonávat v období jara a léta převážně z hygienických důvodů, vzhledem ke klimatickým podmínkám na Korejském polostrově.

nikdy vykonáván a neexistují o něm ani žádné dochované záznamy. Ve všech překladech *DML* byly znaky pro tento trest nahrazeny znaky *kŏjŏl čchŏčcham* 車裂處斬[135], tj. být roztrhán tažnými vozy. V kontextu Čosŏnu bylo takto trestáno celkem 15 druhů nejzávažnějších zločinů:

1. Plánování povstání proti panovníkovi, rebelie či protistátní činnost.
2. Zabití manžela, rodičů, rodičů z manželovy/manželčiny strany, prarodiče či staršího v období smutku.
3. Otrok či nájemný dělník,[136] který zabije hlavu rodiny nebo její rodiče v období truchlení.
4. Manželka či konkubína, která spáchá cizoložství s cizím mužem a zabije svého manžela.
5. Zabití či zmrzačení tří a více lidí, kteří nebyli odsouzeni trestem smrti.
6. Odřezávat části těla za účelem shromažďování životní vitality.
7. Otroci, kteří zabijí svého pána.
8. Otroci, kteří zabijí rodiče v období smutků za svého pána.
9. Nájemní dělníci, kteří zabijí pána či jeho rodiče v období smutku.
10. Konkubíny a manželky, které zabijí svého muže.
11. Zabití staršího bratra či starší sestry.
12. Zabití strýce či tety.
13. Zabití prarodičů z matčiny strany.
14. Zabití rodičů či prarodičů.
15. Manželky a konkubíny, které zabijí rodiče či prarodiče manžela.

Ve zjednodušené podobě se tak jedná o zločiny, které a) narušují suverenitu panovníka či státu, b) narušují společenské uspořádání, nebo c) narušují přirozený řád společnosti.

Veřejná poprava rozčtvrcením pak plnila právně-politickou funkci, obnovením suverenity moci a společenského řádu. Trest *kŏjŏl čchŏčcham* byl podle rozhodnutí krále vykonáván buď zaživa, nebo posmrtně. Pro závažnost zločinu a z demonstrativních důvodů byla hlava a končetiny popraveného vystaveny na veřejných místech s popisem spáchaného zločinu. Tento způsob se nazýval *hjosi* 梟示. Anders Karlsson se ve své studii teoreticky

135 SIM, Čäu. *Čosŏn šide neungčičchosahjŏng čibhângui šilsangkwa kŭ tchŭkčing*. [심, 재우. 조선시대 능지처사사형 집행의 그 특징] Sahwe jŏksa če90čip. 2011. s. 155.

136 Neboli kadžang byl nájemní pracovník, s velice nízkým společenským postavením ale na rozdíl od otroků nobi měl svobodný státu.

zabývá důvody těchto způsobů trestání a motivací, jež za nimi stála. Dochází mimo jiné k závěru, že ve většině dochovaných záznamů tohoto trestu se jednalo o jeho posmrtné provedení, tj. odsouzený byl nejdřív popraven oběšením či dekapitací a jeho tělo bylo posmrtně dál „trestáno“. Motivací tohoto trestu pak nebylo působení bolesti a utrpení odsouzenému (tj. demostrací jeho utrpení ostatním potencionálním zločincům, kteří by se odvážili konat podobně), jak bylo například zvykem ve středověké Evropě, ale poškodit odsouzené tělo, jehož integrita měla v konfuciánské ideologii daleko větší váhu než utrpení bolesti (smrt oběšením objektivně způsobuje daleko větší fyzické utrpení než dekapitace, přesto se v právním diskurzu jednalo o trest méně závažný).[138]

Kromě výše zmíněných standardizovaných trestů existovaly ještě různé druhy méně závažných trestů. Mezi ně patřilo například tetovaní zločince, nazývané *čadža* 刺字. Tetováním byli trestáni výhradně zloději, vytetováním slova zloděj na ruce či čelo. Zloději byli také často trestáni přeseknutím achillových šlach na nohou ze snahy předejít jejich další trestní činnosti. Další často užívaný trest bylo zabavení majetku (v různém rozsahu) úřady, nazývané *čŏngmulkasan* 籍沒家産 či nucený odvod do armády *čchunggun* 充軍. Tresty byly udělovány na základě podstaty trestního skutku v následující hierarchii:

138 K této problematice více viz: KARLSSON, Anders. “*Must we really cut people’s toes off to up-hold the law?”: Confucian Statecraft, Punishment and the Body in Chosŏn Korea.* Tasanhak 24ho. Sŏul, 2014.

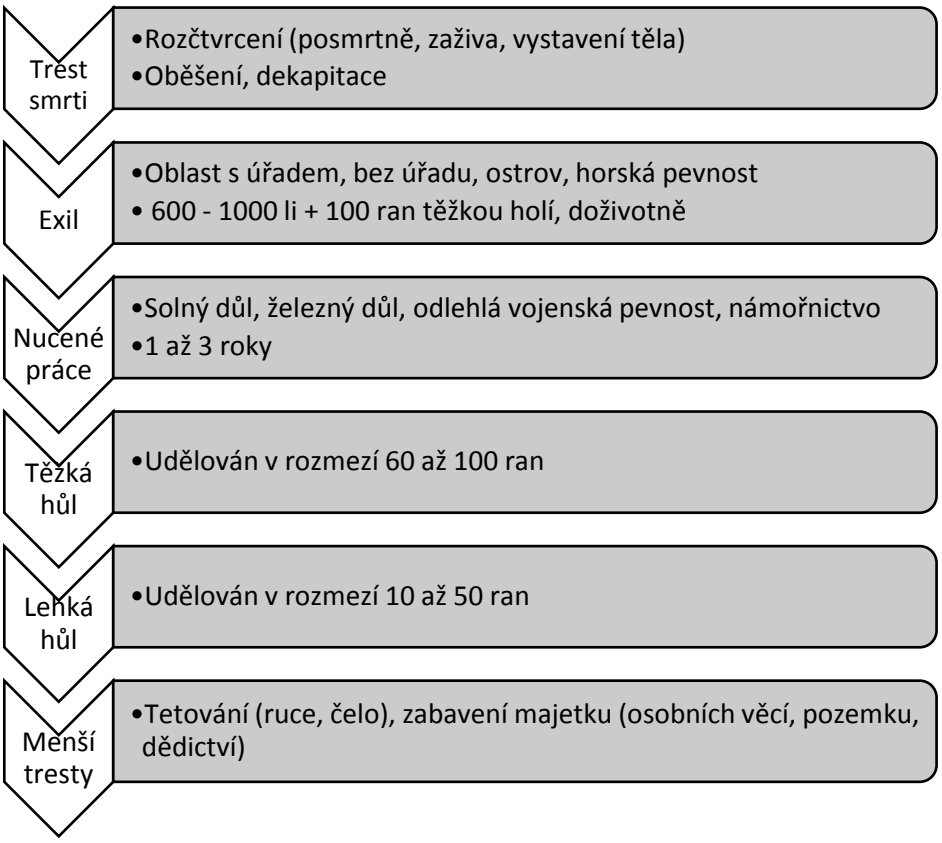

7.1 Mučení

Výše zmíněné závěry, řešící motivaci stojící za užíváním fyzických trestů, lze aplikovat i na způsoby mučení, jež byly období Čosŏn legislativně používány pro účel výslechu a vynucení doznání podezřelých. Nejednalo se metody, kterými by byl zločin trestán, ale o způsob určený k systematickému získávání potřebných informací prostřednictvím bolesti. (I v případě sekání achillových šlach byla motivací za tímto trestem spíše praktická část, než snaha o způsobení bolesti.) Toto vyjádření samozřejmě platí pouze v ideologické rovině a dochované prameny nám ukazují obrovské množství případů, kdy to bylo systematicky porušováno z různých důvodů, většinou ovlivněných vlastními sadistickými pohnutkami vyšetřovatelů. Jako příklad může sloužit případ odsouzeného I Čongbonga z Hädžu z období vlády krále Jŏngdžoa, zaznamenaný v Čŏng Jagjongově 丁若鏞 (1762 – 1836) příručce pro magistráty *Mongminsimsŏ* 牧民心書:

> Odsouzený I Čongbok z Hädžu byl uvězněn za zabití a muž jménem Pak Hädŭk, byl také uvězněn za spáchání zločinu. Vězeňský dozorce Čchö Akdžä přikázal I Čongbokovi, aby postavil Pak Hädŭka, který měl hlavu uvězněnou v dřevěné desce, ke zdi a položil mu spodní část desky na nohy. Kvůli váze dřevěné desky, jakmile se Pak Hädŭk postavil ke zdi, jeho tělo bylo zcela ochrnuté od hlavy až k nohám. Pak Hädŭk spadl, zlomil si krk a zemřel. Vyšetřování jeho smrti ukázalo, že vězenský dozorce se z něj tímto způsobem pokoušel získat 50 mincí.[139]

Přehnaný sadismus žalářníků a úředníků poukazuje a komentuje Čŏng Jagjong v *Mongminsimsŏ* několikrát:

> Protože při uvěznění se jedná o případy s největší vážností, v případě, že se podezřelí sami přiznali, nebylo původně mučení uvězněných používáno. V dnešní době však úředníci guvernérství neznalí zákona jednají bezhlavě v užívání mučících technik. To je vskutku špatné. Pokud nahlédneme na současnou situaci v okrscích a krajích, guvernéři jsou nezkušení ve spravování a úředníci jsou tak ignorantští, že neváhají tlouct podezřelé klacky a holemi, takže z nich hned dostanou přiznání. Často se stává, že tlučou holí do žeber podezřelého tak silně, že to způsobuje nesnesitelnou bolest. Tímto způsobem vytvářejí falešné skutky, které nejsou založené na pravdě, a přetvářejí skutečnost. To uvádí podezřelé do falešné pasti nazývané *sŏngok* - mučit za účelem získání falešného přiznání, a na jeho základě uvrhnout do vězení. Takovéto konání nejenže porušuje Velký zákoník, ale vytváří i touhu po odplatě v říši zesnulých předků. Proto by se takto nikdy nemělo konat. […][140]

V roce 1777 nechal král Čŏngdžo vytvořit příručku *Hŭmhjulčŏnčchik* 欽恤典則, ve které standardizoval nástroje pro vyslýchání podezřelých, systematizoval metody a postupy způsoby výslechu. Nejčastější metodou při mučení podezřelých bylo bití holí (o různé velikosti) do zad, hýždí a převážně do lýtek podezřelého, nazývané *nandžang*

139 CHONG, Yagyong. *Admonitions on Governing the People: Manual for All Administrators*. University of California Press. 2010. s. 670
140 Ibid. s. 644

亂杖. Dalším způsobem, jak docílit přiznání podezřelého bylo tzv. stlačení kolen *apsŭl* 壓膝, kdy byla kolena odsouzeného různými způsoby postupně stlačována velkou vahou, dokud se nepřiznal ke zločinu.[141] Tuto metodu zakázal král Jŏngdžo až na počátku 18. století.

Asi nejznámější metodou výslechu pro období Čosŏn bylo drcení kolen a ohýbání kůže, nazývané *čuri* (korejský název odvozený ze sinokorejského výrazu *čurwehjŏng* 周牢刑, s významem „trest tvrdým kroucením"). Jednalo se o způsob mučení, kdy byla vyslýchanému ohýbaná kolena a lýtka pomocí klacku či provazů a kroucena kůže na různých částech těla, včetně hlavy. Tato metoda byla používána až do konce 19. století a je i fotograficky zdokumentována.[142] Další tradiční metodou, již Jŏngdžo také později zakázal, bylo pálení chodidel žhavým předmětem nebo vkládání horkých uhlíků mezi prsty na nohou.

141 Viz obr. 1
142 Viz obr. 5

7.2 Společenská stratifikace

Společenská stratifikace v 18. století představovala čtyřstupňovou sestupnou hierarchii, typickou po pozdní období Čosŏn. Aristokratická vrstva *jangbanů* 兩班 stojící na vrcholu, „střední lid“ *čunginů* 中人, následován vrstvou svobodných rolníků *jangminů* 良民 a na nejnižším žebříčku stojící vrstva nízkého lidu *čchŏnmin* 賤民.[144]

Korejské obyvatelstvo, stejně jako všude na světě, bylo od doby historické rozděleno na ty, kterým je vládnuto, což je dědičné a nepřekročitelné, a každé vykročení za hranice pravidel zařazení znamenalo sociální pád, nikdy však postup.[145] Přes toto tradiční rozdělení společnosti však jednotlivé sociální vrstvy tvořily samostatný mikrokosmos, rozdělení na základě implementování konfuciánské morálky, která určovala společenské postavení každého jednotlivce od narození. Klíčovými faktory, které ovlivňovaly toto postavení, pak byl kupříkladu věk, úspěch u státních zkoušek (vlastní, či předkův), pokrevní linie, úřední či vojenská funkce, místo bydliště (hlavní město proti periferii, jih proti severu) ale i bohatství, pohlaví a další.[146] V otázce rozlišení pohlaví v případě udělování trestů *DML* přikazoval těmito dvěma články:

> Ve všech případech, pokud žena spáchá zločin, smisltvo nebo hrdelní zločin, musí být uvězněna. Při spáchání méně závažných zločinů bude dána pod dozor manžela. V případě že nemá manžela, musí být pod dozorem příbuzných se stupněm zármutku.[147]

> Těhotná žena může být z důvodu výslechu mučena či bita holí až v období sta dní po porodu. Pokud z důsledku bití či mučení při těhotenství zemře či potratí, ti, kteří to způsobili, nechť jsou potrestáni 100 ranami bití velkou holí a nucenými pracemi na tři roky.[148]

---

144 Úvod do problematiky rozdělení korejské společnosti nabízí např. LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Ačkoliv nízkého původu. (Životopisná literatura raných korejských kronik)* v Dálný východ, roč. 2. číslo 1. Univerzita Palackého v Olomouci. Olomouc 2012. Úvod do problematiky korejského otroctví kupř.: GLOMB, Vladimír. *Reflexe otroctví v korejském konfucianismu*. 2011. Tamtéž.
145 LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Ačkoliv nízkého původu*. (Životopisná literatura raných korejských kronik) v Dálný východ, roč. 2. číslo 1. Univerzita Palackého v Olomouci. Olomouc 2012
146 Detailnější studií o korejské společnosti a jejím historickém vývoji nabízí v anglickém jazyce např.: DEUCHLER. Martina. *Under the Ancestor's Eyes: Kinship, Status, and Locality in Premodern Korea.* Harvard East Asian Monographs. Cambridge. 2015.
147 DML §28
148 DML §28

Mezi součást korejské společnosti patřilo neodmyslitelně i otroctví, které bylo praktikováno už od nejstarších dochovaných záznamů[149] a v kontextu státu Dálného východu hrálo v Koreji nejvýznamnější roli až do svého zrušení v roce 1894. Přesto se v poslední době objevilo několik studií poukazujících na to, že 18. století bylo svědkem nepatrných změn v tomto sestupném společenském systému.[150] Počátek těchto změn lze pozorovat po období imdžinských válek, které paradoxně vylepšily statut některých otroků účastnících se bojů. Lze tak předpokládat, že sestupný charakter korejské společnosti mohl být za určitých podmínek i opačný. Otroci *nobi* 奴婢[151] pak vedle žen a potomků z nemanželských svazků vzniklých napříč společenskými vrstvami, nazývaných *sŏŏl* 庶孼, a vrstvy nečistých[152] stály nejníže na společenském žebříčku. Ty byly také nejsilněji diskriminovány. Kyung Moon Hwang ve své studii zmiňuje, že rozdělení společnosti v pozdním období Čosŏn vytvořilo (kromě nejnižších vrstev společnosti) ještě nových 5 skupin, které měly tzv. druhořadý společenský status. Jednalo se podle něj o: místní elity *hjangni, sŏŏl, čunginy*, *jangbany* pocházející ze severních provincií[153] a vojenské úředníky. Lidé spadající do těchto pěti skupin, společně s nejnižší vrstvou *čchŏnminů* byly podle Hwanga nejvíce marginalizované společenské třídy.[154]

Ještě horší byla situace pro otroky *nobi*. Majitel, který otroka právoplatně vlastnil, ho mohl podle svého uvážení i potrestat a za ublížení nebyl nijak trestně stíhán. Zákon samozřejmě zakazoval otroka zabít, ale podle Zákoníku Velkých Mingů platilo, že pokud majitel nebo jeho příbuzní otroka zabijí, budou potrestáni maximálně 100 ranami malou holí. Pokud otroka zabijí i v případě, že se v ničem neprovinil, platilo pravidlo 100 ran malou holí, 1 rok nucených prací (杖一百, 徒一年).[155] Příkladem budiž záznam z deníku *Swämirok*

---

149 Příkladem budiž Osm článků zákona bájného vládce Kidži, z nichž třetí dochovaný článek zmiňuje uvedení do otroctví či záznamy z čínských kronik z třetího století zmiňující otroctví v Kogurju.
150 V anglickém jazyce např.: LAURER. MATTHEW. *Two Years of Encounters in Namwŏn, 1736-1737: Conflict Negotiation and the Configurations of Chosŏn Village Society.* Disertační práce. 2017. UCLA. V korejském jazyce pak kupříkladu: PAK. Ču. Čosŏn sidä ui čŏngpchjo čŏngčchäk. Soul. Ilčogak. 1990. Nebo KWŎN. Nähjŏn. Čosŏn hugi pchjŏngmin tongsŏng čchollak ui sŏngjang. Minčok munhwa jŏngu 52. 2012.
151 I mezi otroky existoval vlastní hierarchický mikrosvět. Někteří se kupříkladu těšili lepšímu statutu, kdy na oddáleném místě spravovali pánovu půdu a mohli dosáhnout většího bohatství než někteří svobodní občané či dokonce tzv. padlý jangbani - *mollak jangban*, častější v pozdějším období dynastie. Obecně jsou otroci nobi děleni na několik skupin: státem vlastněné, soukromé, palácové, otroky pracující pouze v domácnosti či na otroky pracující venku a další. Více k této problematice viz: LAURER. MATTHEW. *Two Years of Encounters in Namwŏn, 1736-1737: Conflict Negotiation and the Configurations of Chosŏn Village Society*. Disertační práce. 2017. UCLA.
152 Mezi ně patřily například šamani, řezníci, prostitutky *kisäng*, muzikanti a další.
153 Více o společenské marginalizaci vůči lidem pocházejícím ze severních provincií viz.: KIM, Sunjoo. *Fragmented: The Tongchong Movements by Marginalized Status Groups in Late Choson Korea*. Harvard Journal of Asiatic Studies, Vol. 68, No. 1. June, 2006. pp. 133-168.
154 HWANG, Kyungmoon. *Beyond Birth: Social Status in the Emergence of Modern Korea*. Harvard University Asia Center. New York. 2004. s 15.
155 SIM, Čäu. *Ne čŏrŭl kohajŏra. Pŏmnjulgwa hjŏngpŏllo ingnŭn čosŏn.* [심, 재우. 네 죄를 고하여라. 법률과 형벌로 읽는 조선. 산처럼], Sandbooks. Sŏul, 2011.
s. 150

瑣尾錄 literáta O Hŭimuna 吳希文 (1539 – 1613), který popisuje podobnou situaci z 26. června roku 1597, kdy otrok Hanbok utekl z domu svého pána:

> Za úsvitu dnešního rána, potom co kohout třikrát zakokrhal, utekl Hanbok společně s Kangbi. Hned jak jsem to zjistil, poslal jsem Tŏngnoa, Čchungŭmi a Kim Tama, aby je společně se sousedy Kim Oksuem a Kim Pchungem vypátrali. Našli je, jak se schovávají nedaleko v lese, a přitáhli je zpět. Cítil jsem se zrazený a byl jsem naštvaný. Štvalo mě to ještě o to víc, protože Hanbok nejenže utekl s mým *nobi*, ale také ukradl Hō Čanova koně. Nechal jsem ho zpráskat na chodidlech velkou holí více než sedmdesátkrát a Kangbi padesátkrát. Potom jsem je nechal svázat a přikázal jsem Tŏngnoovi a Čchungŭmi, aby je odvedli na místní úřad s dopisem guvernérovi, aby je mohl potrestat podle zákona…[156]

Záznam dalšího dne z O Hŭimunova deníku zmiňuje, že zadržený Hanbok následkem předchozího bití a těžkých pout ve vězení přes noc zemřel. O Hŭimun jeho smrt komentuje:

> Nelituji jeho smrti, ale pouze toho, že v naší domácnosti žil jen čtyři roky a že zemřel tak naráz. Jeho zločin si nezasloužil smrt a cítil jsem se trochu zvláštně, jako kdybych spolkl hlínu. Nemohl jsem spát celou noc.[157]

Zmíněný záznam z O Hŭimunova deníku ukazuje, jakým způsobem byl aplikován zákon na nejnižší společenské vrstvy. Hanbokův pán ho nejdříve potrestal podle vlastního uvážení a až potom ho nahlásil úřadu, aby mohl být potrestán podle zákona.

156 I, Minsu. *O Hŭimun. Swämirok 2*. [이,민수. 역. 오희문. 쇄미록 2] Olje classic. Sŏul. 2012. s. 217.
157 Ibid.

7.3 Centrální vláda

Období Čosŏn bylo typické centrálně řízeným systémem státní administrativy, který od vzniku království prošel několika vývojovými stádii, která následovala souběžně s vývojem legislativy. Čosŏn po svém založení přebral přirozeně většinu státní administrativy od Korja a jejich postupná přeměna trvala do konce 15. století.

Stát držel monopol na tvorbu a prosazování práva a hlavním cílem trestního systému byl posílit královskou moc (centralizovanou, tj. moc vládnoucí vrstvy.)[158]

Hanský model uspořádání státní správy na tři úřady a šest ministerstev, (korejsky *Samsong jukbu* 三省六部) byl v Korju funkční od konce 13. století. Čosŏn, po vzoru říše Ming, postupně transformoval tento systém a posílil pozici státní rady *Ŭidžŏngbu* 議政府. Pod státní radu spadalo 6 ministerstev *jukčo* 六曹, jmenovitě:

1. *Idžo* 吏曹 - Ministerstvo pro úředníky,
2. *Hodžo* 戶曹 - Ministerstvo financí (daní),
3. *Jedžo* 禮曹 - Ministerstvo obřadů (ritů),
4. *Pjŏngdžo* 兵曹 - Ministerstvo vojenství,
5. *Hjŏngdžo* 刑曹 - Ministerstvo trestů,
6. *Kongdžo* 工曹 - Ministertvo (veřejných) prací.

Státní orgány, které měly v této podobě trestněprávní pravomoci, byly: Státní rada *Ŭidžŏngbu* 議政府, Rada obrany hranic *Pibjŏnsa* 備邊司, Královský sekretariát *Sŭngdžŏngwŏn* 承政院, Ministerstvo trestů *Hjŏngdžo* 刑曹, Ministerstvo vojenství *Pjŏngdžo* 兵曹, Úřad hlavního města *Hansŏngbu* 漢城府 a Inspekční úřad *Sahŏnbu* 司憲府.

Pravomoci jednotlivých úřadů a ministerstev často prolínaly mezi sebou, nicméně úřady, které měly pravomoc zahájit vyšetřování a vynést rozsudek trestu byly Vyšetřovací úřad *Ŭigŭmbu* 義禁府, Úřad hlavního města *Hansŏngbu*, Ministerstvo trestů, Inspekční úřad *Sahŏnbu* a Úřad pro otroky *Čangjewŏn* 掌隷院.

158 Ačkoliv se tomuto snažil zabránit Čŏng Točŏn, první mnistr Tchädža který stál za tvorbou prvních administrativních předpisů a konstituce nového království a který viděl Čosŏn řízen ministry určené králem, spíše než absolutní vládu jednoho královského rodu. Využil svůj vliv na Tchädža a snažil se o to, aby jeho nástupcem byl zvolen jeho v pořadí sedmý narozený syn I Bangsŏk místo pátého syna I Bangwŏna, který měl být zvolem královým nástupcem. I Bangwŏn posléze Čŏng Točŏna nechal zavraždit i s korunním princem a převzal vládu jako třetí král Čosŏnu Tädžŏng.

Na lokální úrovni byl poloostrov rozdělen na 8 provincií, z nichž každá měla svého guvernéra *kwančchalsa* 觀察使 a náčelníka *surjŏng* 守令. Hlavní město bylo pod správou úřadu *Hansŏngbu* a čtyři speciální oblasti (ostrov Kanghwado, města Kwangdžu, Käsŏng a Suwŏn[159]) spravovaly vlastní úřady, nazývané *jusubu* 留守府.

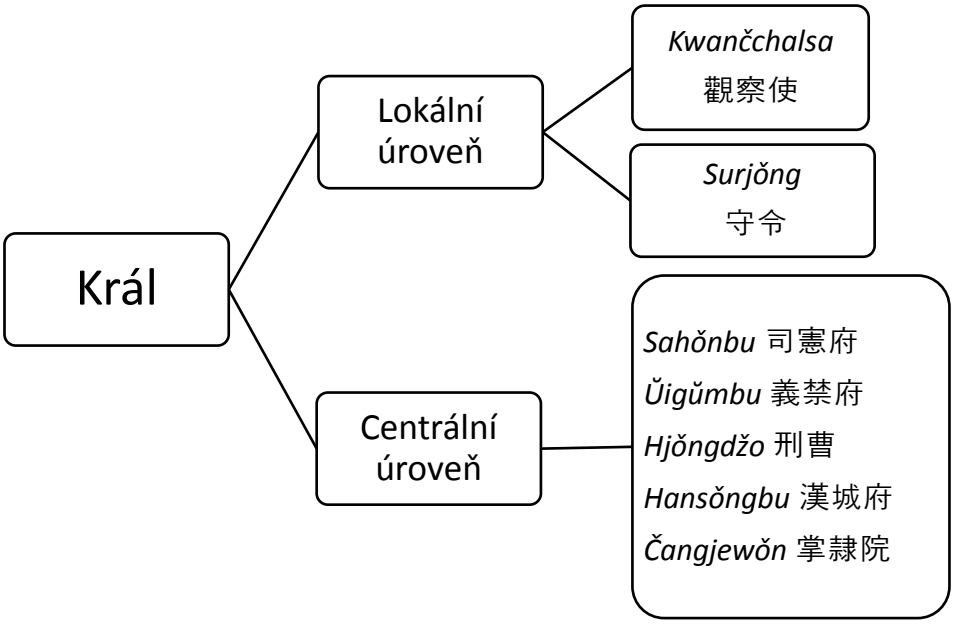

7.4 Funkce vládních orgánů

Sahŏnbu 司憲府 byl inspekční úřad, v dnešní době ekvivalentem nejvyššího kontrolního úřadu. Byl zodpovědný za vyšetřování zločinů a měl soudní pravomoc.

Ŭigŭmbu 義禁府 byl nejvyšší soudní orgán, který byl zodpovědný za vyšetřování nejzávažnějších zločinů, tj. zločinů spadajících do kategorie deseti ohavností. Úřad založil král Sedžŏ v roce 1466.

Hansŏngbu 漢城府 byl úřad zodpovědný za správu hlavního města (*Hansŏng*). Měl na starosti městskou administrativu, rodinné registry, veřejné práce, udržování cest, hlášení požárů, inspekci těl a spolu s ministerstvem trestů a *Sahŏnbu* měl pravomoc vést vyšetřování a soudit.

159 Käsŏng a Kwandžu byla bývalá hlavní města. Suwŏn a Kanghwado byly pevnosti, které sloužili králi a vládě v případě vojenské pohotovosti.

Čangjewŏn 掌隷院 byl úřad administrativně spravující otroky. Měl soudní pravomoc a mohl vést vyšetřování s otroky. Jeho fukci původně plnilo (od roku 1401) ministerstvo trestů *Hjŏngdžodogwan* 刑曹都官. V roce 1467 nechal král Sedžo založit samostatný úřad pro otroky *Čangjewŏn*. V roce 1764 jej král Jŏngdžo znovu sjednotil pod ministerstvem trestů.

Ministerstvo trestů *Hjŏngdžo* 刑曹, jedno z šesti ministerstev, bylo zodpovědné za vyšetřování zločinů, studium a vývoj zákona, výkony trestů, zákazy a distribuci právních dokumentů a královských ediktů.

Obecně platilo, že zločiny týkající se vraždy či neobjasněné smrti, vlastizrady a porušení tří morálních pravidel a pěti základních vztahů, tj. zločiny spadající do kategorie *deseti ohavností*[160] musely být nejdříve nahlášeny králi, který jako jediný měl pravomoc rozhodnout o trestu smrti.

Příkladem, jakým způsobem fungovalo trestní řízení a legislativní proces v případě závažnějších zločinů v průběhu 18. století, lze dobře popsat na následujícím případu, zaznamenaném v Záznamech z pozorování vlády *Simnirok* 審理錄:

> Rok *dřevěného koně (kabo*, 1774), provincie Kangwŏndo, okrsek Hongčchŏn. [161]
>
> Ku Sibong přišel se stížností za I Tongem, a požadoval po něm navrácení slaměného pytle dřevěného uhlí, který mu dříve zapůjčil.
> I Tong mu na to arogantně odpověděl: „Radši si běž stěžovat za svou ženskou“.
> Ku Sibong ve vzteku udeřil I Tonga a začala rvačka, do které se zapletl i Ku Sibongův host pan Pak.
> Desátého měsíce téhož roku byli oba podezřelí, Ku Sibong a pan Pak uvězněni.
> Podle prvního protokolu z ohledání místa činu vypadalo mrtvé tělo Pak Idonga jako stlačené velkou silou. Na přední části těla mu z uší, nosu, obou očí a úst tekla krev, jeho krk jevil známky škrcení a hlava tahání za vlasy. Zadní část těla byla nateklá a hlava měla vytahané vlasy. Příčinou smrti byla jednoznačně zlomený krční obratel. Není však jasné, kdo Pak Idongovu smrt zapříčinil. Svědkové incidentu byli manžel Ku Sibongovy neteře Pak Pongdžä a příbuzný zabitého Pak Idonga Kim Onam.

160 Viz kapitola 2
161 SIMNIROK 1. Mindžokmunhwačchudžinwiwŏnhwe, [심리록 1. 민족문화추진위원회]. Sŏul, 1998. s 98 až 101.

> Svědek Kim Onam líčil: „Když ho Sibong udeřil a kopal do něj, Idong nezemřel. Ale potom, když ho pan Pak kopl pod ucho a začal mu třást s hlavou, už Idong nežil.“ Pachatelelem vraždy je pan Pak.

Takto vypadal první protokol z případu zabití Pak Idonga, v němž vyšetřovatel uvedl jako hlavního pachatele pana Paka. Poté, co byl protokol odeslán ministerstvu trestů *hjŏngdžo* a královskému sekretariátu, začaly úřední rozepře o tom, kdo byl opravdu pachatel vraždy. Ministerstvo trestů se vyjádřilo, že pachatelem vraždy Pak Idonga byl Ku Sibong a pan Pak byl pouze spolupachatel.

Královský sekretariát se vyjádřil, že není jasné, kvůli komu opravdu Pak Idong zemřel, a přikázal, aby se do vyřešení odpovědnosti počkalo s vynesením rozsudku.[162]

Ku Sibong a pan Pak zůstali uvězněni 11 let, během kterých se pravidelně ministerstvo trestů a Královský sekretariát dohadovaly, kdo je pachatel. V roce 1785, po dalších šetřeních, došel Královský sekretariát k názoru, že pan Pak má být odsouzen za vraždu a popraven a Ku Sibong má být dále vyslýchán, až se ke zločinu sám přizná. Ku Sibong se k vraždě nepřiznal další čyři roky. Nakonec v roce 1789, došel Královský sekretariát k názoru, že od zločinu uběhlo více než 16 let, a protože Ku Sibongovi bylo již 70 let, měl by být podle Zákoníku Velkých Mingů zproštěn viny. Ku Sibong byl tak po 16 letech ve vězení zproštěn z viny za vraždu Pak Idonga a propuštěn.[163]

Tento případ je zajímavý i z toho pohledu, že poukazuje na to, jakým způsobem bylo k zákonům a pravidlům pro vyšetřování a vedení soudu přistupováno. Zákoník Velkých Mingů, Velký kodex správy státu i Dodatek k Velkému kodexu určovaly maximální dobu povolenou k vyšetření závažného zločinu na 30 dní, přesto vyšetřování Ku Sibonga trvalo 16 let.

162 Ibid
163 Ibid.

7.5 Místní správa a zákon

Na lokální úrovni byly za administrativu a prosazování práva zodpovědni a centrální vládou určeni guvernéři *kwančchalsa* a náčelníci *surjŏng*.

Kwančchalsa a *surjŏng,* byli absolventi úřednických či vojenských zkoušek *kwagŏ* s minimálně 6. úřednickým stupněm.[164] Do úřadu byli standardně voleni na tři roky, do provincie či okresu jiného, než z kterého pocházeli.[165]

Kwančchalsa byl guvernér provincie a *surjŏng* byl zodpovědný za jednotlivé kraje *ču* 州, okresy *kun* 郡 a okrsky *hjŏn* 縣, které pod něj spadaly. Přestože byl *kwančchalsa* úředně zodpovědný za celou provincii, často byl držitel stéjného úřednického stupně jako *surjŏng.* Oba se zodpovídali přímo centrální vládě. Z hlediska trestní pravomoci mohli udělit trest až do trestu vyhnanstvím.[166]

Role náčelníkta byla v trestních řízeních daleko významnější než role guvernéra. *Surjŏng* měl na starosti tzv. sedm povinností *čchilsa* 七事:

1. *Nongsanghŭng* 農桑興 - Starat se o zemědělství.
2. *Hogudžŭng* 戶口增 - Zajišťovat výběr daní
3. *Pujŏkkjun* 賦役均 - Spravovat a podporovat domácnosti.
4. *Hakjohŭng* 學校興 - Zajišťovat morální vzdělání občanů.
5. *Kunčŏngsu* 軍政修 - Spravovat svůj region i co se týká vojenských záležitostí.
6. *Sasonggan* 詞訟簡 - Řešit místní spory a soudy.
7. *Kanhwalsik* 奸猾息 - Vést společnost příkladem od nemorálních jednání.[167]

K výkonu své funkce měl k dispozici úřednický aparát, nazývaný *hjangni* 鄕吏, který zajišťoval zběr daní, vykonávání trestů, administrativu a další. Zároveň fungovala i rada složená z místních aristokratických elit zvaná *hjangčchŏng* 鄕廳.

164 O úřednický stupních více viz například: PALAIS, James B. *Confucian Statecraft and Korean Institutions: Yu Hyongwon and the Late Choson Dynasty.* University of Washington press. Washington, 1996.
165 Ve výjimečných případech jako bylo například onemocnění rodičů, bylo možné požádat o přeložení do rodné provincie.
166 KIM, Sunjoo. KIM, Jungwon. *Wrongful deaths: Selected Inquest Records from Ninetheenth-century Korea*. University of Washington Press. Washington, 2013. s. 15.
167 PALAIS, James B. *Confucian Statecraft and Korean Institutions: Yu Hyongwon and the Late Choson Dynasty*. University of Washington press. Washington, 1996. s. 351.

7.6 Obecní smlouvy

Od počátku 16. století se v Čosŏnu začal objevovat systém vesnických smluv či dohod *hjangjak* 鄕約 (čín. *xiāngyuē*) s původem v čínském textu z roku 1077, *Obecní smlouva rodu Lu* 吕氏乡约. Tu Zhu Xi později rozšířil na *Doplněnou obecní smlouvu rodu Lu* 朱子增損呂氏鄕約. Původně se jednalo o systém pravidel chování stanovených vesnickými organizacemi za dynastie Severní Song,[168] které ale měly základ v Obřadech Zhoů.

Obecní smlouvy kladly důraz na mravní chování jedince a na jeho odpovědnost vůči obci. Obecní smlouva rodu Lu obsahovala čtyři příkazy:

1. Povzbuzovat jeden v druhého ke konání ctnostných skutků a vykonávat odpovídající povinnosti kor. *tŏgŏpsanggwŏn* 德業相勸
2. Napravovat jeden druhého ze špatného chování a chyb kor. *kwasilsanggju* 過失相規.
3. Dodržovat mezi sebou obřady a zvyky kor. *jesoksanggjo* 禮俗相交
4. Nabídnout jeden druhému pomoc v případě katastrofy či nemoci kor. *hwannansanghjŏl* 患難相恤[169]

Tyto smlouvy byly původně pravděpodobně dobrovolné a měly zejména za cíl spolupráci a pomoc mezi členy obce.[170] Zhu Xi pozměnil charakter původní Obecní smlouvy rodu Lu a kladl důraz na hierarchii členů obce a dodržování vzájemných obřadů.[171]

Potřeba pro obecní smlouvy, respektive potřeba propagace morálních hodnot, kontroly společnosti a vzdělání lidu žijícího i mimo hlavní město a jeho periferie se v království Čosŏn začala objevovat poprvé v polovině 15. století. V roce 1434 dal král Sedžŏng vzniknout žánru *hängsildo* [172] a nechal vydat text *Samgang hängsildo* 三綱行實圖 *Skutečná vyobrazení jednání dle Tří morálních pravidel*, jejichž hlavním cílem bylo co možná nejpůsobivěji vysvětlit tři základní kameny společenské morálky: vztahu mezi poddaným a panovníkem, jemuž vévodí věrnost (*čchung* 忠), mezi otcem a synem, jenž je podřízen ideálu synovské oddanosti (*hjo* 孝), a nakonec poměru mezi manželi, který

168 LIŠČÁK, Vladimír. *Konfuciánství od počátků do současnosti. Dějiny-pojmy-osobnosti*. Academia. Praha, 2013. s. 289.
169 DEUCHLER, Martina. *The Confucian Transformation of Korea:* A Study of Society and ideology. Harvard University Asia Center. Cambridge, 1992. s 295.
170 LIŠČÁK, Vladimír. *Konfuciánství od počátků do současnosti. Dějiny-pojmy-osobnosti.* Academia. Praha, 2013. s. 289.
171 DEUCHLER, Martina. *The Confucian Transformation of Korea: A Study of Society and ideology*. Harvard University Asia Center. Cambridge, 1992. s. 295.
172 Více o žánru viz. PUCEK, Vladimír. GLOMB. Vladimír. *Klasická korejština.* Varia. Praha, 2013. Kapitola III.4.

by se měl odehrávat ve znamení ženské věrnosti a oddanosti (*jŏl* 烈).[173] Kniha na vybraných příkladech z čínské a korejské historie ukazovala příběhy věrných poddaných, oddaných synů a věrných manželek v co nejsrozumitelnější formě, nejprve formou ilustrace zobrazující ušlechtilý skutek, poté vyprávěním a popisem skutku samotného a posléze básní a krátkou eulogií.[174] První *hängsildo* byly napsané v *hanmunu,* ale již v roce 1481 za vlády krále Sŏngžonga byl text doplněn korejským překladem.

V roce 1514 nechal král Čungčong 中宗 (1488 – 1544) vydat *Pokračování Skutečných vyobrazení jednání podle Tří morálních pravidel Sok Samgang hängsildo* 續三綱行實圖. V roce 1516 podpořil návrh guvernéra provincie Kjŏngsang Kim Anguka 金安國 (1478 – 1543) a nechal vydat čínský text *Sohak* 小學 (čín. Xiao xue)[175] *Základní či malé učení,* do kterého vložil také text Obecní smlouvy rodu Lu. V roce 1517 vydal Obecní smlouvu rodu Lu opatřenou Zhu Xiho komentářem samostatně s vysvětlivkami v korejském písmu.[176] Přestože vydání textu bylo posvěceno královým souhlasem, přijetí na královském dvoře a mezi ostatními guvernéry a náčelníky nebylo příliš pozitivní. V roce 1519 byl Kim Anguk popraven v důsledku literátské čistky[177] a od oficiálního nasazení obecních smluv se postupně odstoupilo. Přesto se už v tomto období objevují vlastní obecní smlouvy od jednotlivců, vytvořené pro své komunity. V roce 1556 napsal literát Tchögje I Hwang 李滉 vlastní obecní smlouvu *Jean hjangjak* 禮安鄕約, kterou ale nikdy neuvedl do praxe.[178]

Za vlády krále Sŏndžoa 宣祖 (1567 – 1608) začal dvůr znovu podporovat prosazování těchto obecních smluv i díky vlivu Julgoka I I, který v roce 1571 napsal *Sŏwŏn hjangak* 西原鄕約, když sloužil jako náčelník ve městě Čchŏngdžu a v roce 1576 *Obecní smlouvu pro Hädžu* 海州鄕約.[179]

Korejské obecní smlouvy používaly ty čínské jako předlohy, ale v samotném konceptu se častokrát odlišovaly. J. B. Palais k tomu dodává, že hlavním cílem korejských obecních smluv bylo zajištění dominance lokálních elit a zavedené hierarchie společnosti,

173 PUCEK, Vladimír. GLOMB. Vladimír. *Klasická korejština*. Varia. Praha, 2013. s. 162.
174 Ibid.
175 Základní učebnice mravního jednání, kterou v roce 1187 vydal filozof Zhu Xi a která byla používaná jako přípravný text pro studium *Čtyř knih*. Sloužila také jako základní mravní výchova pro děti a dospělé. Více viz.: LIŠČÁK, Vladimír. Konfuciánství od počátků do současnosti. Dějiny-pojmy-osobnosti. Academia. Praha, 2013. s. 292.
176 PALAIS, James B. Confucian Statecraft and Korean Institutions: Yu Hyongwon and the Late Choson Dynasty. University of Washington press. Washington, 1996. s. 713.
177 Viz. kimjo sahwa 己卯士禍.
178 PALAIS, James B. *Confucian Statecraft and Korean Institutions: Yu Hyongwon and the Late Choson Dynasty.* University of Washington press. Washington, 1996. s. 750. s. 713.
179 DEUCHLER, Martina. *The Confucian Transformation of Korea: A Study of Society and ideology.* Harvard University Asia Center. Cambridge, 1992. s. 305.

propagovat morální osvětu, zajistit funkční justici, dodržování zákonů a zvyků v jednotlivých komunitách.[180] Na rozdíl od Zhu Xiho modelu nebyla účast dobrovolná, ale obecní smlouvy museli dodržovat všichni, jinak hrozilo vyloučení z komunity. Obecní smlouvy také fungovaly v souladu se zákoníky a nijak se nesnažily je upravovat o vlastní pravidla a předpisy, spíše se jednalo o detailní pravidla (stanovená místní elitou), která doplňovala zákon.

Obecní smlouvy sloužily jako dokonalý nástroj pro dodržování odvádění daní státu, dodržování zákonů a zákazů a obecně podporovaly loajalitu vůči státu. Zároveň to byl funkční nástroj pro indoktrinaci (vzdělání) lidu. Přestože se jednotlivé obecní smlouvy v historii království Čosŏn mezi sebou odlišovaly, následovaly původní Zhu Xiho komentář k *Obecní smlouvě rodu Lu* a měly následující schéma:

Z místních aristokratických elit, tj. rodin *jangbanů*, byla zvolena rada. Ta se skládala z vedoucího *tojakčŏng* 都約正, jeho zástupce *pujakčŏng* 副約正 (kteří museli být absolventy literátských zkoušek) [181] a z úředníka *čigwŏl* 直月, jenž se každý měsíc měnil.

Na pozici úředníka *čigwŏl* bylo třeba vlastnit větší počet otroků, kteří by vykonávali jeho příkazy.[182] Pokladník *sahwa* 司貨 byl zodpovědný za společné finance a správu obecní sýpky. Součástí obecních smluv bylo vytvoření společných sýpek, které byly používány jako společný fond v případě potřeb.[183]

Tojakčŏng, pujakčŏng, čigwŏl a *sahwa* byli vybráni z řad místních *jangbanů*. Výkonný správce *čangmu* 掌務, správci sýpky a dva poslové byli zvoleni z řad prostých občanů nebo z otroků v případě, že byli schopní této činnosti.[184]

Pět domácností tvořilo jednu jednotku, na kterou dohlížel *odžang* 伍長. Z místní komunity se také zvolil literát, který byl zodpovědný za instruování nevzdělaných lidí a otroků v komunitě a za to, že všichni rozumějí obecní smlouvě a jejím předpisům.[185]

Obecní rada se scházela dvakrát ročně, na jaře a na podzim, v soukromých akademiích *sowŏn*. Na setkáních se společně četla obecní smlouva, diskutovaly se odměny a tresty za zločiny v uplynulém období. Usazení na setkání komunity bylo hierarchicky přísně dané (v závislosti na jednotlivých smlouvách) a museli se jej účastnit zástupci ze

180 PALAIS, James B. *Confucian Statecraft and Korean Institutions: Yu Hyongwon and the Late Choson Dynasty.* University of Washington press. Washington, 1996. s. 750. s. 750.
181 DEUCHLER, Martina. *The Confucian Transformation of Korea: A Study of Society and ideology*. Harvard University Asia Center. Cambridge, 1992. s. 302.
182 Ibid.
183 Ibid.
184 Ibid
185 Ibid.

všech společenských vrstev společnosti. Kdo se neúčastnil, mohl být vyloučen z komunity. Složení rady v jednotlivých dochovaných obecních smlouvách následuje Zhu Xiho komentář a pozdější obecní smlouvy napsané Tchögje I Hwangem a Julgokem I I sloužily jako vzory pro ostatní. Odlišnosti v jednotlivých obecních smlouvách jsou spíše dílčí, nejvíce v účasti nearistokratických obyvatel a otroků. Některé smlouvy jim v komunitách přiřazovaly role, v jiných je jejich účast spíše sporadická, a jednalo se o snahu maximální vlády místních elit.

Julgok I I rozšířil i původní čtyři imperativy z *Obecní smlouvy rodu Lu,* přidal k nim oddanost vůči rodičům a oddanost vůči státu. Mezi povinnosti zařadil: čtení knih, dodržování zákonů a placení daní. Jako porušení povinností uvedl například i praktikování šamanismu a geomancie. Tresty za porušení těchto pravidel byly stanoveny v rozmezí od 10 do 40 ran malou holí.[186]

Obecní smlouvy, přestože nemohly udělit trest větší, než bití malou holí, byly často daleko přísnější než zákoníky, které, nutno podotknout, velice bohatě rozšiřovaly. Hlavním důvodem užití obecních smluv bylo zajištění stávající společenské hierarchie, na které byl podle konfuciánské morálky položen základ civilizace. Z hlediska kontroly společnosti se jednalo o ještě tvrdší prosazování sociální a genderové diskriminace. Analogicky, jako v případě zákoníků a velkých kodexů, čím výše byl zločinec společensky postaven, tím nižší pro něj byl trest. *Jangban* mohl být v případě trestu zastoupen svým potomkem či otrokem. Platilo to i pro odsouzené z vrstvy *čunginů* v případě nemoci či stáří. Nedodržování správné zdvořilostní úrovně v řeči vůči společensky výše postavenému člověku, nebo absence úklony při vzájemném setkání, mohlo být potrestáno až dvaceti ranami holí pro člověka svobodného statutu, čtyřiceti ranami pro otroka. Pokud žena napadla muže, byla potrestána čtyřiceti ranami holí v lepším případě, v tom horším byla nahlášena komunitou na úřad a vyšetřována oficiálně. Naopak, pokud muž napadl svoji ženu, mohl být potrestán maximálně dvaceti ranami.[187]

Nejtěžší trest, který mohla komunita udělit za zločiny jako jsou, neloajálnost k rodičům, krádež, či cizoložství, bylo vyloučení ze společenství, nazývané *hwägkačchurhjang* 毁家出鄕. Trestaný nebyl nahlášen na místním úřadu za svůj zločin, ale místní komunita v tomto případě sama převzala iniciativu, strhla jeho dům a vyhostila ho.[188]

---

186 PALAIS, James B. *Confucian Statecraft and Korean Institutions: Yu Hyongwon and the Late Choson Dynasty.* University of Washington press. Washington, 1996. s. 750

187 Ibid

188 SIM, Čäu. *Ne čörŭl kohajŏra. Pŏmnjulgwa hjŏngpŏllo ingnŭn čosŏn*. [심, 재우. 네 죄를 고하여라. 법률과 형벌로 읽는 조선. 산처럼] Sandbooks. Sŏul, 2011. s. 242.

Příkladem může sloužit incident z roku 1569 z města Čindžu v provincii jižní Kjŏnsang, který se dostal do královských análů:

> Po vsi začaly kolovat zvěsti, že druhá manželka zesnulého úředníka Ha Čongaka spáchala cizoložství s jiným mužem. Místní literáti to nenahlásili na okresní úřad, jak by měli, ale vydali se k domu, kde Haova druhá manželka žila, a ten ve vzteku strhli. Manželku vyhnali ze vsi a muže, s kterým měla cizoložit, zavřeli do vězení, kde zemřel. Celý incident nahlásil guvernérovi provincie literát, který žil v okolí vsi. [189]

Incident se nakonec prošetřoval na královském dvoře, zda byla reakce komunity adekvátní, či zda se nejednalo o akt pomsty. Při vyšetřování vyšlo najevo, že příbuzní ženy mezitím požádali na místním úřadě o zrušení manželství. Inspektor ale dospěl k závěru, že reakce literátů byla adekvátní a že tento případ může sloužit jako precedens pro ostatní.[190]

189 Sŏndžo sučŏng sillok (1569) 5/1
190 Sŏndžo sučŏng sillok (1569) 5/1

8 Závěr

Konfucius pravil: „Pokud povedeme lid prostřednictvím vlády příkazy (政令) a tresty, bude se trestům vyhýbat, ale nebude přitom mít pocit studu“. V *Obřadech Zhoů* je 5 trestů, a přesto císař Mun z říše Han zakázal tělesné tresty a Taizong z říše Tang zakázal bití do zad. Od dob říší Han a Tang nebylo vypalování (*nakhjŏng*) součástí pěti trestů (*ohjŏng*).

Ach! Přikázal jsem přestat užívat tlačení kolen (*apsŭl*) a vypalování (*nakhjŏng*) ale přesto je stále možné, že jsou lidé bezhlavě biti (*nakdžang*)?

V Zhang Zaiově *Západním nápise* se píše: „Lidé jsou mí sourozenci a věci jsou mými společníky.“ (民吾同胞 物吾與也)

I ten nejnižší člověk se narodil se zdravým tělem a s neporušeným tělem by i rád zesnul. Jsem zdrcen, když pomyslím na ty nevinné, podrobené trestům, a na jejich poškozená těla.

Ach! Vládnu již 46 let a přesto jsem selhal vládnout lidskostí (仁) a nyní ve svém stáří, jsem se rozhodl že zakážu způsoby trestání, kterých nikde jinde není. (…)

Ode dneška zakazuji bezohledné bití (*nandžang*) v hlavním městě i v provinciích, takže lid, když zesne, může se setkat se svým otcem v neporušeném těle.

Takto to zaznamenejte v *Munhŏnpigo*.[191]

Tento výrok krále Jŏngdžoa, zaznamenaný v dynastických análech *Čosŏn wangdžo sillok*, představuje vzorový příklad, jakým způsobem vypadala rétorika právního diskurzu v 18. století.[192] Odvolávajíc se na čínské myslitele a legendární panovníky, král oddůvodnil své rozhodnutí zmírnit tresty s motivací naplnění konfuciánských ideálů. Ať už byla jeho motivace upřímná či se jednalo o formu populismu, období vlády králů Jŏngdžoa a

[191] Jŏngdžo sillok 46 (1770) 6/18
[192] Respektive jakým způsobem chtěl král Jŏngdžo, aby diskurz vypadal, vzhledem k charakteru *sillok*ů.

Čŏngdžoa bylo svědkem několika změn v právním myšlení a po několika staletích zde lze pozorovat změnu v postavení člověka vůči právu.

Právní systém království Čosŏn byl propracovaný, založený na čínských předlohách, jehož cílem bylo efektivně řídit společnost. Ač se z dnešního pohledu mohou některé jeho aspekty jevit krutě, pokud bychom znovu vzali v potaz výrok William Shawa, tj. že konfucianismus není nic jiného než název pro právní systém, pak Čosŏn byl právním státem. Státem, který si na území Korejského poloostrova pro sebe nárokoval monopol násilí, řízen zákony, jejichž podstata byla významně ovlivněna čínskou filozofií a morálkou. Takto fungoval až do reforem v roce *kabo* (1894).

Jan Sokol ve své studii *Moc, peníze a právo* definuje podstatu práva v dnešní společnosti jako: normativní čili kontrafaktický kulturní a společenský systém, který slouží k řešení, ukončování a prevenci sporů, k legitimování, regulaci, prosazování a omezování veřejné moci, a k podpoře legitimních očekávání ve společnosti. Cíle a úkoly práva podle něj jsou spravedlnost, účinnost a jistota.[193]

Pokud bych mohl interpretovat tuto definici v prostředí období Čosŏn, pak právo sloužilo především k zachování společensko-ekonomických výhod a moci v rukou vládnoucí aristokratické společnosti a k udržování společenského řádu, na němž byl založen základ civilizace. Vlivem konfucianismu a jeho korejské podoby je obtížné z tohoto hlediska definovat pojem spravedlnosti. Období vlády králů Jŏngdžoa a Čŏngdžoa nicméně přináší určité prvky humálního zacházení s lidskými bytostmi, které do té doby právo, kromě privilegovaných vrstev, žádným způsobem neřešilo.

Současné studie, zabývající se vývojem korejského práva, docházejí k závěrům, že tradiční korejské právo bylo kombinací ideologické vlády prostřenictvím obřadů a zákonů. Při psaní této diplomové práce jsem došel k závěru že, přestože se ideologicky korejští vládci snažili přiblížit vládnutí prostřednictvím obřadů a morálky (tato snaha byla obzvlášť výrazná v 18. století), jednalo se (jako v každé jiné lidské polečnosti), převážně o kontrolu obyvatelstva a zachování společenského řádu prostřednictvím práva trestního.

Cílem této diplomové práce bylo v několika částech nastínit vývoj trestního práva a historii psaných zákoníků v období Čosŏn, od jeho počátku, do konce 18. století a představit trestní systém korejského státu v podobě, jak vypadal na konci 18. století.

[193] SOKOL, Jan. Moc, peníze a právo. Eseje o společnosti a jejích institucích. Vyšehrad. Praha, 2016.

První kapitola této diplomové práce v úvodu představila problematiku trestního práva ve zmíněném období, jeho ideologickou podstatu z pohledu Dálného východu a stručně představila historický vývoj kodifikace trestních zákoníků a administrativních kodexů od ranného období Čosŏn do konce 18. století.

Právní tradice království Čosŏn představovala propracovaný systém, založený na právním diskurzu čínské kultury, kterou v průběhu dějin Korea postupně přebírala. V období Čosŏn pak dochází k téměř úplné identifikaci s čínským právním diskurzem. Korejské právo, oproti nacionalistickým názorům některých korejských badatelů, nebylo nikdy založeno na tradičním zvykovém právu Korejců. Království Čosŏn vystavělo svůj trestněprávní a administrativní aparát na čínských předlohách a zákonících. Přesto se nejednalo o slepé přebírání čínské kultury, nebo dobrovolnou identifikaci. Vládci a myslitelé tohoto období vždy využívali rámce (či formy), který čínské zákoníky nabízely, a vystavěli na nich svůj, vlastnímu prostředí přizpůsobený, systém.[194]

Druhá až šestá kapitola této práce představila nejdůležitější trestní a administrativní zákoníky od počátečního období Čosŏn do konce 18. století, jejich vývoj, historii a trestněprávní charakteristiku.

Zákoník Velkých Mingů *Dà Míng lǜ* 大明律 plnil od počátku království Čosŏn roli univerzálního trestního zákoníku a prostřednictvím své korejské podoby, překladu *Tämjŏngnjul čikhä* 大明律直解. Přijetí cizího zákoníku v korejském prostředí s sebou přineslo několik problémů a proces překladu a jeho transformace na korejské poměry byla v neustálém pohybu.[195] Rané období Čosŏn bylo charakteristické formováním vládních struktur, legislativy a dědičného systému. Konec tohoto období je možné pozorovat se vznikem Velké kodexu správy státu *Kjŏngguk tädžŏn* 經國大典 v roce 1485. *Kjŏngguk tädžŏn*, jehož tvorba trvala několik desetiletí, byl první komplexní administrativní kánon korejského státu a současně plnil i funkci ústavy. Jeho podoba následovala čínské předlohy, jeho obsah byl vytvořen pro konkrétní území.

Na počátku druhé poloviny šestnáctého století vyšla novela *Kjŏngguk tädžŏn čuhä* 經國大典註解, která nám dnes přibližuje politické a společenské problémy doby. *Kjŏngguk*

[194] Čínskými předlohami myslím především říši Ming. Na diplomatických a kulturních vztazích s ní stálo založení království Čosŏn a tato problematika je v poslední době odborníky rozsáhle studována. Oproti tomu diplomatické a kulturní vztahy mezi Čosŏnem a říší Qing nejsou dodnes detailněji zmapované a v tomto směru vidím další neprobádané místo studia vývoje korejského práva.

[195] TMJC a jeho podoby z různých období slouží také jako jeden z hlavních zdrojů pro studium středověké korejštiny.

tädžŏn sloužil beze změn (ale často byl doplňován) jako hlavní zákoník království až do konce první poloviny osmnáctého století.

18. století pak bylo svědkem vzniku nového zákoníku *Soktädžŏn* 續大典 v roce 1746 a jeho novele *Tädžŏn tchongpchjŏn* 大典通編, pocházející z roku 1875. Tyto dva zákoníky odrážejí svým charakterem legislativní diskurz tohoto období a vrcholy vývoje práva v tradičním Čosŏnu.

Poslední kapitola práce představila trestní a procesní systém království Čosŏn, pozici práva vůči společenskému postavení jedince a způsob fungování legislativy na centrální a lokální úrovni.

Trestní systém království Čosŏn následoval čínský model *pěti trestů* a trestní proces měl inkviziční podobu. Způsoby trestání a vyslýchání byly pevně stanoveny a standardizovány. Společenské postavení člověka hrálo při uplatňování práva zásadní roli a tato skutečnost se odrážela i v právních formulacích jednotlivých zákoníků. Přesto při porušení 15 kardinálních zločinů nehrál společenský státu zločince, alespoň teoreticky, žádnou roli. Prakticky, jak dokazují mnohé dobové záznamy, čím nižší statut člověk měl, tím hůře s ním zákon i společnost zacházely.

Legislativní proces byl řízen centrální vládou a příslušnými úřady a ministerstvy a také následoval čínské předlohy. Na lokální úrovni bylo dodržování zákona řešeno v několika vrstvách. V té nejnižší se jednalo o kontrolu úzké společnosti (komunity) prostřednictvím obecních smuv. V širším hledisku pak za jednotlivé kraje a okrsky byly zodpovědné místní úřady, jejich guvernéři a náčelníci. Guvernér zaštiťoval jednu z osmi provincií. Jeho pravomoc nebyla absolutní a zákon ho omezoval v případě udělení trestu podle určitého stupně závažnosti. V případě spáchání kardinálních zločinů, jako byla vražda, velezrada či zločin porušující morální pravidla, měl poslední slovo nad rozsudkem a trestem smrti vždy král. Tímto způsobem fungující výkonná moc je mimochodem stále přítomná v současné korejské společnosti a dle mého názoru částečně stojí za ekonomickými úspěchy a neúspěchy jihokorejských konglomerátů, ale také za zdánlivě neotřesitelným politickým zřízením Korejské lidově-demokratické republiky.

Při psaní této práce jsem si uvědomil další aspekty této problematiky, které vzhledem k zadanému tématu a omezenému rozsahu nemohu postihnout. Je to například otázka, jakým způsobem fungovalo soudní řízení (jejichž počet byl v období Čosŏn obrovský), způsoby a postupy vyšetřování zločinů (jež byly detailně popsány v různých úřednických příručkách, jako byl manuál pro koronera *Muwŏllok* 無寃錄, či jakým způsobem byla právně řešena bezpečnost státu vůči vnějším hrozbám, jako byly nájezdy pirátů *wägu,* či vpády *džürčenských* kmenů.

V neposlední řadě téma, kterého jsem se vůbec nedotkl a které si zaslouží větší míru pozornosti, je kriminalita v období Čosŏn. Její podobu a vývoj lze do určité míry studovat prostřednictvím analýzy dokumentů, jako jsou *Sasong jučchü* 詞訟類聚, *Čchugwandži* 秋官志 a *Simnirok* 審理錄. Tyto texty zaznamenávají obrovské množství informací o korejské společnosti a dosud nebyly dostatečně studovány a interpretovány.

9 Seznam použité literatury:

Prameny

Čosŏn wangdžo sillok (朝鮮王朝實錄). Kuksapchjŏnwiwŏnhwe. Dostupné online na: <http://sillok.history.go.kr>

KIM, Ikhjŏn. I, Sik. *Čŭngbomunhŏnpigo* (增補文獻備考), Kukjŏk Čūngbomunhŏnpigo. Sedžong täwang kinjŏmsaŏphö. Sŏul, 1996.

Kjŏngguk tädžŏn (經國大典), Dostupné online na: <http://www.krpia.co.kr/viewer?plctId=PLCT00004673&tabNodeId=NODE04241654#none>

Kjŏngguk tädžŏn čuhä (經國大典註解). Hanguk čŏngšin munhwa jŏnguwŏn. Sŏul. 1985.

Simnirok (審理綠) 1. Mindžokmunhwačchudžinüwŏnhö. Sŏul, 1998

Soktädžon (續大典). Kjudžanggak čarjočchongsŏ pŏpdžŏnpchjŏn. Sŏul tähakkjo, 1998.

Tädžŏn tchŏngpchjŏn (大典通編). Kjudžanggak čarjočchongsŏ pŏpdžŏnpchjŏn. Sŏul tähakkjo, 1997.

Tämjŏngnjul čikhä (大明律直解). Kjudžanggak čarjočchongsŏ pŏpdžŏnpchjŏn. Sŏul tähakkjo, 1982.

YING, Jia. *Da Ming lü shiyi* (大明律釋義), Zhongguo lüxue wenxian, vol. 30. Heilongjiang renmin chubanshe. Dostupné online na: < http://lsc.chineselegalculture.org/Documents/E-Library/Code_and_commentaries?ID=34>

Literatura

Korejsky:

AN, Sŏnghun. KIM, Sŏngton. *Čosŏnsidäŭi hjŏngsapŏpče jŏngu čchongčchikŭi hjŏndä hjŏngsaŏp pchjŏngdžee ttarŭn čäčŏngnip.* [조선시대의 형사법제 연구 총칙의 현대 형사법 편제에 따른 재정립] A Study on Criminal Legislation in Joseon Dynasty Era : Restructure of General Provision in line with Contemporary Criminal Law System. Korean institute of criminology. Sŏul, 2015.

ČANG, Kjongdžun. *Hanamura Josigiŭi tämjŏngnjul čikhä kjodžŏnge tähajŏ* [장, 경준. 花村美樹의 대명률직해 교정에 대하여] On the Daemyengryul-Jikhae corrected by Hanamura Yosiki. KYUJANGGAK INSTITUTE FOR KOREAN STUDIES. Kyujanggak 46. 2015. pp. 175-200

ČO, Čiman. *Tämjŏngrjul čikhä wa Sedžongŭi gukkakjŏngjŏng.* [조, 지만. 대명률직해(大明律直解)와 세종의 국가경영.] Sanhakhjŏmnjŏktan. Sedžŏnglidŏsipjŏnguso. Jŏdžu tähakjo. Jŏdžu, 2016.

ČŎNG. Käsik. *Čosŏnkjŏnggukčŏn kwa čosŏnčchogi pŏpdžedžŏngbi*. [鄭, 肯植. 朝鮮經國典과 朝鮮初期 法制整備] Sŏultähakjo pŏphak če56kwŏn če2ho. Seoul Law Journal Vol. 56 No. 2 June 2015. pp. 85~116

ČŎNG. Käsik. Kjŏngguk tädžŏn čuhä. **[**鄭, 肯植. 經國大典註解] Sŏul tähakjo pŏphakpaldžŏnčätančchuljŏn, pŏphak jŏnguso. Sŏul, 2008.

ČO, Čchiman. *Tädžŏnhötchong. Hjŏngdžŏn kjudžŏngŭi sŏngnipmulhjŏk.*
[趙, 志晩. 大典會通≫ 刑典 규정의 成立沿革] Sŏul tähakjo pŏphak če 52kwŏn če 1ho. Seoul Law Journal Vol. 52 No. 1 March 2011. pp. 55~99

I, Jŏngčchun. Tasan ŭi jehak kwa pokčä jesŏl. [이,영춘. 다산의 예학과 복재 예설] Čosŏn sidä sahakpo 5. Sŏul 1998.

JANG, Hjewŏn. *Kjŏngguk tädžŏn kädžŏngpchanbokŭi sihäng tangje čäkŏmtcho - pomul če 1521ho Kjŏngguk tädžŏn kihängnjŏn pchandžŏngŭl čungšimŭro.* [양, 혜원. 經國大典 개정판본의 시행 단계 재검토 - 보물 제 1521호 『經國大典』간행년 판정을 중심으로] How Many Times Had Gyeongkukdaejeon Been Revised - Specifying Publication Year of The Treasure No.1521 and The Final Edition. KYUJANGGAK INSTITUTE FOR KOREAN STUDIES. Kyujanggak 50, 2017. pp. 331-360

JŎNG, Čŏngjŏl. *Sin Hanguk pŏpdžŏnsa*. [영, 정열. 신 한국 법전사. 건국대학교 출판부. 서울, 2015] *Nové dějiny korejských právních textů*. Kŏnguk tähakjo čchulpchanbu. Sŏul, 2015.

KIM, Hjŏndžin. *Simnirok ŭl tchonghä pon čŏngdžoŭi pŏmčwepchangjŏl tchŭkgwa täminkjohwadžŏn.* [김, 현진. 審理錄 을 통해 본 正祖의 범죄판결 특성과 對民敎化政策] Disertační práce. 2012.

KIM, Ingju. *Čosŏn kjŏnggukčŏn e natchanan čurje injŏm.* [김, 인규. 朝鮮經國典에 나타난 周禮 이념]. Dizertační práce. Jŏngsang tähakjo. Jŏngsang. 2016

O, Kisu. *Čosŏnsidä čapse e kwanhan jŏngu - kabokähjŏk ičŏnkkadži.* [오, 기수. 조선시대 잡세에 관한 연구* -갑오개혁 이전까지] Semuhakjŏngu. če 25kwŏn če 3ho. Hanguksemuhakhwe. 2008. pp. 101 - 136

PAK, Čongčchŏn. *Tchŏgje jehak kwa kŭngi sirhakča ŭi jehak - tchŏgje·sŏngho·tasan ŭl čungsimŭro.* [박, 종천. 터계 예학과 근기 실학자의 예학 터계 성호 타산을 중심으로] Kukhak jŏngu 21. December 2012.

PAK, Tongin. *Kongmäng jebŏpkwan ŭi sängsŏng kwa pjŏnhwa.* [박, 동인. 공맹 예법관의 생성과 변화] Sŏgang inmun nončchong 32. December, 2011.

PAK, Čongčchŏn. *Tchägje jehak kwa kŭngi silhakča ŭi jehak - Tchägje·sŏngho·tasan ŭl čungsimŭro*. [박,종천. 태계 예학과 근기 실학자의 예학. 태계. 성호.다산을 중심으로] Kukhak jŏngu 21. December, 2012.

PAK. Ču. *Čosŏn sidä ŭi čŏngpchjo čŏngčchak.* [박, 주. 조선시대의 정표 정채학] Sŏul. Ilčogak. 1990.

KWŎN. Nähjŏn. *Čosŏn hugi pchjŏngmin tongsŏng čchollak ui sŏngjang.* [권, 내현. 조선후기 평민 동성 철락의 성양] Minčok munhwa jŏngu 52. Sŏul, 2012.

SIN, Pongjong. *Kjŏngguk tädžŏnŭl tchonghäsŏ pon čosŏnwangdžoŭi injŏm.* [신, 복룡. 경국대전 (經國大典)을 통해서 본 조선왕조의 통치 이념] Dizertační práce. Kŏngguk tähakkjo. Sŏul. 2011

SIM, Čäu. *Čosŏn sidä nŭngčičchosahjŏng čiphängŭi silsangkwa kŭ tchŭkčing.* [심, 재우. 조선시대 능지처사사형 집행의 그 특징] Sahwe jŏksa če90čip. 2011

SIM, Čäu. *Ne čchörŭl kohajŏra. Pŏmnjulgwa hjŏngpŏllo ingnŭn čosŏn*. [심, 재우. 네 죄를 고하여라. 법률과 형벌로 읽는 조선. 산처럼] *Odhal můj zločin. Právní a trestní pohled na Čoson.* Sančchŏrŏm, Sandbooks. Sŏul, 2011.

V ostatních jazycích:

A.H. Savage Landor, *Everywhere. The memoirs of an Explorer*, New York, 1924.

BROOK, Timothy. BOURGON, Jerome. *Death by a Thousand Cuts*. Harvard University Press. 2008.

CREMAZY, Laurent. přel. *Le code pénal de la corée. Tai-han hyeng pep.* The Seoul press, hodge co. Seoul. 1904.

DEUCHLER, Martina. *The Confucian Transformation of Korea: A Study of Society and ideology.* Harvard University Asia Center. Cambridge, 1992.

DEUCHLER. Martina. *Under the Ancestor's Eyes: Kinship, Status, and Locality in Premodern Korea*. Harvard East Asian Monographs. Cambridge. 2015.

FOUCAULT, Michele. *Dozerať a trestať. Zrod vazenia.* Kaligram. Bratislava. 2004.

FOUCAULT, Michele. *Archeologie vědění*. Herrmann & synové. Praha, 2016.

GLOMB, Vladimír. *Reflexe otroctví v korejském konfucianismu*. Studia Ethnologica Pragensia, 2011, p. 121-135.

GLOMB, Vladimír. *Zákon a postoj k němu v korejském konfucianismu*. Zákon a právo v archaických kulturách. Praha, 2010.

GLOMB, Vladimír. *Chaloupka strýčka Kima: příběhy korejských otroků.* V Dálný východ, roč. 2. číslo 1. s. 48 – 59. Univerzita Palackého v Olomouci. Olomouc 2012

HABOUSH, JaHyun. DEUCHLER, Martina. *Culture and the State in the Late Choson Korea.* Harvard University Asia Center. Harvard, 2002.

HAGUENHAUER, Charles M. ed. *Melanges de Coreanologie*. Collège de France centre d'études coréens. Paris, 1979.

HULSEWÉ, Anthony F. P. *Remnants of Han Law*. Hayden, Windrow. A Short History of Law, Norms, and Social Control in Imperial China. Vol. 1. Leiden: E.J. Brill, 1955

CHENG, Anne. *Dějiny čínského myšlení*. Dharma Gaia, 2006.

JIANG, Yonglin. DA MING LU; *The Great Ming Code, Translated and Introduced*. University of Washington Press. Washington, 2005.

KARLSSON, Anders. "*Must we really cut people's toes off to up-hold the law?": Confucian Statecraft, Punishment and the Body in Chosŏn Korea*. Tasanhak 24ho. Sŏul, 2014.

KARLSSON, Anders. *Central Power, Local Society, and Rural Unrest in Nineteenth-Century Korea: An Attempt at Comparative Local History*. Sungkyun Journal of East Asian Studies. Vol. 6, No. 2. Academy of East Asian Studies. 2006

KIM, Marie, Seong-hak. *Law and Customs in Korea*. Cambridge University Press. New York, 2015

KIM, Sunjoo. KIM, Jungwon. *Wrongful deaths: Selected Inquest Records from Ninetheenth-century Korea*. University of Washington Press. Washington, 2013.

KIM, Marie, Seong-hak. *In the Name of Custom, Culture, and the Constitution: Korean Customary Law in Flux***.** TEXAS INTERNATIONAL LAW JOURNAL Vol. 48, Issue 3

KIM, Marie Seong-hak. ed. T*he Spirit of Korean Law. Korean Legal History in Context.* Brill. Boston, 2015.

LADURIE, Emmanuel, Le Roy. *Montaillou, okcitánská vesnice v letech 1294 – 1324*. Argo. Praha, 2005.

LAURER. MATTHEW. *Two Years of Encounters in Namwŏn, 1736-1737: Conflict Negotiation and the Configurations of Chosŏn Village Society*. Disertační práce. 2017. UCLA.

LIŠČÁK, Vladimír. *Konfuciánství od počátků do současnosti. Dějiny-pojmy-osobnosti.* Academia. Praha, 2013.

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. *Ačkoliv nízkého původu.* (Životopisná literatura raných korejských kronik) v Dálný východ, roč. 2. číslo 1. Univerzita Palackého v Olomouci. Olomouc 2012

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. GLOMB, Vladimír. *Korejská náboženství*. TOGGA. Praha, 2014.

LÖWENSTEINOVÁ, Miriam. ZEMÁNEK, Marek. Přel. *Samguk Jusa*. NLN, Praha 2012.

LEE, Eric, Yong Joong. *Evolving Concept of Law in Korea: A Historical and Comparative Perspective*. ASIA PACIFIC LAW REVIEW, Vol 21 No 1 © LexisNexis, 2013.

MARŠÁLEK, Jakub. *Vůně ctnosti a zápach trestů v Zákon a právo v archaických kulturách*. Herrmann & synové. Praha, 2010.

MOON, Hyoungjin. NAM, Jongho. *The Great Ming Code and International Custom of Medieval East Asia: An Analysis of Korea s Policies regarding Japanese Crimes in the Fifteenth Century.* Journal of East Asia and International Law 8. 2015

NG, Michael. YUN, Zhaho. eds., *Chinese Legal Reform and the Global Legal Order: Adoption and Adaption.* Cambridge University Press. 2017

OH, Young Kyun. *Engraving Virtue: The Printing History of a Premodern Korean Moral Primer.* Brill. Boston. 2013

PARK. Eugene, Y. *Old Status Trappings in a New World: The „Middle People (Chungin) and Genealogies in Modern Korea.* Journal of Family History. 2013. Vol. 38.

PALAIS, James B. *Confucian Statecraft and Korean Institutions: Yu Hyongwon and the Late Choson Dynasty*. University of Washington press. Washington, 1996.

PARK, Nancy. *Imperial Chinese Justice and the Law of Torture. Late Imperial China,* Volume 29. Number 2. John Hopkins university press, 2008.

PUCEK, Vladimír. GLOMB. Vladimír. *Klasická korejština*. Varia. Praha, 2013.

SEHNAL, David. *LAOZI*. Varia. Praha, 2012.

SONG, Sun Kwan. *Intellectuals and the state: the resilience and decline of Neo-Confucianism as state ideology in Joseon Korea.* PhD Thesis. SOAS, University of London, 2014

SOKOL, Jan. Moc, peníze a právo. Eseje o společnosti a jejích institucích. Vyšehrad. Praha, 2016.

SHAW. Wiliam. *Social and Intellectual Aspects of Traditional Korean Law, 1392–1910, v Traditional Korean Legal Attitudes*, ed. Bong Duck Chun et al. (Berkeley: Institute for East Asian Studies, University of California, Berkeley, 1980),

STARÝ, Jiří. *Zákon a právo v archaických kulturách*. Herrmann & synové. Praha, 2010.

WANG, Sixiang. *Co-constructing Empire in Early Choson Korea: Knowledge Production and the Culture of Diplomacy*, 1393-1592. Disertační práce. Columbia University, 2015.

XIAONG, Victor Cunrui. *Emperor Yang of the Sui Dynasty: His Life, Times, and Legacy.* SUNY Press. New York, 2006.

YANG, Hyunah. Ed. *Law and Society in Korea.* KOREAN LAW IN ASSOCIATION WITH THE LAW RESEARCH INSTITUTE OF SEOUL NATIONAL UNIVERSITY. Edward Elgar publishing. Northampton, 2013.

10 Seznam zkratek:

DML	Dà Ming lù
KGTJ	Kjŏngguk tädžŏn
KGTC	Kjŏngguk tädžŏn čuhä
TMJ	Tämjŏngnjul čikhä
STJ	Soktädžŏn
TJP	Tädžŏn tchongpchjŏn

11 Obr. 1

Kim Čunkŭn 金俊根 (?-?) (Ilustrace znázorňující tlačení kolen *apsŭl*, konec 19. století) (Zdroj: https://namu.wiki/w/파일:압슬.jpg)

12 Obr. 2

Kim Junbo 金允輔 (1865 – 1938), Hjŏngdžŏngdočchŏp 刑政圖帖 29.5x21cm.
(Ilustrace znázorňující bití velkou holí *čanghjŏng*.)
(Zdroj:
http://www.culturecontent.com/content/contentView.do?content_id=cp040400090001)

13 Obr. 3

Kim Junbo 金允輔 (1865 – 1938), Hjŏngdžŏngdočchŏp 刑政圖帖, Kŭmbunandžang 禁府亂杖 29.5x21cm (Ilustrace znázorňující bití při výslechu nazývané *Nandžang*) (Zdroj: http://www.culturecontent.com/content/contentView.do?content_id=cp040400090001)

14 Obr. 4

Kim Junbo 金允輔 (1865 – 1938), Hjŏngdžŏngdočchŏp 刑政圖帖 29.5x21cm (Ilustrace znázorňující kroucení *čuri*)
(Zdroj:
http://www.culturecontent.com/content/contentView.do?content_id=cp040400090001)

15 Obr. 5

Kim Junbo 金允輔 (1865 – 1938), Hjŏngdžŏngdočchŏp 刑政圖帖, jŏkdžŏkčchamhjŏng 逆賊斬項)29.5x21cm
(Zdroj: http://www.culturecontent.com/content/contentView.do?content_id=cp040400090001)

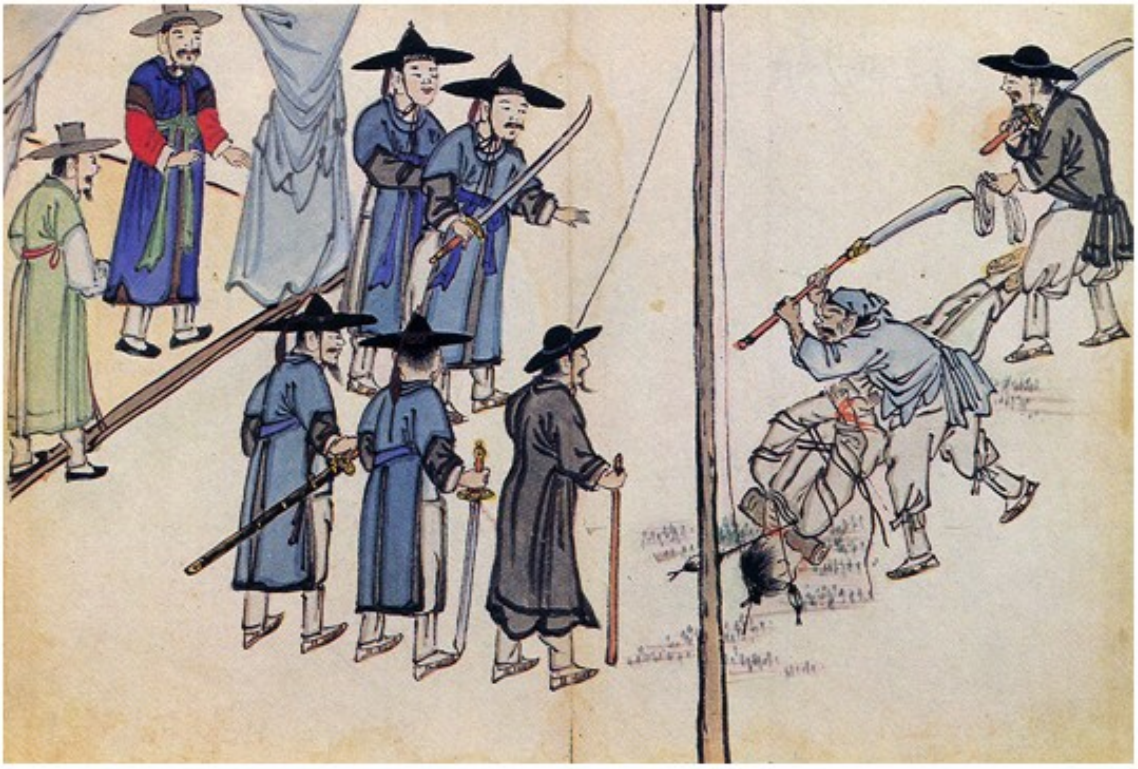

● 참수형장면

16 Obr. 6

LANDOR, Henry Savage Arnold. Execution in Korea. (1891). Florence, Fusi Collection. (Zdroj: http://savagelandor.com/portfolios/execution-in-korea)

Malíř a cestovatel Arnold Henry Savage Landor navštívil Koreu na počátku 90. let 19. století. Ve svém cestovatelském deníku popisuje zážitek z popravy v Sŏulu:

> Ten nejděsivější pohled, který jsem v Koreji zažil, byla poprava konaná šestého února 1891. Sedm mužů, mezi nimi i tři šlechtici a kněz, bylo odsouzeno k smrti za velezradu. Připoutáni k dřevěným křížům, postaveni na povozu, byli celý den vezeni ulicemi Sŏulu, v procesí vedeném katem a několika vojáky. Těmto bezbranným tvorům bylo cestou nadáváno a jejich těla, do půlky svlečená, byla celá zmrzlá a barevná od ran. U každé vinárny procesí zastavilo a vojáci se dali do pití. Občas se nějaký zbožný kolemjdoucí nad nimi slitoval a dal jim také napít vína. Po hodinách mučení, byli ti ukřižovaní bídníci spíše mrtví než naživu, s alkoholem, bolestí a zimou. Jejich svěšené hlavy, zmodralé a přetížené, se chvěly, když je vozy táhly po drsných cestách. Při západu slunce průvod překonal městské zdi přes „Bránu mrtvých“ a pokračoval na opuštěné místo asi 6,5 míle od Sŏulu. Chudáci, kteří byli sundáni ze svých křížů, leželi v bezvědomí

na zemi s rukami svázanými za zády. Malé čtvercové stolice byly umístěny pod jejich hrudě, aby se ze země zvedl jejich krk a hlava. Následně začal opilý popravčí, tupým mečem odsekávat hlavu, dokud se neodtrhla od těla. Pohled na jejich mrzačení byl děsivý. Popravčí a vojáci, znaveni ze své práce, odešli do nějaké nalévárny nedaleko města. Druhý den ráno jsem si nakreslil několik skic tohoto strašlivého pohledu, které jsem poté zpracoval na velké plátno.196

196 A.H. Savage Landor, Everywhere. *The memoirs of an Explorer*. New York 1924, I, pp. 136-137

Příloha 1. Chronologický přehled hlavních administrativních kodexů

Panovník	Rok	Znaky	Česká transkripce	Překlad
Tchädžo	1394	朝鮮經國典	*Čosŏn kjŏnggukčŏn*	Kodex správy státu (Čosŏnu)
	1395	經濟文鑑	*Kjŏngdže mungam*	Příklady spravování pomocí písma
	1397	經濟六典	*Kjŏngdže jukčŏn*	Šest kodexů správy státu
Tchädžong	1412	經濟六典元集詳節	*Kjŏngdže jukdžŏn wŏnčipjsangdžŏl*	Sebrané části Šesti kodexů správy státu
	1413	經濟六典續錄	*Kjŏngdže jukčŏn songnok*	Záznamy změn Šesti kodexů správy státu
Sedžong	1433	新經濟續六典	*Sin Kjŏngdže sok Jukdžŏn*	Nové záznamy změn Šesti kodexů správy státu
Sedžo	1466	經國大典註解 (後集)	*Kjŏngguk tädžŏn čuhä*	Velký kodex správy státu opatřený komentářem
Sŏngdžong	1470	辛卯大典	*Sinmjo tädžŏn*	Velký kodex roku Sinmjo
	1474	甲午大典	*Kabo tädžŏn*	Velký kodex roku Kabo
	1484	乙巳大典 (經國大典)	*Ŭlsa tädžŏn (Kjŏngguk tädžŏn)*	Velký kodex roku Ŭlsa (Velký kodex správy státu)
Jŏnsangun	1492	大典續錄	*Tädžŏn songnok*	Záznamy změn Velkého kodexu
Čungdžong	1543	大典後續錄	*Tädžŏn husoknok*	Záznamy z pozdějších změn Velkého kodexu
Mjŏngdžong	1555	經國大典註解	*Kjŏngguk tädžŏn čuhä*	Velký kodex správy státu opatřený komentářem
Sŏndžo	1576	各司受教	*Kaksa sugjo*	Vybrané královské edikty ke všem úřadům
Sukdžong	1698	受教輯錄	*Sugjo čimnok*	Záznamy ze Sebraných královských ediktů
	1706	典錄通考	*Čŏnnok tchonggo*	Souhrné poznatky záznamů kodexu
Jŏngdžo	1743	新補受教輯錄	*Sinbo sugjočingnok*	Nově představené záznamy ze Sebraných královských ediktů
	1746	續大典	*Soktädžŏn*	Dotatek k Velkému kodexu
Čŏngdžo	1785	大典通編	*Tädžŏn tchongpchjŏn*	Souhrná kompilace Velkého kodexu
Kodžong	1865	大典會通	*Tädžŏn hötchong*	Obsáhlá kolekce Velkého kodexu
	1866	六典條例	*Jukčŏn čorje*	Příkladové instrukce k Šesti kodexům

Příloha 2. Tabulka exilových lokací

Provincie bydliště odsouzeného	**Exilové lokace určené podle vzdálenosti (stupně závažnosti trestu)**		
	900 里	750 里	600 里
Sŏul, Juhuso, Kjŏnggi	Kjŏngsang/Čŏlla/Pchjŏngan/Hamkil	Kjŏngsang/Čŏlla/Pchjŏngan/Hamkil	Kjŏngsang/Čŏlla/Pchjŏngan/Hamkil
Čchungčchŏng	Hamkil	Hamkil	Kjŏngsang/Čŏlla/Pchjŏngan/Hamkil
Kjŏngsang	Hamkil	Hamkil	Čŏlla/Kangwŏn/Hamkil
Čolla	Kangwŏn/Hamkil	Kangwŏn/Hamkil	Kjŏngsang/Hwanghä
Kangwŏn	Čŏlla/Pchjŏngan	Čŏlla/Čŏngan	Kjŏngsang/Hwanghä
Hwanghe	Kangwŏn/Hamkil	Kangwŏn/Hamkil	Kangwŏn/Pchjŏngan
Hamkil★	Kjŏngsang/Čŏlla	Kjŏngsang/Čŏlla	Kangwŏn/Pchjŏngan
Pchjŏngan	Kangwŏn	Kangwŏn	Hwanghä/Hamkil
里 = li	★ - dnešní Hamgjŏng		